Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: ADAM HOMO ET DIGT TREDIE DEL (1845-48)

Citation: Paludan-Müller, Fr.: ”ADAM HOMO ET DIGT TREDIE DEL (1845-48)”, i Paludan-Müller, Fr.: *Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, II. Bind*, udg. af CARL S. PETERSEN , 1909, s. 400. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-paludanm02-shoot-workid122819.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, II. Bind

401

ADAM HOMO
ET DIGT
TREDIE DEL
(1845-48)

402
403

TIENDE SANG

Man tager sit Parti - hvad vil det sige?
Just hvad det siger! Man gi'er Afkald paa
Totaliteten (som man kun kan naae
Ved sig at hæve til Ideens Rige)
For sig med Jordens Vilkaar at forlige,
Og Livets Eenhed sig af Tanker slaae;
For anden Vei mod andet Maal at vandre,
Med bedre Kjendskab til sig selv og Andre.

Man tager sit Parti - man havde ventet
At blive hvad man kalder Jordens Salt;
Man havde fast i Hovedet sig prentet,
At tidlig man til noget Stort var kaldt;
Konst, Poesi og Videnskab forrented
Man som sin Capital i Haabet alt,
Ja saae sig hædret blandt Ideens Præster:
Man tager sit Parti - man bli'er Borgmester.

Priis for Borgmesteren! han blev dog Mester;
Men hvad blev *han*, som ei tog sit Parti?
Som styred snart i Øster, snart i Vester,
Mod Videnskab og Konst og Poesi;
Som uafbrudt sit Blik paa Maalet fæster,
Mens han bestandig skyder det forbi;
Som, Katten lig, saa lumsk om Grøden lusker:
Han - svag i Aand, men stærk i Tro - blev Fusker!

Man tager sit Parti - man havde lovet
Sig selv en Dag, hvis Sol gik aldrig ned;
Man havde sat saa fast sig i sit Hoved,
At Livets Maal var fuld Lyksalighed;
Man Alt at haabe dristig havde vovet,
Da man saa brændende sin Attraa veed;
Men snart af Haabets Ild man har kun Asken:
Man tager sit Parti - slaaer sig til Flasken.

404

Man øm om Hjertet var - man havde knyttet
Sig fast til Mennesker af al sin Magt;
Man til Oraklet i dem havde lyttet,

Og Roes og Virak dem til Offer bragt;
Man imod Hjerter Hjertet havde byttet
Og, høit paa Flugt, dem evig Tro tilsagt;
Men skuffet i sin Tillid ned man daler:
Man tager sit Parti - man bli'er Bagtaler.

Man havde seet i Ungdomsperspectivet
Bevidsthed staae som Eet med Renommee;
Man havde troet, naar *ret* man vandred Livet,
Man og sin Ret i Dommen vilde skee,
Thi Virkning var med Aarsag dog vel givet.
Hvor feil man tog, blandt Folk man faaer at see;
Man hører sig belyve, ja nedrakke:
Man tager sit Parti - man la'er dem snakke.

Men skjøndt det Godt som Ondt kan med sig føre,
Naar man fra Grunden af ta'er sit Parti,
Og skjøndt man tidt i Livets Kamp og Røre
Kun derved sig af Nøden kan befrie:
Bestandig dog et Afslag maa man gjøre
I Det, som Haab og Tanke leved i,
Da ei Totaliteten la'er sig dele,
Og et Parti dog aldrig bli'er det Hele.

Vor Helt tog sit Parti - thi paa Ideen,
Der hidtil i hans Hjerne havde spøgt,
Og af hvis Brokker tidt han havde søgt
At faae en Eenhed ud, for at besee'en,
Gav for sit Liv han Afkald, og tog Skeen
I anden Haand med mere Verdenskløgt;
Midt i sit Manddomsliv han rask omsa'led,
Og pludselig han opgav Idealet.

Hvorfor saa pludselig? Det ellers pleier
Jo ganske langsomt, gjennem Aar at skee.
Ja vist! man hos en aandelig Plebeier
Afkølingen fra Dag til Dag kan see;
Men hos en Aand, der noget Mere veier,
Skeer sligt et Omslag hurtig: een, to, tre!
Han hidtil kun var stegen - nu han daled,
Slog om medeet, og opgav Idealet.

405

Det havde skaffet ham saamegen Møie,
Saamegen Sorg, Bekymring, Bryderi -
Ja, mens dets gyldne Aag han smægted i,
Saameget Ondt han havde maattet døie,
At naar han kaldte frem nu for sit Øie
Den lange Levetid, der var forbi,
Traf han i Rækken knap en halv Snees Dage,
Der kunde siges ganske fri for Plage.

Men før han Idealet reent blev qvit
Ved en Beslutning, som hver Vaklen ender,
Faaer af sin Tanke (Villiens rappe Tjener)
Saa gode Grunde han for dette Skridt,
At han sig undrer, han først nu erkjender,
At Valget her aldeles ei var frit.
Lod Idealet sig realisere,
Saa var jo intet Ideal det mere.

Det altsaa var bestemt til *ei* at naaes,
Thi selv i *Konsten* stod det som en Stjerne,
Hvis rene Lys kun i et Prisma saaes;
For *Livet* derimod i fjernest Fjerne
Det maatte holdes som en Ting, der gjerne

Begjæredes, men aldrig kunde faaes.
Det som et Lys paa Himlen burde blinke,
Og huldt bedragende bestandig vinke.

Retfærdiggjort af Tanken derfor rolig
Han Lyset blinke lod, mens frank og fri
En munter Sommermorgen i sin Bolig
Han tog med fuld Bevidsthed sit Parti.
Knap var det skeet, før lettet saa utrolig
Han Roser strax seer spire paa sin Sti;
Før rundt om sig han baade seer og lugter
Realitetens saftig-friske Frugter.

Fra nuaf kun han vil hvad han formaaer,
Fra dette Øieblik han overveier,
At nok af Midler heldigviis han eier,
Til ret at nyde Livets Efteraar;
Fra dette Øieblik ei meer sig speger
For ham paa Livets Vandring Skjæbnens Blaar;
Fra dette Øieblik saa vel den fine
Som glade Mand staaer præget i hans Mine.

406

Men da et Liv, hvori man seer det skorte
(Trods al den Herlighed, hvori det svandt),
Paa Hjertets Piano, Lidenskabens Forte,
For Andre kun er lidt interessant:
Saa vil Fortællingen vi her forkorte,
Og lange Tider, som minutviis randt,
Og som af Aar udgjorde meer end tyve,
Vil her cursorisk let vi gjennemflyve.

Vor Helt, som sagt, nu havde gode Dage;
Om Sommeren han meest paa Landet laa,
Men hver en Vinter kom han dog tilbage,
For Deel i Byens muntre Liv at faae.
Man saae ham snart at ride, snart at age,
Og snart i Selskab og til Hove gaae;
Man saae ham give Møde alle Steder,
Og være med ved alle Leiligheder.

Man saae ham tidt i fornemt Compagni
I flere Tungemaal sin Tunge røre;
Man saae ham, i sin Holdning let og fri,
Conversationen snart alene føre,
Snart snakke m e d, og snart kun til at høre,
Til han erhverved hiin présence d'esprit,
Hvis Savn sit Taleruheld han tilregned,
Men som han mesterlig sig nu tilegned.

Ja, var end denne Konst ham før en Gaade,
Faldt end at øve den ham før saa svært,
Saa fik dog Konsten nu saa godt han lært,
At aldrig meer han tabte Tankens Traade
Med samt Concepterne selv ved en Snert;
At altid han paa en og anden Maade
Forstod at klare for sig ved et Svar,
Der baade Biens Braad og Honning har.

Men ei ved dette Fremskridt stod han stille,
Thi ved en kongelig Confirmation
Fik snildt han overført paa sin Person
(Da ei der meer var Udsigt til, at Mille
Med smaa Baroner ham begave vilde)
Den længst forønskte Titel af Baron,
Saa han fra den Tid paa Visitbilletter

Baron og Kammerherre Homo sætter.

407

Ved samme Tidspunkt havde han den Glæde,
At føre frem i Atlask, hvidt som Snee,
De tvende hulde Døttre, og at see
Dem kjækt og smilende for Altret træde;
Bettine med en svensk Grev Magnus Gjede,
Og Julie med en norsk Particulier;
Hvorved han havde gjort hvad gjøres kunde,
For Skandinaviens Eenhed at begrunde.

Men - hører Læseren jeg her udbryde -
Men hvad *bestilte* han den lange Tid?
Han virked, (saadan Svaret vel maa lyde)
Han virked uafladelig! Hans Id
Var ikke blot Fornøielser at nyde,
Men og at gavne Verden ved sin Flid.
Hvor Noget fremmes skal, hvor Actier tegnes,
Paa ham, hans Navn, hans Pung der kunde regnes.

Men det, hvormed sin Virksomhed han kroner
Og adler sin private Tidsfordriv,
Er dog især hans offentlige Liv.
Som Medlem af de tusind Commissioner
Han taler med de tusinde Personer,
Og holder tusind Gange Nakken stiv;
Han brækker, læser, skriver tusind Breve,
Af hvilke faa dog Døgnet overleve.

Mens under slig en Virken, fuld af Nydelse,
Ham Dagene som Øieblikke svandt,
Gik Tiden fort, og hele Aar henrandt
Foruden nogen egentlig Afbrydelse
Af Heltens vante Liv, der ført galant
Kun tiltog i Betydning og Indflydelse.
Syv og Halvtreds han fyldte knap af Aar,
Før paa sit Bryst han Storkors-Stjernen faaer.

Paa hvilken Maade? Paa en saare nem:
De trende ældste Kammerherrer maatte
Fungere ved en Fest, hvorved de traadte
I deres Galadragt for Hoffet frem.
Nu var med Stjerner smykt de To af dem,
Og Hoffets Marskal nødig vilde blotte
Den Tredies Mangler for Alverdens Blik;
Paa denne Maade Homo Stjernen fik.

408

Paa hver en Dragt et Exemplar han hefter,
At ret den lyse kan paa Livets Sti;
Men dermed var hans Stigen ei forbi,
Thi neppe fire fulde Aar derefter
Et længe gaaet Rygte sig bekræfter,
Da Brevet med Geheimraadstitlen i,
Med Udskrift: Baron Homo, Excellence,
Ham ikke meer lod Kammerherren ændse.

Og her vi standse vil et Øieblik,
Ved Excellencen vil vi her staae stille,
For at erfare, hvordan med Fru Mille
I al den Tid det gaaet var og gik;
Om hun var faret vel, hvad eller ilde,
Med den Mission, som *hun* i Verden fik;
Om hendes Frihedsværk et Nul var blevet;

Kort, hvad hun havde virket og bedrevet.

Hun var sig bleven lig - og hvad til Priis
For en Heltinde kan der siges Mere?
I hver en Retning og paa hver en Viis
Hun havde stræbt sig at emancipere.
Hun af Noveller havde skrevet flere,
Hun havde gjort en Reise til Paris,
Og hjembragt Frihedstegnet midt paa Brystet,
En rød Cocarde, som hvert Blik forlysted.

Ansporet ved den Opsigt, som hun vakte,
Fik snart hun en Forening bragt istand
Af Damer, paa hvis Mølle just var Vand
De Skikke, hun daraussenfra dem bragte,
Og dette Frihedsforbund vidt sig strakte.
At blive Medlem negted hun sin Mand,
Men lille Jensen hun tildeelte Rollen
Som Damesecretair ved Protocollen.

I hendes store Sal om Formiddagen
Man til den fælles Virken sammen kom,
Og laved Liberté-Cocarder, som,
Da Stedanbringelsen afhang af Smagen,
Fik Plads paa Hatten, Skuldren, Brystet, Bagen,
Og hver en Maanedsdag blev' bytted' om
Med andre, hvori større Konst man sætter,
Og pryder som med Perler med Pailletter.

409

Da gik i Dameklubben rigtig Snakken,
I hvilken Husets Frue sidst blev Beet;
Da blev for Speilet kneiset høit med Nakken,
Og Stadsen ret beundret og beseet,
Mens Chocoladen bragtes om paa Bakken;
Da blev ved Jensens Komme høit der leet,
Naar gjennem Døren ind med Protocollen
Saa let han sprang, som ud af Flasken Tollen.

Knap tog han Sæde, saa begyndte Værket:
Den litterære Skrædersyening, som,
Ifølge hvad Fru Mille tidt bemærked,
Man bedst tilende med i Selskab kom.
Man satte sig om Bordet og, forstærket
Ved Jensens Pen og fine Smag og Dom,
Skrev Scener til Noveller, hvoraf siden
Der hele Bøger kom istand med Tiden.

I hver Fortælling fandtes en Heltinde,
Saa rosenrød og dog saa hvid som Snee,
I hvis Bedrifter Læseren fik see
Den stolte, fri, emancipeerte Qvinde.
Paa denne Maade haabed man at vinde
Det store Publicum for en Idee,
Der rig og frugtbar aarlig sig anmelder
Med hele to, ja tidt med tre Noveller.

Men virked man paa denne Viis for Sagen,
Saa følte man sig selv og høist tilfreds,
Naar her, med Munden aaben, Pennen spids,
Man sad tilbords som Dronninger for Smagen,
Mens hver især fra sin Bekjendtskabskreds
Drog Forhold og Personer frem for Dagen,
Som alle Damenæser først besnusede,
Før til Novellens Brug man dem tilstudsede.

Saa leved, virked, handlede vor Frue;
Tilende med saa mangt et Værk hun kom,
Paa samme Tid som kjækt hun sværmed om,
Og bar i Verden sit Geni tilskue,
Imedens den forladte Dagligstue
Blev meer og meer for Glædens Blomster tom;
Thi hvem vel skulde Hjemmets Planter pleie,
Naar hun og Homo hver gik sine Veie?

410

De saaes kun sjelden - blot i Selskab næsten,
Og naar til Middagsbordet man kom ned;
Thi hver i Sit jo leved, og forresten
Var af at vexle Tanker længst man kjed,
Da hendes gik i Østen, hans i Vesten.
Dog tog ei Sligt paa Damens Munterhed,
Hvis Toner Tiden høiere kun stemte;
Men - Nemesis ei derfor hende glemte.

Hun hidtil Aar for Aar var bleven federe,
Som Følge af den stærke Appetit
Hvormed hun Livet nød og stedse hedere
Om Glæden klamred sig ved hvert et Skridt;
Men nu hun stønned under Fedmen - bredere
End nogen Stuedør, hun tilstod tidt:
At om end daglig hendes Sind blev lettere,
Blev hendes Krop dog tungere og trættere.

I Aanden fri - paa Kroppen lagt i Lænke,
Emancipeert - og dog med Aaget paa:
En stor Modsigelse! som man kan tænke
Ved Doctorraad hun søgte hævet faae.
Men Raadet var: i Rullestol at sænke
Det Corpus, som ei længer vilde gaae;
Og virkelig fra den Tid om i Stuen
Med Larm og Latter rulled lystigt Fruen.

I Rullestol hun drikker og hun spiser,
I Rullestol hun mod Visitter ta'er,
I Rullestol hun sig i Klubben viser,
Som da en Genius paa Ruller har;
I Rullestol hun Livet selv forliser,
Thi ned i Døden rulled hun saagar,
For at betale hvad hun Støvet skyldte,
Just da Halvtreds og Sex af Aar hun fyldte.

Hun sad i Stolen ved sit Frokostbord
Blandt Gratulanter, og sig netop bukked
Ned efter Kringlen, der just faldt til Jord,
Da ganske purpurrød medeet hun sukked:
Medeet paa Gab hun Øinene oplukked,
Medeet hun halv tilveirs i Stolen foer,
Der gled tilbage, mens med Læber sorte
Hun ralled - rulled - ralled - og var borte.

411

Apoplexi! hver Gratulant da skreg,
Men dermed var fra Døden ei hun friet;
For hende var tilende Livets Leg,
Og snart som Gravens Brud hun blev indviet.
Knap var hun jordet, før til Baroniet
Vor Helt som Enkemand drog sort og bleg,
For der at ordne Boets tusind Sager,
Imens han Condolencen sig unddrager. - -

- Et Aar var svundet efter dette Pust,
Endnu som Enkemand han eensom leved,
Da blev fra Kjøbenhavn der ham tilskrevet,
At Alt var gaaet som han ønsked just,
Da han Theaterdirecteur var blevet,
At regne fra den tyvende August.
Man skrev den tolvte nu; han derfor spændte
For Vognen strax og Jylland Ryggen vendte.

Theaterdirecteur - og det den første!
Ved dette Spring vi lidt dog dvæle maae,
Thi det i Heltens Liv vist er det største,
Og i sin Vogn han grunder selv derpaa.
Hvorledes mon i ham vel ud det saae,
At efter slig en Post han kunde tørste?
Han, godt i tyve Aar en Realist,
Og nu Ideens Directeur tilsidst!

Istedenfor at søge fjerne Grunde,
Hvorved hans Adfærd sig forklare lod,
Som for Exempel, at Theatret kunde
Paa Enkemandens Sorger raade Bod,
Samt at en Directeurpost ingenlunde
Hans ærekjære Stræben var imod;
Saa nævnes som den Grund, hvori vi havne,
Hans Drift til ved personlig Daad at gavne.

Den Drift bestandig ham i Panden spøgte,
Den overleved hvert et Nederlag,
Og her han gavned Fædrelandets Sag,
Ved Konstens Tempel i Person at røgte.
Af den Grund han Theaterposten søgte,
Og det er Dagen før den store Dag,
Paa hvilken han skal Brænderne tilhøre,
At frem igjen paa Scenen vi ham føre.

412

Det i hans Bolig er i Kjøbenhavn,
I Salen med de Damaskes Gardiner,
Hvor nu ved Gjensyn af hans Træk og Miner
Den kjære Læser stille kan sit Savn.
See, Døren aabnes - Excellencen triner,
Fulgt af sin Tjener med det franske Navn,
I Fløiels-Slaabrok ind fra Cabinettet,
For her at ende Morgentoilettet.

En nobel Skikkelse! Hvem skulde troe,
Han To og Treds paa Bagen kunde have?
Thi vel han mistet har sin lille Mave,
Og vel de blonde Haar lidt sparsomt groe,
Men Blik og Øine spille nok saa brave,
Og mørk paa Pandens Snee staaer Brynets Bro;
Hans Kind er frisk, hans Læbe fuld og saftig,
Figuren rank, og Gang og Holdning kraftig.

Fast med en Ynglings Lethed han for Rammen
Af Speilet ved Consolen træder hen.
Jean-Jaques, han siger: Ræk mig Redekammen!
Og med et Buk Jean-Jaques ham rækker den.
De spredte, bløde Haar han reder sammen,
Og binder saa sin Halsklud om igjen.
Jean-Jaques! Min Ring og Brystnaal! Uhr og Kjæde!
Knapt Ønsket sagt, før opfyldt allerede. -

Jean-Jaques gaaer ud for Kaffen at tillave,
Og Homo sig ved Bordet sætter ned

I stoppet Lænestol, saa blød som bred,
For Morgenbladene at gjennemstave.
Da hører Fødder udenfor han trave,
Paa Døren bankes med Iilfærdighed,
Og neppe sit *Kom ind* han sagde, førend
Den vimse Doctor Flink stod midt i Døren.

Godmorgen! Tør man overskride Grændsen?
Udbrød den lille Mand, som let sprang frem:
Igaar jeg hørte af Etatsraad Jensen
At Hr. Geheimraaden var kommen hjem,
Og jeg dog hilse maa paa Excellencen.
Naa, gudskelov at vel jeg træffer Dem!
De seer forynget ud. Ja paa min Ære,
Jeg aldrig friskere saae Farven være.

413

Saa kom og sæt Dem! svared med en vis
Nedladenhed vor Helt, der frem sig gynged
Mens rask han Benet over Knæet slynged:
Kom! Prøv om De med Pulsen er tilfreds.
De veed, jeg gaaer nu i de Tre og Treds;
En farlig Alder - skjøndt den ikke tynged
Min Bedstefader, som blev fiirsindstyve,
Og hvem jeg ligne skal, hvis Folk ei lyve.

Hvis han blev Fiirs, jeg her Halvfems Dem spaaer,
Gjensvared Doctoren, der ikke nølte
Med Homo's Arm at ta'e. Han Pulsen følte,
Og udbrød: Ganske ypperligt den slaaer!
Den sidste Sorg fortræflig Blodet kølte,
Den Puls Dem lover mange glade Aar;
Ja, i Fortrolighed jeg her vil skrifte Dem,
At hvis De selv har Lyst, kan trygt De gifte Dem.

Nei, nei, min Kjære! sukked uvilkaarlig
Vor Enkemand: nei, ingen Lyst jeg har.
Og hvorfor ikke? spurgte Flink alvorlig,
Troer Excellencen at min Spøg det var?
Nei, hvis det var en Spøg, var det en daarlig,
Og Giftermaalet jeg for Alvor ta'er;
Thi trist og eenlig bag ved disse Mure
Kan De dog ikke ville kukelure?

Nei ikke just saa eenlig som en Fisk,
Med Smiil vor Helt gjensvared. Ja forstaa mig,
Min kjære Doctor! De er jo polisk.
Et Fruentimmer tænker jeg at faae mig,
Som her i Huset kan tilhaande gaae mig,
Et Menneske paa Sjæl og Legem frisk.
Huusholdersker man slige Væsner kalder,
Og ypperligt de passe for min Alder.

Man har mig anbefalt en saadan En,
Som jeg endnu iformiddag skal fæste.
Hun være skal perfect og paa det Bedste
Forstaae sin Kogekonst i hver en Green.
Da vil vi leve bon, jeg og min Næste,
Naar hun faaer Bordet sat paa faste Been,
Og Kjøkken faaer med Kjelder omkalfatret,
Thi selv jeg kun vil tænke paa Theatret.

414

Theatret! gjentog Flink: Ah, det er sandt!
Det Vigtigste jeg husker ikke mere.

Maa Hr. Geheimraaden jeg gratulere,
Skjøndt gratulere O s var meer galant
Nu tænker jeg Theatret skal florere,
Nu blæser Vinden fra en anden Kant;
Spectacula, og ikke meer Spectakler!
I Publicum man lover sig Mirakler.

Miraklers Tid, Hr. Doctor, er forbi.
Men see, der kommer jo Jean-Jaques med Kaffen!
Vil De en Kop? Min Tjener strax skal skaff'en -
Tak, stammed Flink: men Klokken alt er Ni;
Jeg lidt maa see mig om i Kjøbenhaffen,
Som Manden sagde, da vort Politi
Trak op med ham ad Gaden. Tiden render,
Og derfor - Hr. Geheimraad, ydmyg Tjener!

Han gik - og til Jean-Jaques sig Homo vendte
Med disse Ord: Hvorledes gik det til,
At uanmeldt herind du Doct'ren sendte?
Skeer det igjen, vil ei du see mig mild.
Du melder selv de nøieste Bekjendte,
Og hvergang Audiens jeg give vil,
Fra Forgemakket først du Folk indfører,
Naar her du Klangen af min Klokke hører.

Jean-Jaques, som var en Lux, sit Hoved heldte,
Og uden at forsøge paa et Svar,
Han lidt forknyt en Jomfru *Frisk* anmeldte,
Som udenfor i Forgemakket var.
Ha, smulte Homo: netop hende gjældte
Fornylig min og Doctorens Passiar.
Lad hende komme! - Faa Secunder efter
Sit Blik paa Damen prøvende han hefter.

Med Hat og Shawl og tærnet Silkekjole,
Med mørke Haar, og med saa frisk en Kind,
At næsten den med Friskhed syntes bole,
Hun traadte neiende ad Døren ind,
Mens fra to Øine, fyrige som Sole,
Hun sendte til vor Helt saa stærkt et Skin,
At strax han seer, at Kjolen fast omklemmer
Den fulde Barm, de drøie, føre Lemmer.

415

Sæt Dem, min Gode! hvisked Excellencen,
Idet en Stol han høflig hende bød:
Af Deres Komme kjender jeg Tendensen,
Jeg veed at De Dem ønsker i mit Brød,
Og, anbefalet af Etatsraad Jensen,
Jeg tænker ei at Tingen skal ha'e Nød;
Men Forord bryder ingen Trætte - høre
De bør iforveien, hvad De har at gjøre.

Her Pligtregisteret han gjennemgaaer,
Huusholdersken fra Jomfruen han skiller,
Og medens hiin i Kjøkkenet han stiller,
Han op for Theevandsbordet denne faaer.
Tilsidst han spørger, om paa Middagsgilder
Og franske Saucer hun sig ret forstaaer,
Paa hvilket Spørgsmaal Jomfru Frisk alene
Ham gi'er til Svar: Ja det jeg skulde mene!

Bien! smulte Homo, kastende tilbage
Sig i sin Rygstol som en sand Baron:
Saa vil vi Afsked nu med Huset tage,
For at gaae videre, til min Person.

Men her, min Gode, Tingen har en Hage,
Jeg er en meget vanskelig Patron,
Som for Exempel med mit fine Linned -
Min Vask (hun afbrød) altid sneehvid skinned.

Bien! gjentog han, men det om Mere gjælder,
Om Conduite, Omhu, Tact, Forstand;
Thi skjøndt just ei jeg er en gammel Mand,
Saa er en Yngling jeg dog ikke heller.
Jeg mangengang naar Aftenen sig melder,
Et let Piquet-Parti mig ønske kan;
Men hvor en Makker finde, som med Rolighed
Vil spille her med mig i al Fortrolighed?

Hvad siger De, min gode Jomfru Frisk,
Hvad siger De til Rollen af en Makker? -
Ja, svared hun, idet hun lo polisk,
For Excellencens Tillid jeg jo takker,
Skjøndt rigtignok jeg hen iveiret snakker,
Ifald jeg siger, jeg paa Spil er gridsk.
Jeg knap forstaaer i Haanden Kort at bære,
Men hvad jeg ei forstaaer, jeg kan jo lære.

416

See, det var godt sagt! Saadan skal man tale!
Udbrød vor Helt, der frem sin Pung nu trak,
For med et Smiil en Guldmønt op at hale,
Som Jomfru Frisk han let i Haanden stak,
Idet han sagde: Lad mig her betale
Dem Deres Fæstepenge! - Spar hver Tak,
Til Deres Løn jeg eengang faaer forhøiet,
Hvis - vi To med hinanden bli'er fornøiet.

Han reiste sig, og Jomfruen beruset
Af hans Nedladenhed sig reiste med,
Hvorpaa han muntert spøgende blev ved:
Gaa nu kun ned og see Dem om i Huset,
Tag Maal af Pigen, Panden, Potten, Kruset,
Og lad Dem vise om paa hvert et Sted;
Men glem ei, naar De kommer hjem, min Bedste,
At til mit Eet og Alt De lod Dem fæste.

Nei, svared hun, mens ganske rød hun bliver:
Nei, Excellencen rolig være kan,
Jeg aldrig holdt for Nar en fornem Mand.
Men nu jeg med Forlov mig ned begiver,
Og Pigen de Coutumer foreskriver,
Der bruges nu i Kjøkkener af Stand.
Her skred hun baglænds bort, idet hun neied,
Og først i Døren hun omkring sig dreied.

De lukte Døre Homo stirred paa,
Og udbrød saa i denne Enetale,
Mens langsomt op og ned han monne gaae:
Figuren som man Juno's vilde male!
Blik, Buste, Taille, Former ei saa gale,
Og skjøndt lidt simpel, derfor ikke raa.
Naar lidt tilrette hende først man snakker,
Hun blive kan en høist fortræflig Makker.

Han smulte sødt - men Minen strax han glatter,
Thi hurtig træder ind hans Kammersvend
Og melder, at Theaterbudet atter
Med den Besked er kommet hjem igjen:
At hver Acteur, Actrice og Forfatter,
Til hvem imorges han var skikket hen,

Ham havde lovet, Klokken Tolv præcise
Imorgen i Foye'en sig at vise.

417

Det Bud en Steen fra Homo's Hjerte letter,
Og høist tilfreds han af Jean-Jaques modta'er
Nu hele tre Invitationsbilletter,
Hvoraf de to til Morgen Middag var.
I Randen af sit Speil han ind dem sætter,
Idet han mumler: Jeg min Nød jo har!
Man slaaes om mig. Idag jeg ogsaa svirer.
Men - Hvad er det for smudsige Papirer?

Jean-Jaques, til hvem han talte, her et Brev,
Uhyre tykt, med disse Ord ham rakte:
Paa Trappen staaer den Kjælling, som det bragte;
Hun siger, at hvad hun af Hjertet skrev,
Vil Herren i sin Godhed ei foragte.
Vor Helt Oblaten rask af Brevet rev,
Det gule Sand fra Skriften bort han blæste,
Gik hen til Vindvet, og forundret læste:

Ærbødigst Promemorie! Betagen
Af Underdanighed og Ærefrygt,
Saa stor, at aldrig før jeg følte Magen,
Jeg Excellencen her mig nærmer trygt.
To Gange før jeg forebragte Sagen
For Deres Portner; men saa plumpt og stygt
Han tog imod mig, at jeg uden Ændsen
Af Portneren gaaer nu til Excellencen.

Ak, Deres Excellence! Mon mit Minde
Af Deres Hjerte reent er slettet ud?
Ifald saa er, saa nødes jeg ved Gud
Til selv at frisk'et op for dennesinde,
Og paa Beskedenheden gjøre Brudd,
Thi anden Udvei er der ei at finde;
Men sikkert Deres Barm vil svulme rørt,
Naar først De min Historie har hørt.

Mit Navn er *Lotte Sørensen*, den Samme,
Der i sin Ungdomsvaar var Dem bekjendt,
Da Deres Excellence som Student
Logerede hos Skræder Franks Madame.
Hos hende lærte jeg at sye i Ramme,
At kante Halsbind, som hun havde vendt,
At spinde, strikke, naadle, samt aparte
Madamens tre Logerende opvarte.

418

Søndagene var da mig som de søgne,
Thi strix Madamen var i alle Ting;
Dog var jeg den uskyldige Forfløine,
Og let i Aaren løb mit Blod omkring.
Dengang fandt Naade jeg for *Deres* Øine,
Og derved fik mit Liv et andet Sving:
Min Lilie knak - men Elskovs Rosenrige
For mine Øine aabned sig tillige.

Ak, vi er alle Mennesker, desværre!
Og Qvindens Hjerte som bekjendt er ømt,
Og kan for Følelsen ei Veien spærre,
Naar Mandens Kjærlighed er ei paa Skrømt.
Men aldrig havde dog jeg dengang drømt,
De skulde blevet slig en fornem Herre;

Nei, uden Egennytte til en Ven
Mig selv i al min Uskyld gav jeg hen!

Ja, dette Hjerte fik De - gid jeg maatte
Min Tunge miste, hvis det ei er sandt!
Men Elskovs korte Paradiis forsvandt,
Og Livets Torne monne Rosen spotte.
En fjendtlig Skjæbne mig imøde traadte,
Da paa en fjerde Bagsal jeg mig fandt;
Og endnu mere grusom blev Omskiftelsen,
Da kort derefter jeg kom ind paa Stiftelsen.

Mit Barn, den Engel, døde - selv jeg leved
En kort Tid paa det Offentliges Pung,
Saa stødtes atter jeg forladt og ung
Ud i en Verden, som sit Offer kræved.
En Stund imellem Dyd og Nød jeg svæved,
Indtil mig denne Stilling blev for tung:
Jeg faldt, da jeg mig nærmest troede Dyden,
Og styrted voldsomt ned i Sandsefryden.

Da vendte sig min Skytsaand bort med Smerte,
Og i sit liliehvide Klædebon
Farvel han vinked mig, mens Glædens Kjerte
Jeg svang som en Beruset i min Haand.
Bestandig dybere sank ned mit Hjerte,
Men stedse mere voxede min Aand;
Thi Sandhed er det: Ei blot Hjertets Bylder,
Men al min Dannelse jeg hiin Tid skylder.

419

Hver Formiddag jeg sad foran Chatollet,
Eller laa henstrakt paa mit Leie plat,
Med Leiebibliothekets rige Skat,
Og læste med en Lyst som var jeg fjollet.
Johannes Wildt og Paul de Kock og Smollet,
Men Spiesz især mig klared Livets Nat,
Saa førend Aar og Dag var fuldt tilende,
Jeg Menneskeheden havde lært at kjende.

Nu saae jeg ned i Lidenskabens Krater,
Og skued dybt i Hjertets Gaader ind;
Thi stedse holdt jeg sammen i mit Sind
Det ydre Liv og Bøgernes Citater.
Studenter, Contorister og Soldater
Ei meer med Smigerord mig gjorde blind;
Jeg gjennemskued Menneskets Uærlighed,
Og fandt paa Bunden af hver Sjæl Begjærlighed.

Her standsed Excellencen og udbrød:
Hun er forrykt og Fanden hende rider!
Det dumme Tøi ei meer jeg læse gider,
Med disse Kragetæer man har sin Nød.
Han oversprang to tætbemalte Sider,
Og op det sidste Blad for Øiet skød,
For dog at kjende Slutningen af Brevet,
Og læste Følgende, som *der* stod skrevet:

Ak, det var Galgenfrist, jeg nok det veed,
Hvergang jeg Flasken greb, jeg godt det vidste;
Men, Herregud, det var jo dog den sidste,
Den allersidste Trøst der smulte ned.
Fra Dag til Dag jeg lod mig galgenfriste,
Fra Aar til Aar jeg Frist'ren bedre led;
Men hvad et dannet Væsen maatte lide
Ved slig en Fristers Selskab, kan De vide.

Med Skammen snart forenede sig Skaden;
Thi skjøndt jeg hverken stjal ei heller løi,
Dog næsten hver en Flyttedag paa Gaden
Mig Verten kasted med min Smule Tøi.
Gik uden Huusly saa jeg om i Staden,
Og gjorde blot om Aftnen mindste Støi,
For ved mit Nødraab Nøden at bortfjerne,
Da trued Vægt'rens blanke Morgenstjerne.

420

Dog lad mig tie! Længst Johannes Wildt
Har lært mig kjende Qvindens Lod paa Jorden,
Og her, som Fattiglem paa *Ladegaarden*,
Tilsmiler Livet mig ei heller mildt.
Alt hvad man her os yder, er kun Orden,
Men fra hver Nydelse man har os skilt,
Og tidt min Stilling gruelig mig klemmer
Iblandt de mange gruelige Lemmer.

Eet Væsen kun har her jeg truffet paa,
Som kom med Sympathi min Sjæl imøde:
Den *smukke* Line kaldtes hun, den Søde,
Skjøndt hendes Skjønhed bagved hende laa.
Af hvad hun mig fortalte før hun døde,
Jeg ved at lægge sammen slutte maa,
At ogsaa hun engang har havt den Ære,
Af Deres Excellence kjendt at være.

Paa hendes friske Grav min Krands er lagt,
Paa Roser og paa Lilier blev ei sparet,
Og fra sin Himmel skuer hun forklaret
Et Minde om en trofast Venskabspagt.
Den Dag jeg bandt den, første Gang erfared
Jeg Deres Excellences Glands og Magt,
Ret som om Skjæbnen, rørt af min Forfatning,
Strax for mit Tab bestemte mig Erstatning.

Ja, Skjæbnen er det, som til Dem mig leder.
O, vær i Livets Skibbrud min Patron!
Smiil naadig til mig, mens jeg ydmyg beder
Dem om en lille, tarvelig Pension.
Tag under Armen en forladt Person!
Og mens den Trætte Hvile De bereder,
Skjenk hende Glæder, som hun kjendte før:
Lidt Kaffe, lidt Tobak og lidt Liqueur.

O, Deres Excellence! Her omvinder
Jeg Deres Knæ som qvindligt Fattiglem:
Hvis en Pension De skjenker mig, De binder
For evig dette Hjerte fast til Dem.
Op fra vor Ungdom alle dyre Minder
Som mine Talsmænd nu jeg maner frem,
Og tegner mig (o gid det hjælpe maatte!)
Som Deres Excellences gamle Lotte.

421

Her endte Skrivelsen, som strax istykker
Med dette Udraab Excellencen rev:
Saa gid da ramme tusinde Ulykker
Den Uforskammede for hvad hun skrev!
Sin Vrede han dog hurtig undertrykker.
Giv Konen et Par Mark for hendes Brev,
Han til sin Tjener siger - Stop! Du vente!
Min Portefeuille jeg dog frem vil hente.

Rask, men alvorlig han til Pulten gaaer,
Og nu Jean-Jaques han fem Rigsdaler giver
Med disse Ord: Siig Konen, at hun faaer
Dem paa det Vilkaar, at hun borte bliver
Og aldrig meer en Linie mig tilskriver;
Thi hvis hun tiere sig understaaer
At løbe mig paa Døren, har du Ordre,
Til hende ned ad Trappen at befordre.

Hans Tjener gik, og Homo høist forstemt
Blev med sit sønderrevne Brev tilbage.
Han, nys saa lykkelig, var nu beklemt,
Og Veiret kun saa tungt han mægted drage.
Den gamle Ungdomssynd, der reent var glemt,
Fornyede Samvittighedens Klage,
Og med et rynket Bryn og sænket Blik
Han alle Klagens Punkter gjennemgik.

Om hurtig Hjælp i denne Nød det gjældte,
Thi alt han drog det femte dybe Suk;
Men nær var Hjælpen, thi just nu man meldte
Hans Sjælesørger: Pastor, Doctor Buck.
Den høie Mand treen ind - hans Hoved heldte,
Smykt med en sort Kalot, saa glat og smuk,
Imens en simpel Frak omgav beskeden
Det tynde Liv af Høiærværdigheden.

Han venlig nærmed sig som Fredens Bud,
Og Homo, melankolsk, bestedt i Vaanden,
Lidt mørk Hans Høiærværdighed gav Haanden,
Mens Denne, ham betragtende, brød ud:
Jeg kommer til en Mand, beknyt i Aanden,
En Mand, i Strid med Verden eller Gud,
Ja - skjøndt om Sorgens Grund jeg ikke spørger -
Jeg seer det klarlig, Excellencen sørger.

422

Sæt Dem, Hr. Pastor - Doctor vil jeg sige!
Gav med et Skuldertræk vor Helt til Svar:
De kommer virkelig som kaldt De var;
Jeg tænkte netop paa, hvor lykkelige
De Catholiker er i Pavens Rige,
Der Skjold og Skjerm for Alt i Kirken har.
Hvis de har Synder - Kirkens Lud borttvætter dem,
Hvis de har Sorger - Skriftestolen letter dem.

Vi Protestanter, udbrød Doctor Buck,
Opgive Skriftemaalet ingenlunde;
Til os de Sørgende betroe sig kunne,
Og vi har ogsaa Trøst for Synd'res Suk.
Hvis derfor ikke De har bedre Grunde,
For Catholikens Held kun Øiet luk,
Og - skjøndt Dem ingen Skriftefa'er udspørger -
Betro Dem trygt til Deres Sjælesørger!

Velan da, hvisked Homo: lad saa være!
De kjende skal det hemmelige Nag,
Der reent formørker mig den smukke Dag.
Og nu med mange Omsvøb, som den kjære,
Livskloge Læser vist sig selv kan lære,
Fortæller Præsten han den hele Sag
Om Lottes Fald og Faldets slemme Følger,
Hvorhos han Brevets Indhold ei fordølger.

Ved Skriftemaalet Buck sad lutter Øre,
Men hæved nu sit Øie med de Ord:

Ja, vistnok er den Synd en meget stor,
Den uerfarne Ungdom at forføre,
Og inderlig det glæder mig at høre,
At Excellencen selv det Samme troer;
Hvor let end denne Synd for Verden falder,
Jeg den et Mord - et Sjælemord dog kalder.

Hvad derfor Kirkens Tjener først forlanger,
Før slige Synder han forlade tør,
Er en oprigtig, en bodfærdig Anger,
Hvorom frimodig her jeg minde bør,
Skjøndt Sukket, som mit Øre nu opfanger,
Det ganske sikkert overflødigt gjør.
Foruden Angeren der ogsaa kræves,
At Syndens Følger saavidt muligt hæves.

423

Forstaa mig rigtig! Høilig jeg Dem priser,
Fordi De Konens Brev ei har besvart.
De fem Rigsdaler selv De kunde spart;
Thi Gaven vel et ædelt Hjerte viser,
Men at hun op dem drikker er vel klart,
Og derved den sit hele Værd forliser.
At hjælpe saa naturligt er, saa fristeligt,
Men alt Naturligt derfor ei er christeligt.

Synd er hver Hjælp til sligt et Individ,
Som redningsløst desværre vi maa kalde;
Men er end *hun* fortabt, er ei det Alle,
Der paa en slibrig Bane kom paa Glid.
Der gives Væsner, som - skjøndt dybt de falde -
Kan reises op ved Hjælp i rette Tid;
Og Bøn om slig en Hjælp er just Tendensen
Med mit Besøg idag hos Excellencen.

En Magdalene-Stiftelse jeg tænker
At stille mig i Spidsen for, og Den,
Der hjælper mig at bryde Lastens Lænker,
Jeg kalde vil for Dydens sande Ven.
Hans Synd mod Individet jeg ham skjenker,
Hvis han mod Arten gjør den god igjen,
Og ved sin Bistand redder de Forlorne,
Der kom paa Vildspor mellem Livets Torne.

Her frem af Barmen et Papir han trak,
Hvoraf en Subskriptionsplan ud han tager,
Som med de Ord: Ifald det Dem behager?
Vor Helt han tillidsfuld i Haanden stak.
Til Stiftelsen jeg gjerne Mit bidrager,
Gjensvared Homo med bodfærdigt Ak,
Hvorpaa han snapped Pennen uvilkaarlig,
Og tegned sig for hundred Daler aarlig.

I Sandhed, Deres Høimod kan ei tinge!
Udbryder Buck, idet han Summen seer;
Men et personligt Offer er dog Meer,
Thi det formaaer kun Angeren at bringe.
Hvad siger De, ifald jeg her Dem be'er,
Som Stiftelsens Patron Dem at forringe,
Og, hvad nu allermeest mig var tilpas,
I Directionen selv at tage Plads?

424

Hvordan? i Magdalene-Directionen!
Forskrækket Homo raabte: Nei, min Ven,

Send mig i Stiftelsen dog ikke hen,
Hvad gjælder Magdalenerne Personen?
Hvad skulde jeg blandt dem? - Forbedre Tonen!
Gav Buck alvorlig ham til Svar igjen:
Opreise dem, der faldt omkuld i Svimlen,
Og høste Tak af dem og Løn af Himlen.

Af Ordet *Løn* sig Homo lod forføre;
Han loved Alt, da han i Klemme var,
Og rørt hans Løfte Doctor Buck modta'er,
For Synderen med denne Trøst at røre:
De gjort har, ædle Ven, hvad De kan gjøre,
For Fortids Synd Tilgivelse De har,
De ei blot haabe tør hvad er forjættet,
De *bør* nu troe, at Skylden er udslettet.

Ja, hvad end Tvivlen hvisker til Forstanden,
Jeg som en Pligt Dem byder det at troe,
Saa Deres Sind De ganske siaaer til Ro.
Her fra sin Stol sig langsomt reiste Manden,
Og - glattende med Haanden Brynets Bro -
Stod der forvandlet til en ganske Anden.
Af Theologen var ei Spor der meer,
Den fine Verdensmand ikkun man seer.

Autoritet og Myndighed besparende,
Ved Excellencens Side op og ned
Gik smidig han, om Dit og Dat passiarende:
Udkrammende det Bynyt, som han veed,
Og med en sand Tilfredshed selv erfarende,
Hvad ei han aned, at paa samme Sted
De spise skal idag til Middag sammen,
Hvoraf han ret sig lover Fryd og Gammen.

Han bød Farvel - og Homo blev alene,
Med Panden skyfri og det Hjerte let,
Der nylig var betynget som af Stene.
Thi burde han sig selv da skyldig mene,
Naar Theologen ei det holdt for ret?
Og kunde han da troe, at nogen Plet
Endnu tilbage stod paa Regnebrættet,
Naar Præsten selv saa reent det havde tvættet?

425

Af Kniben ud paa denne Maade kommen,
Han muntert stemt i Middagsselskab gik,
Forfrisked sine Sandser, pleied Vommen,
Og sig en Lhombre efter Bordet fik.
Saa hurtigt klares Alting for et Blik,
Naar først det skjærpet er ved Alderdommen,
Der løse kan som Sløifer i en Hast
Den Knude, der er Ungdommen for fast.

Dog staaer det fast - om end den Sætning gjælder:
Viisdom og Ungdom følges ikke ad,
At Alderdom og Viisdom ikke heller
Just altid søbe af det samme Fad.
Men hvad betyder da den lange Rad
Af Aar og Dage, som *ei* Liv optæller,
Naar ei tilsidst udkommer som Produkt
En - om end nok saa lille - Viisdoms-Frugt?

Naar kommer Fyldens Tid og Høstens Dage?
Som Regl, jeg tænker, med de tred've Aar.
Hvad ikke da man har, man ikke faaer,
Om end man havde hundred Aar tilbage.

Af den Tids Forraad kan kun frem man tage,
Alt mens paa Vandringen man fremad gaaer,
Og hvad der ei til den Tid er en Stikling,
I Livet kommer aldrig til Udvikling.

Og kan end Reglen ved Mirakler rystes,
Vi om *Naturens* Gang jo tale her,
Da selv i Mennesket der saaes og høstes,
Og Maal og Tid jo gjælder for Enhver.
Det Spil, hvoraf vi daares og forlystes
I Aarets Vexel, er os selv saa nær;
Thi hvad er Livets Aldere vel Andet,
End just Naturens Liv, i os omdannet?

Derfor har Hjertet og sin Vaar, sin Sommer,
Sin Høst, sit savnopfyldte Efteraar,
Sin Vinter, som det isnende paakommer,
Naar Døds-Metamorphosen forestaaer.
I sig Naturens hele Liv det rummer,
Der kun igjennem det til Aanden naaer,
For hvem Naturens Væsen er en Gaade,
Som kun ad Hjertets Vei den mægter raade.

426

Thi Aanden selv boer i en tropisk Sphære,
Hvor Vaar og Sommer gaaer i Eet med Høst,
Hvor Væxterne bestandig Løvet bære,
Hvor ingen Vinter dækker Land og Kyst:
Den maa Omskiftelsen af Hjertet lære,
Savn, Sorg og Haab og Uro af det Bryst,
Der kjender Dødens Braad og Lidenskabens Vildhed,
Thi selv den throner i en evig Stilhed.

Men - som der nys blev sagt - har Hjertet slaaet
I tred've Aar, og ikke fundet Vei
Ved al den Livserfaring, det har faaet,
Til Aandens Liv, saa finder det den ei;
Og har ei Aanden sin Natur forstaaet
I samme lange Tid, da tænker jeg,
At Noget (for Exempel Villiens Reenhed)
Er her til Hinder for en virksom Eenhed.

Da kommer heller aldrig Viisdoms Frugt,
Hvis Sjeldenhed man hører Folk beklage,
Thi kun af denne Eenhed kan man tage,
Hvad der er Sjælenes Central-Produkt;
Og *da* sin egen Vei vil Hjertet drage,
Til Sensationer med dets Kraft faae Bugt,
Mens i sin Stilhed Aanden eensom throner,
Og taber sig i tomme Abstractioner.

Men bort igjen fra slige Reflexioner,
Der sikkert ei vor Helt er til Behag,
Og ned i Hverdagslivets Regioner
Til ham, som fremme vil Ideens Sag
Ved Hjælp af Lampeskin og Pyntekoner!
For Homo kommen er den store Dag,
Der paa Theaterbanen er hans første,
Og i hans Liv ved Følgerne den største.

Der staaer han netop selv med oprømt Aand,
Med blaa Habit og Stjerne, medens Vesten
Bedækkes af det hvide Ordensbaand;
Med sorte, stramme Pantalon og næsten
Ukjendelige Sporer, og forresten
Med gule Handsker og med Hat i Haand.

Fra Porten stiger op han i Karreten,
Og ruller bort, saa hurtig som Cometen.

427

Præcise Klokken Tolv er endt hans Kjøren;
Midt for Theaterporten blev der vendt,
Hvor han modtoges varmt af Regisseuren
Og Regisseurens bukkende Betjent.
Han steg af Vognen - gjorde sig bekjendt
Med Husets Ydre - lastede Couleuren,
Som reent uværdig Konstens ædle Krop,
Og lod sig vise Vei til Scenen op.

Her med en Sang ham hilste høit Capellet,
Som i Orchestrets Dyb forsamlet var,
Hvorfra den rige Tonestrøm opvælded,
Der Velkomsthilsnen brusende frembar.
Han tog mod Sangen, til Coulissen heldet,
Og takkende gav han galant til Svar,
At kjære som ham var Musikens Toner,
Var og ham kjære Konstnernes Personer.

God save the king derpaa Orchestret spilled,
Og under Spillet blev i broget Flok
Af Regisseuren nu ham forestillet:
Maskinfolk, Controleurer, Portner, Kok,
Lampist, Friseur, Barbeer, samt Storheds Billed,
Choristers og Statisters faste Stok.
Vor Helt dem Pligterne paa Hjertet lagde,
Og med et naadigt Nik Farvel dem sagde.

Fra dem begav han sig med Regisseuren
Omkring at visitere hver en Vraa:
Først steg han ned i Hullet til Soufleuren,
Hvem høflig, men bestemt, han gav forstaae,
At Loger og Parquet og havde Øren;
Hvorhos han yttred, at han gjerne saae,
At Folk, der sjusked, og ei ret var hjemme
I deres Roller, dygtigt kom i Klemme.

Fra dette Hul sin Gang han hurtig retter
Til Cassen og Cassererhullet, hvor
Han Forbud gjør i faa men strenge Ord
Mod al Tilbageholden af Billetter,
Hvorved en Næse Publicum man sætter.
At hver Billet ved Salget kom paa Bord,
Det kunde Publicum som Kjøber fordre,
Og dertil gav som Directeur han Ordre.

428

Knap havde denne Ordre han indprentet,
Før han til Klædekamret Veien tog,
Hvor længst Theaterskræderen ham vented
Med Garderobeskattens Catalog.
Paa Homo's Bud Costumer frem han hented,
Men da paa dem vor Helt sit Øie slog,
Sin Haand paa et Par Ridderbeen han lagde,
Idet alvorlig han til Skræd'ren sagde:

Tricot som hele Been jeg taaler ikke!
Det er en Uskik, og den hæves maa.
De gode Herrer Benene kan stikke
I Buxer, som til Knæene dem naae,
Og som sig for anstændigt Selskab skikke;
Men disse Underkroppe, hvor vi faae

Den nøgne Form at see, tør Ingen bære:
Jeg dem forbyder - glem det ei, min Kjære!

Han gik - og kom nu til de smaa Gemakker,
Hvori Theatrets Damer klædes om,
Og hvor ham Pyntekonen nok saa vakker
Med sine Terner strax imøde kom.
Om Toilettet han med Konen snakker,
Beseer hvert Speilbord og hvert enkelt Rum,
Ja prøver Sminken paa en Ternes Kinder,
Men fy for Pokker! han for grov den finder.

Til Afsked siger han til Pyntekonen:
Lad mig nu see, min Gode, at ei blot,
Naar Klædningen Hun passer paa Personen,
Hun sørger for at Stadsen sidder godt;
Thi husk, Blufærdighed er Qvindekronen.
Det Sømmelige pas i Stort og Smaat!
Actricen strengt i Ave hold foroven,
Forneden Dandserinden - det er Loven!

Men Hun paa Skuldren trækker - Hendes Øie
Tilkjendegiver Tvivl om Lovens Magt.
Nu, hvis man den behandler med Foragt,
Hvis ei de stolte Nakker vil sig bøie,
Saa siig, at det er Mig, som har det sagt,
Og Damerne nok falde skal tilføie.
Han hilste Konen med et venligt Nik,
Hvorpaa tilbage han til Scenen gik.

429

Theatrets Maler her ham oppebied,
Og givende med ham sig strax ifærd,
Gaaer ind han paa Theatermaleriet,
Paa Perspectiver, Gader, Huse, Træer.
Ja, for tilgavns at vorde selv indviet
I Konsten, som man aldrig kommer nær,
La'er flere Baggrundstæpper ned han hisse
Af en Maskinkarl ved den store Tridse.

Paa Klatterne som Kjender stirrer han,
Men kort Tid kun paa Stedet tør han tøve,
Da fremfor Alt det er hans Pligt at prøve,
Hvorvidt Maskineriet virke kan.
Han bød - og frem der kom en vældig Løve,
Der krøb paa Fire, næsten som en Mand;
Han bød - og under Torden Huset zittred,
Det regned, Stormen sused, Lynet knittred.

Han vinked - og man Skyen saae neddale,
Mens Klippen reiste sig som halv confus;
Han vinked atter - gyldne Fyrstesale
Forvandled sig til Eremitens Huus,
Hvorover gynged Palmer, høie, svale,
Mens Eremiten selv laa næsegruus.
Han Manden lod staae op, og roste Prøven,
Tilfreds med Alt, kun ikke ret med Løven.

Her Regisseuren kom og lod ham vide,
At i Foye'en længst man samlet var,
Saa at det uden Tvivl nu var paa Tide,
At Excellencen selv sig gjorde klar.
Sligt Frisprog kunde Homo ikke lide;
Lad dem kun vente! gi'er han kort til Svar,
Hvorpaa igjen han lader Tordnen rulle,
Som for at vise, hvem der *byde* skulde.

Mens denne Torden Regisseuren skrækker,
Begi'er vor Zeus sig til Foye'en hen,
Hvor vidt paa Gab en Tjener Døren smækker,
Saa ret i Mag han træder ind ad den.
Der staaer han paa det Sted, der Tanker vækker,
I Konstens Helligdom en Fremmed end;
Men Synet, som vist havde blendet Andre,
Ei blended ham, der Blikket rundt lod vandre.

430

Af Konstens Lys var fuld den store Sal:
Tilvenstre for ham Skuespillerinderne,
I Fløiel klædt, med hulde Smiil paa Kinderne,
Og Blik, der gjengav Scenens Ideal;
Og sidst i Rækken Solodandserinderne
Med deres Flora-Skjørt og Zephyr-Shawl.
Som paa Commando hele Rækken neied,
Da om mod dem han med et Buk sig dreied.

Han vendte sig tilhøire, bort fra dem,
Og modtog Hylding nu af Skuespillerne,
Af Sangerne, som her dog spared Trillerne,
Af Dandserne, som hilste med hvert Lem.
Han hilste tredie Gang, men ligefrem;
Og fjernt i Salens Ende Digterpillerne,
Der støtte, ja der bære vort Parnas,
Gjenhilste ydmygt ham fra deres Plads.

Han talte - men hans Tales Poesi
Maa ei man troe var forud sammenflikket;
Det var den gyldne Frugt i Øieblikket,
Som her han frembar, i sin Holdning fri.
Men at til slig en Daad hans Aand var skikket,
Det skyldtes ene hans présencc d'esprit,
Som her ei blot stod Prøve, men som lagde
Sig glimrende for Dagen, da han sagde:

Høistæredel Jeg hid har ladt Dem kalde,
For ved min Side Dem idag at see,
Idag, da i min Lod det skulde falde,
Som Directeur at gjøre min Entrée.
Med megen Glæde hilser jeg Dem Alle,
Med sand Tilfredshed seer i vor Foyer
Jeg her Theatrets Stjerner og Gometer
Belyse Landets ypperste Poeter.

Men paa et Sted, hvor Lige søger Lige,
Hvad vil, hvad gjør, hvad søger da vel jeg?
Quid Saul inter prophetas? vil De sige -
Og virkelig, jeg Dem fortænker ei,
Ifald De mener, at til Konstens Rige
Der ikke gives nogen alfar Vei.
Dog førend dette Spørgsmaal jeg besvarer,
Tillad mig, at en anden Sag jeg klarer.

431

En anden Sag - Theatrets egen Sag!
Theatrets Formaal, som til vor Beskæmmelse,
Men sikkert ikke Himlen til Behag,
Er altfor ofte kommet i Forglemmelse.
Og hvilken er da Brædernes Bestemmelse?
Hvad er Theatrets Maal den Dag i Dag? -
At pleie, fostre, stille frem Ideen,
Saa klart, at Galleriet selv kan see'en!

Ideen - dette høie Væsen, som
Ei blot er til i Philosophens Pande,
Men som fra Himlen ned til Jorden kom
I Formen af det Skjønne, Gode, Sande;
Som gjennem alle Tider, alle Lande,
Har vandret, virket, kæmpet og holdt Dom;
Som har sit eget Væsen os afmalet,
Ja givet os sig selv, i Idealet -

Ideen, mine Herrer! mine Damer!
Ideen gaaer i Verden om forknyt;
Den gjennemføres ei i Livets Dramer,
Den af det gode Selskab er forstødt;
I Kirkens og i Statens Panoramer
Har som en Krøbling jeg dens Billed mødt,
Og Synet har den faste Tro mig givet,
At Idealet passer ei for Livet.

Og passer det da for vort eget Jeg?
Ak, mine Herrer! Ingen af os mægter
Til Idealets Top at finde Vei;
Thi skjøndt vort Ord bestandig for det fegter,
Vor Handlemaade stadig det fornegter,
Og Kraften til at naae det, har vi ei.
Vi med et Suk vel nødes til at sige:
Det er for høit for svage Dødelige.

Men hvor kan det da bruges? - Der alene,
Hvor Livet og dets Kamp kun er et Spil:
I Konstens Sphære, paa Theatrets Scene,
Hvor Kampen man kan ende naar man vil;
Hvor man kan dyb Besindighed forene
Med Hjertets Nag og Lidenskabens Ild;
Hvor alle Fristelser kun er indbildte,
Og alle Taarer paa en Maade spildte.

432

Ja, der - og med mit der jeg mener *her* -
Ja, her sit rette Hjem har Idealet,
Her, hvor paa Lærredet det staaer afmalet
I Paradiser uden Kundskabstræer;
Her, hvor i Konstens Sprog det bli'er udtalet;
Her, hvor os Scenens Tolk det bringer nær,
Naar med sin Pathos han os illustrerer
Dets Omrids i de store Charactererl -

Men, mine Damer! mine Herrer! Men,
Hvis i det Sagte jeg nu ikke feiler;
Hvis hver af Dem til Konstnerkrandsen beiler
Som Idealets virkelige Ven;
Hvis virkelig Theaterskibet seiler
Paa Tidens Strøm imod Ideen hen,
Ved Klang af Digterchorets stemte Lyre:
Hvad vil da jeg paa Skibet? - Cursen styre!

Maaskee mig Nogen vilde her indvende:
Til hvilken Nytte? Alting gaaer jo godt.
Men *gaaer* det godt? Maae ikke vi erkjende,
At mangengang er Skibet ikke flot?
Ja, naar med Skinnet ei vi vil os blende,
Tør paa en sikker Fart vi stole blot,
Naar af og til der Nødskud høres fyre? -
See, derfor er det, jeg vil Cursen styre!

Med hvilken Ret? - Jeg er jo ikke Digter,
Jeg er jo ikke Konstner. Meget sandt!

Men dog en lang Erfaring ei mig svigter.
Jeg har Ideen søgt paa hver en Kant,
Og skjøndt mig Sandhed til det Ord forpligter,
At i dens Heelhed jeg den ikke fandt,
Saa staae desklarere for mine Blikke
De tusind Steder, hvor den findes ikke.

Paa denne Maade jeg Seiladsen skjermer;
Thi staaende ved Roret raaber jeg,
Hvergang et saadant Sted sig Skibet nærmer,
Hvergang for vidt en enkelt Konstner sværmer:
Tag Jer iagt! her er Ideen ei.
Og naar hvert Skær vi undgaae paa vor Vei,
Og ei forresten seile reent iblinde,
Maae vi den rette Curs tilsidst dog finde.

433

Ja, mine Herrer! Haabet er vort Anker.
Ja, mine Damer! Stig De ganske trygt
Op paa Theaterskibets lette Planker:
Om end de gynge, hav ei mindste Frygt!
Forbi misundelige Konstnertanker,
Forbi Chicaner, Nid, som klæder stygt,
Forbi vort Publicums de lave Vande,
Vi lade Cursen mod Ideen stande!

Og for at jeg i Billedet skal blive,
Der virkelig indtaget har mit Sind,
Saa vil jeg Digterne nu foreskrive,
At de os sende skal en gunstig Vind.
Lad Lyrens Toner rask os fremad drive,
Saa Folks Begeistrings-Sø slaaer vældig ind,
Og med det hvide Skum os Dækket dølger,
Mens Skibet dukker dybt i Konstens Bølger.

Jeg staaer ved Roret, af hver Kuling svalet,
Og fuldt beskæftiget paa langs og tværs
Er hele Skuespillerpersonalet
Ved Seil og Toug, i Vanter og i Mærs;
Og medens Sangerne med deres Vers
Begeistre Publicum for Idealet,
Tilveirs Ballettens Trop sig hurtig skynder
Med Flag og Vimpel, som vor Fart forkynder.

Saa gaaer det frem ved Illusionens Lygte,
I Phantasiens klare Bølgespor,
Det gyldne Skind at søge, som alt spøgte
I Hovedet paa Jasons Heltechor.
Og naar vi da har fundet hvad vi søgte,
Naar Idealet først er vel ombord:
Det Ideal, som passer ingen Steder,
Skjøndt om et Hjem det allevegne leder -

Da, naar det hviler trygt i Konstens Skjød,
Da, mine Herrer! kan om det man sige,
Hvad tidt der siges om den unge Pige,
Der ved Forældres Død kom dybt i Nød,
Der gik omkring, forskudt af sine Lige,
Der næsten maatte betle for sit Brød:
See, Staklens Skjæbne reent er omkalfatret,
Hun er forsørget - hun er gaaet til Theatret!

434

Her standsed Homo - frem han havde strakt
Den venstre Haand med Hatten, og paa Barmen,

Paa Stjernen, han den høire havde lagt.
Hans Blik, hans hele Holdning, Benet, Armen,
Af Talens Ild end meer forhøied Varmen,
Og knap de sidste Ord han havde sagt,
Før rundt omkring der lød en Bifaldsmumlen,
Hvori gik tabt en enkelt Digters Skumlen.

Vor Helt forlod sin Plads og frem nu stilled
For Damerne sin ziirlige Figur,
Hvorpaa som Hofmand han galant gav Cour.
Hver fik et Ord, hvortil et Smiil der spilled,
Men kun med nogle Faa, som han udpilled,
Gik dybt han ind paa Konst og paa Natur.
Han loved Hovedrollen dem i Dramerne,
Og med et artigt Buk forlod han Damerne.

Han dreied sig paa Hælen mod Acteurerne;
Fra Kongerne og Heltene han gik
Til Hyrderne, til Elskerne, Forførerne,
Sig yttrende om Spil og om Mimik.
Han bad dem Alle stive holde Ørerne,
Og lidt kun agte Bladenes Critik,
Der meget ofte stred mod Konstnerpligterne,
Og derpaa skred fra dem han hen til Digterne.

Et Par af disse han i Haanden trykker,
Til Tak for Værkerne, de havde sendt;
Hvorpaa han gjør den store Plan bekjendt,
Paa hvilken han sit Haab for Scenen bygger.
Hans Plan er den: Ved lutter Mesterstykker
At faae det bedre Publicum omvendt,
Og ved det bedres Dom det slette lede,
Saa ei ved noget Godt det tør sig kjede.

Og derfor, mine Herrer, (saa han endte)
Haanden paa Værket! det er Deres Pligt.
Langt større Værd har et Theaterdigt,
End selv den bedste Bog, De lader prente.
Tænk paa den store Løn, De har ivente -
Ei Honorar jeg mener, eller Sligt;
Men Lønnen i et Publicums Taknemmelighed,
En Løn, der knap for Dem er nogen Hemmelighed.

435

Just som han talte, Dørene fløi op,
Og see! med Borde, Bakker, Servietter,
Indtræder der en ziirlig Tjenertrop,
I Homo's Liberi, som let man gjetter.
I Salens Midte den sin Byrde sætter,
Og snart ved Knaldet af Champagnens Prop
Kom der for Lyset Østers-fyldte Fade,
Viin, Iis, Confect, Posteier, Chocolade.

Med lette Skridt gik Homo hen til Bordet,
Og der, placeret midt i Konstens Ring,
Seer ridderlig-galant han sig omkring,
Idet paa denne Viis han tager Ordet:
Naar Dagens Pligt og Gjerning vel er jordet,
Saa er Forfriskninger en herlig Ting;
Naar man af Directeurens Post er trættet,
Man føler sig ved Vertens Rolle lettet.

Som Deres Vert jeg her mig selv anmelder,
Betragt mig blot som Gentleman, jeg be'er!
Saaledes som i Dem jeg ikke heller
Nu længer Konstnere, men Gjæster seer.

Ei blot til Lyst for Scenen vistnok gjælder,
Men i Foye'en gjælder det ei meer;
Her *blot* til Lyst man klinke tør og snakke,
Og derfor - tør jeg be'e Dem: Tag tiltakke!

Til Svar det rundt om lød med Hvisken, Fnisen:
En herlig Mand! Til slig en Directeur
Theatret aldrig Mage kjendte før! -
For Herrerne bar Østersbordet Prisen,
Men Damerne forsamled sig om Isen,
Og Alle kom i ypperligt Humeur;
Der blev en Munterhed, en Gonverseren,
Der ved Champagnen steg til Jubileren.

Vor Helt ei Skaalen for de Skjønne glemte,
Ved hvilken Leilighed den sidste Sky
Af Directeurens Alvor maatte flye
For Takken, der i Damesmiil sig gjemte:
Hans Værdighed til Ynde sig omstemte,
Hans fine Tone, hvoraf længst gik Ry,
I Væsen, Ord og Gestus sig udtrykker
Saa høist charmant, at Alle han henrykker.

436

Det hver en Ven af Scenen høilig hoved,
At see forenet her i Harmoni
Konst, Administration og Poesi,
Hvoraf man sig en gylden Fremtid loved.
Man mangen Spøg og mangt et Indfald voved,
Men da en Comiker blev altfor fri,
Og fast Respecten brød i sin Fortrolighed,
Saae Homo paa sit Uhr med lidt Urolighed.

For ei ved Indfald af en tactløs Gjæst
Nedladenheden bittert at fortryde,
Det forekom ham sikkrest at afbryde
Den muntre Leg, mens Legen den var bedst.
Thi hørtes pludselig Farvel han byde;
Han paaskød en nødvendig Tour til Hest,
Og iilte ned hvor Gadeluften svaled,
Til Porten fulgt af hele Personalet.

Her vented Rideknægten med hans Heste,
Der væligt som to Pegasusser sprang,
Da hurtig op paa Ryggen af den bedste
Sig med en Ynglings Lethed Homo svang.
Den steiled, som den Himlen vilde gjæste,
Men Homo mesterligt dens Kaadhed tvang,
Og hilsende med Haanden de Beundrende,
Red ned ad Torvet nu i Trav han dundrende.

Til Skridtgang bragte Dyret han tilbage,
Idet han holdt det stramt i Tømmens Baand,
Og klapped det og lod det Pidsken smage.
See saadan - sukked dybt han i sin Aand -
Saadan skal disse Konstnere man tage,
Dem slaae og klappe med den samme Haand.
Her red han til, med Tømmen strakt i Længden,
Fulgt af Jockeyen og begloet af Mængden.

Man gjorde lange Halse, thi man vilde
See Ridderbaandet paa hans Fløiels-Vest;
Og du, min Læser! staa du ogsaa stille,
For her at see ham paa hans høie Hest,
Ham, som du kjendt har siden han var lille,
Og som maaskee som ung dig hued bedst;

Thi om endog til Siden slemt han skeied,
Saa megen Følelse han dengang eied.

437

Du vented Meget af ham, og især
Da som forlovet han kom paa det Tørre;
Du tvivled siden, men din Tvivl saa nær
Stod Haabet, til af Aar han havde Fyrre.
Betragt ham nu! Han bliver ikke større;
Men er han da saa grumme lille her?
See blot hvor dybt for ham man krummer Ryggen,
Mens selv han tager kun til Hatteskyggen!

Har han dig skuffet? Nei, tør nok jeg svare
Paa dine Vegne, har du hvide Haar;
Thi da fik ganske vist du at erfare,
Hvordan med Folk, som Folk er fleest, det gaaer;
Og er endnu du Yngling, vent da bare,
Til du lidt mere Skæg paa Hagen faaer,
Og see hvad der af dine Venner bliver,
Hvem Hoved dog og Hjerte du tilskriver.

Ja, for at gaae dig nærmere paa Klingen
Og her dig nøde til at stryge Seil,
Saa see dig, Læser, i dit eget Speil!
Besee dig ret, som naar du sees af Ingen,
Paa langs og tværs, og hold - thi det er Tingen -
Fortid mod Nutid, Fortrin imod Feil;
Og siig mig saa, om det for dig sig sømmer,
At her din Broder Adam du fordømmer?

Nei, opsæt Dommen og skrid ned ad Gaden,
Hvor han med Anstand rider Fod for Fod,
Og bøi saa ind med ham i Esplanaden,
Hvor rask han muntrer ved en Trav sit Blod!
Ja, følg ad Østerport ham ud af Staden,
Strandveiens rige Herlighed imod,
Hvor han omviftes mildt af Sommerluften,
Og af det slagne Græs indsuger Duften!

Den støvfri Kjørevei, som nys er vandet,
La'er reent ham glemme han er Støvets Søn;
Han føler sig saa fri, saa frisk opmandet,
Og hvor han seer, er Verden ham saa skjøn.
Hist plantes, flages, bygges Huus paa Sandet,
Her malkes Køer paa Kløvermarken grøn;
Hist rumler Omnibussen med de Kjørende,
Og her en Fugl i Busken synger rørende.

438

Hvor Alting paa en gylden Fremtid tyder,
Tilværelsen en dobbelt Skjønhed faaer,
Og uvilkaarlig for hans Øre lyder
Hans Doctors Spaadom om de mange Aar.
Sit lange Fremtidsliv han forud nyder,
Theaterbanen heelt han gjennemgaaer,
Han seer sig styre, hjælpe frem Ideen
Paa Scenen, bag Coulissen, i Foye'en.

Hans Blik udvider sig - og Hesten stønned
Ved Slaget af hans Schenkler samme Stund -
Han seer sig understøttet og paaskjønnet
Af Folket, som blev vækket af sit Blund;
Han seer sig med sin Konges Bifald lønnet,
Han seer et blaat Baand med en vatret Bund;

Han seer omkring sig og til begge Sider -
Nei denne Udsigt, hvor han godt den lider!

Hvor herfra dog man seer Landskrona tydeligt!
Hvor her sig hæver frem den svenske Kyst!
Og dette Landsted hvor det ligger nydeligt,
Med en Veranda imod Vest og Øst!
Her boe og bygge kunde være frydeligt;
At kjøbe Stedet kunde han ha'e Lyst,
For her om Somren, naar Saisonen ender,
Hver Søndagmiddag at see gode Venner.

Han seer - thi kraftig var hans Phantasi -
Sig alt at sidde med de gode Venner
Derudenfor, nu Taflet er forbi,
Passiarende, med Kaffekop i Hænder.
Han seer hvordan Cigarerne man tænder
Og muntert skuer om sig i det Frie,
Mens nedenfor paa Veien Folkets Rækker
Tilhest, tilvogns, tilfods, mod Skoven trækker.

Han seer de gode Venner tage bort,
Og ikkun Jomfru *Frisk* tilbage blive,
Der bringer Tøfler, Slaabrok, Lys og Kort,
For Aftenstunden huldt ham at fordrive.
Han seer sig selv i Slaabrok Kort at give,
Og Jomfruen i Spillet stride haardt,
Ja længe kæmpe med en stor Urolighed,
Til Spillet ender med en dyb Fortrolighed.

439

Alt det og Mere seer vor Helt paa Jorden,
Men just paa Grund af Synerne maaskee
Forglemte han til Himlen op at see,
Hvor det medeet var trukket op til Torden.
Den før saa klare Luft var mørk nu vorden,
Kulsorte Skyer drog frem som en Armee;
Der store Draaber faldt - og for hans Øre
Lod af og til sig stærke Vindstød høre.

Hvad var at gjøre? - denne Ridetour,
Som havde lokket ham saa langt fra Staden,
For Appetit at faae til Middagsmaden,
Ham truer med et Vandbads kolde Cuur.
Skal han ved Bellevue ta'e ind i Laden
Og oppebie Veiret bag et Skuur?
Men saa gaaer glip han af sit Middagsgilde,
Og derfor hjemad, før det bli'er forsiide!

Med Kjolen knappet, rask sin Hest han dreied,
Men neppe var det skeet, saa brød det løs:
Ned styrted Regnens Strøm som af en Pøs,
Og Stormen med sin Kost saa vældigt feied,
At alle Veiens Træer med Toppen neied,
Mens i hans Ryg og Nakke koldt det gøs.
Han klemte Hatten fast, som af vil ryge,
Sin Hest han spored og lod til det stryge.

Charlottenlund han naaede vaad til Skindet;
Men hvortil hjalp det nu at søge Ly?
Mens Tordnen rulled og ham Lynet blinded,
Han uden Ophold foer afsted paany.
Ved Vibenshuus drev Vandet af hans Linned,
Ved Østerport hans Hoveds Paraply,
Hans Hat, var kun en Klat, som ham geneerte,
Da Vagten for hans Stjerne præsenteerte.

Ak, hvor forandret dog fra han drog ud
Red her han atter op igjennem Byen!
Det drypped fra hans Klædning som fra Skyen,
Og i sin Holdning ligned han en Klud.
En Nyboerskjælling, skjult af Paraplyen,
Tilraabte ham: Du stakkels Skumpelskud!
Og han sin Bolig i en Tilstand naaede,
Som De kun fatte, der blev selv saa vaade.

440

Og havde nu han Linned skiftet bare!
Men der en Karl fra Baroniet stod
Med Brev, hvorpaa han strax jo maatte svare,
Da hans Forvalter her ham vide lod,
At meiede hans Havremarker vare,
At Rug- og Byghøst var i Aar saa god,
Især paa hele Strøget ud mod Heden,
At vist der vilde mangle Huus til Hveden.

Han derfor kasted bort kun Overtøiet,
Og vaad og gjennemblødet som han var,
Gik han, med Høstens Udfald heel fornøiet,
Til Pulten hen, og skrev blandt Meer til Svar:
Da Kornets Mængde staaer mig klart for Øiet,
Og Forraad nu til flere Aar jeg har,
Saa for at faae det Hele paa det Tørre,
Maa strax De bygge Sideladen større.

Med dette Brev afsted han Karlen sendte,
Og nu først skifted han fra Top til Taa,
Hvorefter han, til Dagens Fest klædt paa,
I Selskab foer, for ei at la'e dem vente.
Ved Bordet dog han baade frøs og brændte,
Den bedste Mad ham tung i Maven laa,
Den bedste Viin hans Uro ikke stilled,
Og tidlig tog han hjem fra Middagsgildet.

Han lagde sig tilsengs, men halv confus
Han vaagned af sin Søvn ved Midnatstide;
Thi Blodet i hans Aarer holdt et Huus,
Som om det gjaldt en Fjende at bestride.
Han følte Stikken i sin venstre Side,
Hans Hjerne var bespændt som i en Ruus,
Og ængstlig saaes han Morgenstunden vente,
Som neppe kom, før Lægen han lod hente.

Den flinke Doctor Flink sprang ind ad Døren
Og raabte, hilsende med sin Kabuds:
Hvordan! der ligger jo som Lazarus
Vor rige Mand, Theaterdirecteuren!
Hvem spilled Excellencen dette Puds?
Her følte Pulsen han og mumled, førend
Vor Helt endnu ham skildret fik sin Følelse:
En simpel Rheumatismus! en Forkølelse!

441

Hvad, smulte Homo: er det ikke Andet?
Jeg kan forsikkre Dem, at angst jeg blev.
Og nu sin Tilstand han ham ret beskrev,
Og talte meget om den Tour paa Landet,
Hvorved hans Krop igaar blev gjennemvandet.
For denne Tour ham Doctoren nedrev,
Men føied muntert til: Vær blot forsigtig,
Drik dygtig Hyldethee, og sved saa rigtig!

Han gik, og Homo sveded hele Dagen,
Ja følte sig, skjøndt mat, saa glat og let,
Da heelt han havde gjennemsvedt sit Lagen;
Men Natten kom - og han blev atter slet.
Ved Sindets Uro sig fordobbled Plagen,
Han tumled sig, men laa dog aldrig ret,
Og som en Frelser han sin Doctor priste,
Der næste Morgen sig ved Leiet viste.

Men hvad kan det dog være? mumled Flink,
Idet paa Pulsen han sin Finger stilled:
Ja rigtig! der er Feber med i Spillet,
Dog den vi faae paa Døren med et Vink.
Til Trøst for Homo - Modløshedens Billed -
Han skrev nu en Recept, og med et Blink
Af Øiet spurgte listig han som Slangen:
Hvorledes gaaer det vel med Stolegangen?

Kun maadeligt! Hans Excellence svarer.
Ja det jeg tænkte! skreg den lille Mand:
Da liegt der Hund begraben! det forklarer,
Fra hvad Kant vi skal gribe Fjenden an,
Og her jeg sandelig ham ikke sparer.
Han efter Olie sendte Bud paastand:
En god Portion i sin Patient han tyldte,
Hvem Drikken strax med Haabets Nectar fyldte.

Beroliget sin Doctors Haand han ta'er,
Idet han siger: Lad mig see, min Gode!
At De nu hurtig hjælper mig paafode;
Til her at ligge syg, jeg Tid ei har.
Saisonen staaer for Døren. I mit Ho'de
Der mylre Planer - var blot Hjernen klar!
Men Deres tillidsfulde Blik mig trøster,
En Doctors Smiil den Syge ret forlyster.

442

Jeg sætter Dem mit Æresord i Pant,
Gjensvared Flink, at inden Ugens Ende
De op paa Bræderne saa let kan rende,
Som *jeg* her ud ad Døren. Han forsvandt,
Og hele Dagen Homo saaes anvende
Til en Laxeren, hvori Trøst han fandt;
Men Natten ham den gamle Feher bringer
Med voldsom Smerte, som i Siden stinger.

Om Morgenen stod Flink igjen ved Leiet
Og sagde: Naa, er vor Forretning endt?
Har Hr. Geheimraad dygtig fra Dem feiet
Og hjem ad Vinterveien Fjenden sendt?
Ak, kjære Doctor! sukked hans Patient:
Nu er min Sygdom ud til Siden skeiet,
Nu er det reent forkeert! Han Alt beskrev,
Og Doctoren medeet alvorlig blev.

Han følte med sin Haand paa Homo's Side,
Idet han spurgte: Sidder Smerten der?
»Nei ikke der« - Saa sidder den vel her?
»Ja, netop her« - Naa, det jeg kunde vide!
Men rask tilværks! Vi maa det ta'e itide,
Før Sygdomsstoffet kommer Lungen nær,
Og om end Excellencen Curen hader,
Jeg øiebliklig her Dem aarelader.

Mig aarelader? Nei paa ingen Maade!
Udbrød vor Helt, som Dynen til sig trak:

Mig skille ved mit Blod? Nei mange Tak!
Det i min Tilstand vilde slet mig baade.
Men, svared Flink: men her maa Lægen raade,
Inflammation cureres ei med Snak.
Inflammation! skreg Homo: Gud bevare's!
Men husk da paa, det maa af Dem forsvares.

Med Glæde! svared Flink, som med Lancetten
Slog ned i sin Patient, hvis Hjerte klang,
Da høit tilveirs tolv Tommer eller tretten,
Saa let og lysteligt nu Blodet sprang.
Sex Kopper fyldte var med Bøddel-Retten,
Da Lægen hvisked: Nok for første Gang!
Thi naar jeg dømme skal af denne Prøve,
Vi en Portion endnu vist vil behøve.

443

Han gik, da vel den Syge var forbunden
Og talt tilrette med en myndig Røst,
Og Homo laa en halv Dag uden Trøst.
Han syntes, at han værre var i Grunden:
Han døsed, gyste, blev saa tør i Munden,
Og bittre Tvivl der opsteg i hans Bryst
Hans Tvivl fik Overhaand - beængstet sendte
Han Bud til gamle *Stink* og lod ham hente.

Den gamle Doctor kom, som høist alvorlig
Patientens Haand og Skriftemaal modtog,
Og gav ham Characteren: Meget daarlig.
Mod Cuur-Methoden stærkt tilfelts han drog,
Han fandt en Aareladning reent vilkaarlig,
Ja, da paa Bordet just sit Blik han slog,
Udraabte han forbauset: Raser Manden?
Sex Kopper Blod! Fonneget var halvanden.

Det Udraab slog vor Helt som Lynets Blink,
Især da hiin blev ved: I Deres Alder
Jeg Fremgangsmaaden uforsvarlig kalder,
Det er jo som man Døden gav et Vink.
Ved disse Ord indtraadte netop Flink,
Hvem høist forbittret Homo strax anfalder
Med denne Tale: Skammelige Mand!
Hvad har De gjort! Forsvar det, om De kan!

Forbauset nærmed Flink sig Excellencen
Og spurgte venlig: Er De ikke vel?
Bort! raabte Denne: De mig slaaer ihjel
Med Deres Tappen, Sveden og Udrensen!
Nei, tænkte Flink: nu gaaer det over Grændsen,
Men nok jeg seer, til hvem jeg er i Gjæld.
Han traadte hen til Stink og spydig sagde:
Med min Patient De sikkert ud mig lagde?

Og om jeg gjorde, koldt den Anden svared,
Saa min Critik jeg gjerne vedgaae skal;
Inflammatorisk har De her forklaret
En Feber, der et Hæmorrhoidal-
Tilfælde tydelig mig aabenbared.
Den Mening, smulte Flink, er dog nok gal!
Ja, jeg mig vilde ansee for en Daare,
Hvis Sligt jeg kaldte for den gyldne Aare.

444

Og er min Mening gal, nu Svaret lød,
Saa skal den gale Mening dog De høre,

Den mulig Dem paa Sagen klog vil gjøre.
Det var en Grundfeil, at De Blod udgød,
Og Feilen Dem tilbogs vil Verden føre,
Hvis Excellencen deraf ta'er sin Død.
Tys! hvisked Flink: skjøndt Deres Mening gal er,
Tør ei den Syge høre hvad De taler.

Men altfor sildig dog kom dette Bud,
Thi Homo spændt opmærksom lytted efter,
Skjøndt hvad han hørte, noksom ham bekræfter,
At det med Hjælpen her seer misligt ud.
Nei, tænkte han: ved Jer mit Haab ei hefter!
Jeg vil ei være jeres Prøveklud.
Søg kun et Offer for jert sorte Rige,
Jeg søger Tilflugt hos det Offentlige!

Han ringed, og da Tjeneren kom ind,
Han hvisked ham en lang Besked i Øret,
Saa svagt at ei de Andre kunde hør'et,
Hvorpaa sig Tjen'ren fjerned som en Vind.
Imens var Spliden i de Andres Sind
Forligt og dækket med Collega-Sløret,
Og beggeto som Brødre nu igjen
Til Homo's Sygeleie traadte hen.

Vi confereret har, begyndte Stink:
Og nu da ret Symptomerne jeg kjender,
Jeg trygt betroer Dem i en Læges Hænder,
Som agter paa Naturens mindste Vink.
Ja, faldt i Talen ham den lille Flink:
Vi nu en anden Hest for Vognen spænder,
Vi nu et andet Middel prøver paa;
laften i et lunkent Bad De maa!

Godt, mine Herrer! Høilig Dem forbunden!
Gjensvared Homo med et Sideblik;
Hvorpaa med et Farvel til Morgenstunden
De tvende Læger fra Patienten gik,
Der, førend Dagens Sol var heelt nedrunden,
Det Trøstens Budskab af sin Tjener fik,
At Portechaisen, grøn som Haabet malet,
Ham vented udenfor fra Hospitalet.

445

Saa bragtes da vor Helt til Hospitalet,
Til Dødens Forgaard - han som nylig jo
Steg op paa Brænderne til Idealet,
Og udad mod sin gyldne Fremtid lo.
Saa dybt var fra sin stolte Flugt han dalet,
At pakket ind i Dyner, uden Skoe,
Han blot i Skjorte lod afsted sig føre;
Extremerne sig som bekjendt berøre.

Og her, min Læser! stands et Øieblik
Ved Hospitalets Gitter, ved det sorte,
Igjennem hvilket man med Homo gik,
Som hist i Gangen bli'er for Øiet borte.
Betragt engang opmærksom disse Porte,
Der rigtignok en anden Indskrift fik,
End den berømte: *Haabet her lad ude*!
Thi læses kan: Her lappes Folk som Klude.

Betænk, du staaer for Legemernes Tempel,
Der, trist og lavt, er uden Glands og Ziir,
Forskjelligt ogsaa ved det ydre Stempel
Fra det, som Sjælen med sin Bøn indvier,

Og over hvilket, Aanden til Exempel,
Mod Himlen hæver sig det ranke Spiir;
Thi her fornemmes ei Inspirationer,
Men Lamenteren kun og Klagetoner.

Her kjender man af Alting mindst til Freden,
Her føler Modet reent sig utilpas;
Men har for denne Dyd man her ei Plads,
Saa har desmeer man for TaaJmodigheden.
Her i sin Fordring bliver man beskeden,
En Smule Byggrynsgrød, af Melk et Glas,
See, dertil sigter Ønsket, Bønnen, Raabet,
Og dog er her man fyldt, og rig i Haabet.

Thi Haabet lever altid i et Billed,
Og hvilket Billed er en Sjæl saa nær,
Som det, hvori dens Væsen er fremstillet:
Det Legeme, der henstrakt ligger her?
Den Form, der skjøndt afkræftet og afpillet
Endnu dog Udtryk for sit Indhold er;
Det levende Symbol, der Vished giver
For det, hvad Sjælen *er* og evig *bliver*.

446

Men her hvor Formen stivt man stirrer paa
Man heelt for Tanken burde den afsløre;
Thi kunde man dens Sandhed overføre
I Troen, og i Hjertet ind den faae,
Da skulde Verden ei den Tale høre,
At reent tilgrunde Legemerne gaae;
Da skulde man ved Livet ei sig klamre,
Og skjøndt forpiint ei høit dets Tab bejamre.

Da vilde man i Troen oversætte
Det Sprog, der løstes af Symbolets Baand,
Og selv paa Sottesengen ei forgjette:
At denne nu saa kraftesløse Haand,
Der i sin Afmagt Intet kan udrette,
Er Pantet paa en evig virksom Aand;
Er Pantet paa, at hvad man greb herneden,
Skal holdes fast igjennem Evigheden.

Da vilde man den Fods Betydning vide,
Der til et Skridt er ikke meer istand,
Og see mod Maalet frem sig evig skride
Paa en Naturgrund, der ei svigte kan.
Da vilde Læber, som med Døden stride,
Som ikke lædskes meer af Jordens Vand,
Man ta'e som Løfte paa det Nectarbæger,
Hvormed en salig Aand sig vederqvæger.

Da vilde man, begeistret af sin Tro,
De tvende skilte Verdener forbinde,
Ved over Dødens Svælg at slaae en Bro;
Og hist ei blot den Skikkelse gjenfinde,
Hvis Hylster man nu daglig seer hensvinde,
Men Varmen i det Bryst, der kom til Bo,
Men Øiet, opladt for et Lys, der trøster,
Men Øret, aabent for bekjendte Bøster.

Da vilde man sig prente fast i Tanker,
At Formen har i Sjælen evig Grund,
Og ei til Kjød og Blod sig holde kun,
Som til Tilværelsens det sidste Anker,
Som til de sidste skrøbelige Planker,
Hvorpaa man bjerger sig en føie Stund,

Alt mens man sukker: Hvad jeg har, det veed jeg;
Men hvad jeg faaer, derom fik ei Besked jeg.

447

Thi man Besked jo fik, saa reen, saa tydelig,
At ei man tvivle kan, naar ei man vil;
Man en Erklæring fik, saa klar og lydelig,
At der kun fordres, at man lytter til;
Man en Forsikkring fik, saa vis, ubrydelig,
At for at see, at ei den er et Spil,
Der kun behøves - hvad jo altid kræves
Ved et Symbol - at Tankens Dække hæves.

Vor Helt, som her nu kommer frem igjen,
Paa Hospitalet hæved ikke Dækket,
Skjøndt han en Uge havde ligget hen
I Feber, som i Styrke var usvækket.
Hans Mod paa Livet var endnu ei knækket,
Det bedste Haab hans Doctor nærede end,
Og Bulletiner daglig blev udstedte,
Hvorved sig Byen og hans Venner glædte.

Han arrangered sig. Hver Morgen, førend
Hans Læge kom og Vogtersken gik bort,
Han gjennemsaae den store Bunke Kort
Fra Folk, der havde spurgt til ham ved Døren;
Hver Middag kom Theaterregisseuren
Og bragte ham fra Konstens Hjem Rapport;
Hver Aften indfandt sig Etatsraad Jensen,
Og glæded med sit Bynyt Excellencen.

Paa denne Viis var fjorten Dage gaaet;
Den Syge holdt endnu sig ganske brav,
Inflammationen Udvei havde faaet,
Men da paa eengang tog hans Kræfter af.
Hans Puls ei før saa hurtig havde slaaet,
Sin Læge nok at tænke paa han gav,
Og Læseren jeg be'er at gaae paa Taaen,
Nu da vi gjæste ham i Sygevraaen.

Hvor dunkelt og hvor trist det høie Kammer!
Mens udenfor den friske Morgen strøer
Sit Purpur ud i Solens gyldne Flammer,
Her indenfor den lyse Straale døer
Bag grønne Jalousiers tætte Rammer,
Og langt nedrullede Gardiners Slør;
I Krogen Sengen staaer, hvor Homo ligger,
Og hist den Stol, hvor Vaagekonen nikker.

448

Patienten sover dybt, som træt af Striden;
Paa Bordet nærved sees hans Medicin,
Hans Gulduhr, i hvis Slag han tæller Tiden,
Hans Seglring med Devisen paa Latin:
Esse, non videri - hans paa Siden
Med Sølv indlagte sorte Ordensskrin,
Hvori hans Stjerner, diamantbesatte,
Forvares med hans andre sjeldne Skatte.

Paa Stolen, Sengen, ja paa Gulvet med,
En Mængde tætbeskrevne Hefter ligge.
Hvad skal Papirerne paa dette Sted?
Hvad er det? thi Recepter er det ikke.
Ak, kjære Læser! hold dog dine Blikke
Fra det, som kun Theatret kommer ved;

Du seer en halv Snees indleveerte Stykker,
Hvorpaa som Directeur han Drøv nu tygger.

Forfatterne jo vente paa Besked,
Saa inderligt de attraae at erfare,
Om deres Stykker op skal eller ned,
Og deres Uro kan han sig forklare.
I al sin Afmagt vil han ei sig spare -
O, Mønster paa en Embedsvirksomhed!
Hvert Øieblik, hvori ham blot Naturen
La'er fri for Krav, han offrer til Censuren.

Men dog Forfatterne kan længe vente!
Til dem at gjennempløie han ei duer;
Thi Hvile, Hvile kræver hans Natur,
Og hvorfra skal en syg Mand Styrke hente
Til Daad, der selv en frisk Mand falder suur?
Vil ei han Hvilens Pligt sig selv indprente,
Saa staaer den klar dog for hans Doctors Sind,
Der netop her ad Døren træder ind.

Idet han kom, just Vaagekonen gik,
Og Doctoren sig nærmed til den Syge,
Der aabned som forstyrret sine Blik,
For atter i Papirerne at ryge.
Dog ned af Sengen Lægen saaes dem stryge,
Før rigtig fat i dem vor Censor fik,
Hvorpaa han sagde: Lad det Tøi dog ligge!
For Excellencens Tilstand duer det ikke.

449

Her følte Pulsen han og prøved Lungen,
Idet han had Patienten tale høit,
Og saae tilsidst betænkelig paa Tungen,
For hvis Lakering han ei gav en Døit.
Paa Homo's Spørgsmaal svarte han lidt tvungen:
Med eet Skridt fremad maa man være nøi't;
Men ved sig selv han tænkte: Febren værre,
Det gjør mig Ondt s'gu for den høie Herre!

Han loved ny Mixtur, og Homo hvisked:
Aa rul Gardinet halvt iveiret blot,
Og aabn en Vindvesrude! Det forfrisked
Paa Sjæl og Legem mig igaar saa godt;
Jeg er saa mat, som var jeg gjennempidsket.
Hvad Excellencen be'er om, er kun Smaat,
Gjensvared Lægen. Ønsket strax opfyldtes,
Og smukt af Solskin Værelset forgyldtes.

Har Hr. Geheimraad Andet at befale? -
Kun Eet endnu, den Syge gav til Svar,
Kun Eet, hvorom igaar jeg vilde tale:
Længst af min Vaagekone kjed jeg var,
De andre To var vistnok ogsaa gale,
Men ret mit Kors med denne her jeg har.
Hvad? raabte Lægen i forbauset Tone:
Det er jo nu den tredie Vaagekone!

Men ei den rette, svared hans Patient:
Hvergang jeg vaagner, seer jeg at hun nikker;
Hvergang et Ærende jeg hende skikker,
Er Sludderen paa Gangen aldrig endt,
Thi godt en Time da jeg eensom ligger.
Igaar hun gav mig Havresuppen brændt,
Og næsten altid hun forglemmer Tiden
Til min Mixtur - desuden er hun skiden.

Ih fy for Pokker! Doctoren udbrød;
Men - vedblev han - da stedse kjed De bliver
Af mine Koner, veed jeg i min Nød
Ei bedre Raad, end at jeg ud Dem river
Af deres Kløer og Dem min Jomfru giver.
Hvem er den Jomfru? Homo's Spørgsmaal lød.
Aa, fik til Svar han: en fortræflig Pige,
Om hvem dog meget lidt jeg kan Dem sige.

450

Jeg ved min Kone blev med hende kjendt.
Hun er tilaars og fattig, skjøndt ei Tigger;
Men i at passe Syge hun er sikker,
Og naar vi har en mærkelig Patient,
Der just imellem Fem og Ell've ligger,
Bli'er gjerne hun og hendes Hjælp anvendt,
Thi da for Sygepleien er jeg rolig.
Jeg strax vil skikke Bud til hendes Bolig.

Han gik, og lod Geheimraaden tilbage,
Der med sit matte Blik, sin blege Kind,
Sig saae omkring i Morgensolens Skin,
Og ret med Vellyst syntes at inddrage,
Og med de tørre Læber at modtage
Den Luft, der gjennem Ruden strømmed ind.
Han gjentog for sig selv med hævet Øie:
Med eet Skridt fremad maa man la'e sig nøie!

Hvorlænge saa han eensom havde ligget,
Han vidste neppe selv, dengang medeet
Der let og sagte blev paa Døren pikket.
Kom ind! han hvisked - og med sagte Skridt
En Qvinde traadte ind, og Øieblikket
Derefter Lægen, som var opholdt lidt.
Her, Deres Excellence! sagde Denne:
Her er den Jomfru, jeg Dem vilde sende.

Den lille Jomfru - thi hun heller lille
End stor maa kaldes - traadte halvt nu frem,
Men stod paa eengang dog ærbødig stille,
For ei i Talen at forstyrre dem,
Thi af sin Doctor netop Homo vilde
Ha'e ret Besked om Sygdomsstoffets Hjem;
Og medens Begge paa Materien agte,
Vil vi, min Læser! Jomfruen betragte.

Der staaer hun, i en sort og ulden Dragt,
Hvis Folder omkring Livet falde knappe,
Paa Hovedet en lille sneehvid Kappe,
Et simpelt Tørklæd' omkring Halsen lagt;
Der staaer hun, lidt tilveirs paa Livets Trappe,
Med værdig Holdning, som der nys blev sagt,
Med fine Træk, med Kinder liliehvide,
Med melankolske Øine, blaae og blide.

451

Det lyse Haar er graanet og paa Siden
Af Kappen dæk't, der Kinden tæt omsnoer;
Den klare Pande mærket er af Tiden,
Og tegnet let med Tænksomhedens Spor;
Nakken er rank, og Haanden fiin og liden,
Men Farven siger meer end alle Ord,
At man sin Gjerning gjøre maa herneden -
Saa staaer hun: samlet, rolig og beskeden.

De tvende Herrer just har Snakken endt,
Og om til hende Doctoren sig vender,
Idet han siger: Her jeg min Patient,
Geheimraad Homo, gi'er i Deres Hænder;
Med hans Tilladelse blev Bud Dem sendt;
Hans Excellence Deres Omhu kjender ...
Men hvad gaaer ad Dem, Jomfru? Ondt De faaer;
Dem stærkt til Hovedet jo Blodet gaaer.

Og virkelig, vor Jomfru's blege Kinder
Iførte sig paa eengang Purpurdragt;
Hun efter Stolen greb, som nær hun finder,
Og satte pludselig sig ned med Magt.
Af Doctoren blev koldt Vand hende rakt,
Og ved en Slurk sin Fatning hun gjenvinder;
Med sænket Blik og neppe hørligt Ak
Hun rækker Glasset ham med mange Tak.

Vor Helt i Sengen Intet havde seet,
Hans egen Tilstand var ham Hovedsagen,
Og træt af Alt, hvad der idag var skeet,
Laa mat han hen, af Feberdøs betagen.
Lægen gik bort, da Jomfruen var bed't,
At følge hans Instrux for hele Dagen,
Og bag et Skjermbræt, tæt ved Sengens Fod,
Hun eensom nu i Stolen sig nedlod.

Der sad hun lydløs i det dybe Stille,
Der hersked rundt om i den Syges Hjem,
Og visked bort de Taarer, som nedtrille,
Og qvalte sine Suk, før de brød frem.
Den vakte Smerte, som hun kue vilde,
Ustandset dog steg op fra Mindets Gjem;
At det var ham, til hvem hun hid var hentet,
Det havde mindst af Alting dog hun ventet.

452

Saa sad nu Alma - thi af hvad Grund længer
Fordølge, hvad min Læser aner alt?
Men Alma til saa ringe Gjerning kaldt -
Hvorledes mon vel dette sammen hænger?
Den Underretning, hvortil her man trænger,
Er hurtig given og er snart fortalt;
Imens hun selv i Stilhed Taarer fælder,
I Korthed hendes Skjæbne jeg fortæller.

Fra sidst hun traadte frem, en halv Snees Aar
Endnu hun med sin gamle Fader leved,
Da blev saa brat det stille Samliv hævet,
Og Gartneren gik ind til evig Vaar.
Boet blev opgjort - da betalt var blevet
Hvad skyldtes bort, kun lidt igjen hun faaer:
Et Huus paa to Fag, ved den anden Ende
Af Gartnerhaven, Arven var til hende.

Hun flytted ind, endnu saa nær ved Mindet
Af hendes Ungdomsliv, der var forbi;
Thi end hun saae den Have solbeskinnet,
Hvor alt som lille Barn hun leged i.
Hun kunde fra sit Vindve, rørt i Sindet,
Forfølge Sporet af sit Drømmeri
Igjennem hver en Gang, til hver en Grotte,
Men Haven selv hun aldrig meer betraadte.

Hun maatte søge Brødet at fortjene,
Og friste Livet under Husets Ly;

Thi paa den hele Jord hun stod alene,
Foruden Slægt, til hvem hun kunde tye.
Snart med sig selv var her hun paa det Rene:
Hun for Betaling gav sig til at sye,
Hun Noder skrev, hun Landkort coloreerte,
Og altid dygtigt Arbeid hun præsteerte.

Men skjøndt hun Naal og Pen og Pensel førte,
Var det ei Haandens Værk, hun leved i;
Med Naalen let sig Tanketraaden rørte,
Med Farven blomstred hendes Phantasi;
Ved Nodeskrivning tidt en Klang hun hørte,
Som af en halvglemt, liflig Melodi,
Som af et eensomt Suk, hvormed et Hjerte
Paany nedsænked dybt den vakte Smerte.

453

Paa denne Viis gik hen en Rad af Dage,
Hun langt var rykket frem i Tid og Aar,
Da blev de før saa stærke Øine svage,
Saa Naal at bruge hun ei godt formaaer;
I det Sted maa hun fiin Vask sig paatage,
Som hjem til sig hun fra Familier faaer,
Og anbefalt af dem det monne hænde,
At hun en Doctors Frue lærte kjende.

En Typhus Denne fik, og ved sit Leie
Hun ønsked Alma, der nu vandred om
Den Syge Dag og Nat paa Dødens Veie,
Saa trofast at, ifølge Doct'rens Dom,
Hun var som skabt til syge Folk at pleie.
Da kort Tid efter han som Læge kom
Til Hospitalet og til Bistand trængte,
Han paa sin Kones Vaagekone tænkte.

Hans Forslag modtog hun, og bort hun bytted
Den Bolig, som endnu var Hjertet kjær,
Idet til Toldbodveien ud hun flytted,
Hvor Hospitalet hun var mere nær.
Der til saa mangt et Smertenssuk hun lytted,
Der saae hun Dødens hele Rædselsfærd,
Der lærte Livets Afmagt hun at kjende,
Og op en anden Verden gik for hende.

Med denne korte Underretning maa
Til næste Sang min Læser la'e sig nøie;
Kun bør jeg den Omstændighed tilføie,
At aldrig Alma havde truffet paa
Sin fordums Elsker, før med sorgfuldt Øie
Hun her ham efter lange Tider saae.
Hun vidste vel omtrent hvad der var skeet ham,
Hun havde hørt om ham, men aldrig seet ham.

Deraf Bevægelsen sig la'er forklare,
Hvormed til Sengen hen hun sagte gaaer,
Hvormed hun for den Slumrende nu staaer,
For dog at see, hvorvidt hans Træk vel svare
Til dem, hun mindes fra sin Ungdomsvaar.
Knap i sit Bryst kan Sukket hun bevare:
Profilen, fornem kold, fast indgjød Skræk;
Hvor var de bløde, varme, milde Træk?

454

Frygt for Gjenkjendelse med overflødig
Veemod og Uro hendes Sjæl betog;

Men denne Frygt var her dog reent unødig.
Eensformig trist forbi jo Dagen drog,
Patienten laa og døsed, mat og mødig,
Og stundom kun et Blik iveiret slog.
Han sagde Hun til hende, naar han talte,
Thi for hans Syn kun hendes Dragt sig malte.

Hvorhen sig vende med det varme Hjerte?
Hvor søge Lindring? Kun hans Livs Forliis
Hun skued i hans Blik, saa koldt som Iis,
Og i hans Ord kun gjenlød Mindets Smerte.
Tre Døgn hun gik om ham paa denne Viis;
Da fjerde Morgen tændtes Dagens Kjerte,
Kom trende Læger i en lang Visit,
Og Tallet ei den Syge trøsted lidt.

Med denne Trøst laa han om Aftnen vaagen;
Ved Hovedgjerdet tændt alt Lampen stod,
Og sine Draaber alt han tog imod
Af Almas Haand, da kom igjen der Nogen.
Det Jensen var - og Alma taus i Krogen
Sig trak tilbage, mens sig hiin nedlod
Ved Siden af Patienten, som gav Haanden
Til Vennen, der var synlig rørt i Aanden.

Den rakte Haand med Varme Vennen klemte,
Idet han sendte til vort Helt et Blik,
Der virkelig til Hjertet Denne gik;
Dog da hans Haand at slippe Jensen glemte,
Da meer høitidelig sig Minen stemte,
Sin Vens det spændte Udtryk selv han fik.
Hvad er dig hændt? han spurgte. Er der Noget
Passeert i Byen? - Tal dog! Ud med Sproget!

Jeg har en Underretning dig at give,
Gav Vennen lidt betænkelig til Svar,
Men maaskee bedre dog, jeg lod det blive;
Du til at høre den knap Styrke har,
Dig Tingen vist for meget vil oprive -
Hvad er det? spurgte Homo: Dig forklar!
Jeg godt er styrket af de sidste Draaber.
Theatret er dog ikke brændt, jeg haaber.

455

Nei, hvisked hiin: nei du kan være rolig!
Men - her han atter greb og knuged haardt
Den Vennehaand, der nys var trukken bort -
Men tag dig sammen! thi mig selv utrolig
Var Tingen længe ... Du maa skifte Bolig,
Dit Ophold i den gamle bli'er kun kort.
Saa er min Gaard da brændt! Patienten stammer:
Ja du har Ret, det Slag lidt haardt mig rammer.

Ak du mig misforstaaer, vedblev vor Jensen;
Det gamle Ord du kjender: Kjød er Hø,
Saa vel for Stodderen som Excellencen
Den samme Lov jo gjælder - de skal døe!
Og hvad med denne Snak er vel Tendensen?
Nu Homo spurgte. At din egen Sø
Desværre du maa seile, svared Vennen:
Dit Liv er ude - du er nær ved Enden.

Du spøger, men du spøger grovt! gjensvared
Vor Helt med Heftighed: Det værste Pust
Har gudskelov jeg overstaaet just,
Og mærkeligt mit Hoved har sig klaret.

Men af din Læge har jeg det erfaret,
Blev Jensen ved: den gamle Doctor Rust,
Som dig imorges saae, og hvem jeg gjæsted
Idag til Middag, har mig det stadfæstet.

Tro ei, jeg vil dig gjække: altfor vigtig
Og altfor sørgelig er Tingen mig;
Men dine Sager maa du ordne rigtig,
Da paa det Sidste man forregner sig.
At melde dig din Død var vel jeg pligtig,
Den Venskabstjeneste jeg skyldte dig -
Den Venskabstjeneste var kun en daarlig!
Afbrød ham Homo, bitter og alvorlig.

Knap var det sagt, før han saa heftig dreied
Sig om mod Væggen, at der blev en Rift
Imellem ham og Vennen midt paa Leiet.
Det var, som Jensen havde rakt ham Gift;
Hans Tankers Traade pludselig sig speged,
Hans Hjerte sank, hans Øie stirred stivt,
Hans Puls fik Hastværk, og for Øret tude
Han som i Stormen hørte: Det er ude!

456

Han sukked dybt - men snart han atter vendte
Sig om mod Vennen, der sad halv forknyt,
Betragtende de lange Straaler Spyt,
Som tankeløs han ud i Luften sendte:
Min Ven! han hvisked: godt jeg dig jo kjendte,
Hvorfor da vredes vel og blive stødt,
Fordi dig selv du ligner til det Sidste?
Nei, lad vort Venskab ei med Døden briste!

Aa, svared Jensen: vær du ganske rolig!
Som executor testamenti jeg
Skal efter Døden selv dig tjene trolig;
Og for at gaae til Maalet kortest Vei,
Saa siig mig, hvem du tiltænkt har din Bolig,
Thi den jo Baroniet følger ei.
Obligationerne vi og maae klare;
Lad mig dig spørge, du kun har at svare!

Her hented frem han Blyant og Papir,
Og gav sig strax ifærd med at opsætte
En Slags Concept, idet han mumled: »Dette
Mit Testament min sidste Villie bli'er.«
Og nu begyndte Spørgsmaal han at rette
Til Homo, som et dybt Suk fra sig gi'er
Ved hver Bestemmelse, der tages skulde
For den Tid, naar han selv er under Mulde.

Da Jensen, færdig med de rede Penge,
Obligationer, Gjæld, et cætera,
Ham spurgte: skal Legater tages fra?
Betænkte først vor syge Helt sig længe,
Og hvisked derpaa: Haardt jeg monne trænge
I min Studentertid, og derfor ... ja,
Skriv et Legat paa tusind Daler Renter
Til aarlig Deling mellem ti Studenter.

Du paa Legatets Form dig maa besinde,
Jeg Consistorium gjør til Patron;
Og det er sandt! før det mig gaaer af Minde,
Husk paa, at der udsættes en Pension
Paa hundred Daler for en vis Person,
Som dig min Tjener hjælpe vil at finde.

Personens Navn er Lotte Fattiglem,
Og Ladegaarden sidst var hendes Hjem.

457

Godt! mumled Jensen. Homo sank tilbage
Paa Puden, trættet af den lange Snak;
Dog Vennen frem nu Ordensskrinet trak,
For med det Spørgsmaal ham paany at plage:
Men hvem skal Diamanterne modtage,
Og for Juvelerne dig sige Tak? -
Dem, sukked han: du mine Døttre give,
Hvem du i *mit* Navn kjærligt maa tilskrive.

Og dette Gulduhr? blev den Anden ved.
Det - Svaret lød - du ved din Barm befæste,
Til Minde om det Venskab, der fandt Sted
Imellem os - desuden mine Heste
Og mine Vogne jeg dig skjenker med,
Men pas mig Ridehoppen paa det Bedste.
Aa, udbrød Jensen: Du er altfor god!
Men Hoppen jeg gjengjælder det imod.

Her vender han Papiret og vedbliver:
Hvem har din Marmorbuste du bestemt,
Den - hvisked Homo - jeg Theatret giver,
Jeg vilde nødig der dog være glemt.
Godt! svared Vennen: Ønsket har jeg gjemt,
Og stol paa, jeg til dine Døttre skriver,
Og dine Folk Douceurerne skal faae,
Saa i din Grav du rolig nu kan gaae.

Han reiste sig, men idetsamme Ringen,
Som før paa Sygebordet seet vi har,
Paa Homo's Pegefinger blev han vaer,
Og nu han siger: Du vel veed, at ingen
Klenodier man i Kisten med sig ta'er?
Det er forbudt ved Loven. Dum er Tingen,
Men dog bli'er det nok bedst, du føier til,
Hvem din Signetring du forunde vil.

Hidtil vor Helt taalmodig paa ham hørte,
Men nu han syntes dog det gik for vidt.
Han irriteret sig paa Leiet rørte
Og svared hastig: Du faaer vente lidt,
Endnu man ikke bort med Kisten kjørte.
Her saae paa Ringen han sørgmodig blidt,
Mens for sig selv han sukked: Dette sidste
Erindringstegn skal med mig i min Kiste!

458

Hvis troer du vel at Stenen været har?
Paa eengang spurgte han, idet han vendte
Sig om mod Vennen - og gav selv til Svar:
Min fordums Kjærestes, hvem du jo kjendte!
Hun dette A og H har ladet prente,
Og efter hendes Tegning Krandsen var.
Jeg Stenen siden lod i Guld indfatte,
Og allersidst Devisen til jeg satte.

Bestandig paa min Haand jeg med den gik,
Mens næsten reent jeg glemte Giverinden;
Men o, hvor selsomt! nu ved Livets Svinden
Staaer hun af Alle klarest for mit Blik:
Saa levende jeg mindes Rosenkinden,
Og Øiet, der Fiolens Farve fik.

Bring hende Budskab, hvis hun er at finde,
At med i Graven jeg tog hendes Minde.

Det - svared Jensen - jeg besørger gjerne!
At tjene dig, er al min Drift og Hu.
Jeg mindes godt den lille Alma Stjerne,
Skjøndt, det er sandt! tilaars hun er jo nu;
Men findes skal hun, selv i videst Fjerne.
Farvel, min Ven! I Morgen Middag du
Mig atter med Papirerne kan vente,
Jeg kommer da, din Underskrift at hente.

Han vilde gaae, men Homo's Vink ham standsed.
Endnu Eet! hvisked Denne dybt beklemt:
Dit Ord fra før jeg ikke rigtig sandsed,
Var Lægens Dom om mig da fast bestemt?
Var ei med mindste Haab da Skaalen krandset,
Hvori den bittre Dødens Drik er gjemt? -
Med intet! svared Jensen heel bedrøvet:
Den dumme Flink dig Liv med Blod har røvet.

Saa - vedblev Homo - lad mig Afsked ... Nei,
Nei! afbrød Jensen: Afsked ei jeg tager.
Til dig i Morgen Middag kommer jeg;
Da tale vi, ifald det dig behager,
Om din Begravelse og slige Sager,
Og da som Brødre gaae vi hver sin Vei.
Til samme Tid du og maa la'e mig vide,
Om geistlig Trøst du ønsker ved din Side.

459

Han gik - og for vor Helt i Drømmetaagen,
Kun faa Minuter efter, bortsvandt Alt;
Thi hidtil kun hans Spænding holdt ham vaagen,
Og nu med Magt hans Øine sammen faldt.
Han slumred tungt, da Alma frem af Krogen,
Hvor Alt hun havde hørt, medeet blev kaldt;
Thi pludselig fra Leiet hende naaede
Et dæmpet Skrig, som gjaldt det Hjælp i Vaade.

Hun satte sig, hvor Sædet tomt var blevet,
Foran den Syge, der saa dybt sig gav,
Mens Drømmens Rædsel, som hans Sjæl opleved,
I Angstens ydre Træk sig maled af:
Hans Hænder knytted sig, hans Læber bæved,
Hans Bryst sig hæved voldsomt, lig et Hav,
Og Svedens Perler Kind og Pande dugged,
Da skjælvende sit Øie han oplukked.

Om Almas Haand, som ud mod ham hun strakte,
Han greb med al sin Kraft og stønne d: Aa,
Aa hold mig, frels mig, lad mig ei forgaae!
Sit frygtelige Gab mod mig den rakte.
Her lidt i Orden Tankerne han bragte,
Han rundt om sig med store Øine saae,
Han sig besinded - hvor han var, han sandsed;
Og pludselig hans Blik ved Alma standsed.

Hvorledes? dybt forbauset nu han stammed:
Har mig en anden Drøm da lagt i Baand?
Gaaer Stjernen op, hvis Syn mig før opflammed?
Tilhøre disse Træk en salig Aand?
Er det det Blik ei, som jeg tidt annammed?
Og denne Haand - er det ei Almas Haand?
Hvis det er dig, lad mig dit Ord fornemme!
Hvis du er Alma, tal med Almas Stemme!

Men Alma mægted ei at give Stemme
Den Følelse, hvorfor hun Ord ei fandt:
Den Smerte, hvori Mindet havde hjemme,
Den Glæde, hvori Haabet strax forsvandt.
Kun ved hans Haand til Gjensvar ømt at klemme,
Kun ved en Taare, der saa fuldt nedrandt,
Kun ved sit Øie mildt paa ham at hefte,
Formaaede hun hans Gisning at bekræfte.

460

Saa du er kommen hid til mig i Nøden?
Foer med bevæget Røst paany han fort:
Men veed du, at kun flygtig bli'er vor Møden?
Nu du er kommen, gaaer jeg selv just bort.
Her, lige for dit Øie, sidder Døden,
En Time har jeg end, saa kort! saa kort!
Vil du dit Klagemaal mod mig begynde,
Saa hæv din Stemme nu! Du maa dig skynde.

Tal ikke saa! hun sukked - ei du tage
Den Trøst igjen, som af dit Blik jeg faaer.
Hvad over dig har da vel *jeg* at klage?
Min Glæde var du i saa mange Aar.
Mod hvad der svandt vend ei dit Blik tilbage!
Tænk paa det Store, som dig forestaaer!
For mig hver Smerte ved det Haab forsødes,
At snart bag Gravens Rand paany vi mødes.

Bag Graven, gjentog Homo, hvem i Minde
Den frygtelige Drøm medeet nu kom:
Bag Graven, Alma! Hvad er *der* at finde?
Kun Skræk og Angst, Forfærdelse og Dom.
Hvis i dens Dyb du havde siddet inde,
Og i den mørke Afgrund seet dig om,
Og havde følt dit Haab, din Kraft besvime:
Du vilde skjælve for den sidste Time!

Ja, hvis med Phantasiens Blik man skued,
Gjensvared Alma: hvor fandt da man Ro?
Da var man hjælpeløs og eensom jo,
Mens for det Ubekjendte Hjertet grued.
Men glem hvert Rædselssyn, som nys dig trued!
Sku mod de fjerne Kyster med din Tro!
Der Livets stærke Magter alt sig nærme,
De, naar du synker, vil for Fald dig skjerme.

Og hvilke Magter? spurgte Homo sukkende,
Idet som før han rundt sig saae omkring;
(Thi stærkt hans Tanke kommen var i Sving
Ved Drømmens Billed, stedse nyt opdukkende)
Hvor er den Magt, som hersker udelukkende?
Som styrer Mennesket og alle Ting?
Naar her tilbage mod mit Liv jeg stirrer,
Sig Alting for min Tanke kun forvirrer.

461

Der seer jeg Skjæbnen paa min Vei staae Vagt,
Og drive grumt mig frem mod Afgrundsbredden;
Der lurer Hændelsens den lumske Magt,
Til i dens Net jeg villieløs er gleden;
Der holder kold og streng Nødvendigheden
Mig fast i Lænken, den om mig har lagt -
Hvem er den Største? Hvem skal jeg paakalde?
Mit Liv er deres - de har havt mig Alle!

Seer du ei andre Magter da end hine?
Bevæget Alma spurgte, mens hun tog
Hans Haand og holdt den fast imellem sine:
Seer du et Forsyn ei, der ei bedrog?
Ak, gav til Svar han med sørgmodig Mine:
Jeg seer det, da det Haanden af mig slog;
Jeg seer det langt tilbage, fjernt i Tiden,
Men det er nu saa længe, længe siden.

Her som i dybe Tanker sank han hen;
Men Alma, for hans sunkne Mod at hæve,
Begyndte med sin varme Røst igjen:
Saa maa du Bistand af din Frihed kræve!
Den blev dog hos dig som din sidste Ven,
Og tryg ved den, behøver ei du bæve;
Dit Her og Hisset jo i den forener du -
Min Frihed, afbrød Homo: ja, hvad mener du?

Din Frihed - Villien i dit eget Bryst,
Gi'er hun til Svar, og Rosens Skjær sig maler
Paa hendes blege Kind, idet hun taler.
Har du ei tidt fornummet Villiens Lyst?
Selv midt i Mørket, naar hver Stjerne daler,
Er der i den som Lysets egen Trøst.
Dybt i din Villie maa du Hjælpen finde,
Thi der din Fremtid sikkert sluttes inde.

Er der ei Noget, som ret fast du vil?
En Atträa, hvori hvert et Haab sig dølger,
Et Maal, du fastholdt under Livets Spil?
Naar denne Villen i dig selv du følger,
Trækfuglen lig henover Dybets Bølger
Den Evighedens Kyst dig bærer til.
Hvorhen med al din Villies Kraft du stunder,
Der maa du komme, skal der end skee Under.

462

Ak, stammed Homo: er det sandt, du siger?
Jeg vil jo - men det staaer ei klart for mig -
Jeg har Saameget villet ... Alting sviger,
Selv mine Ønsker nu forstikke sig.
Ak, Alma! Jeg fra Jorden bort ei higer,
Jeg allerhelst forblev nu her hos dig;
Du i min Afmagt har mig ikke sveget.
Men troer du Villien da formaaer saa meget?

Ja, gav hun rørt til Svar: saa vist jeg troer,
At der med den sig Skaberkræfter blanded;
Thi Villien i vort Bryst hvad er den Andet,
End Roden, hvoraf ud vort Væsen groer?
Troer du, den mindste Blomst og Urt blev dannet,
Hvis ei af Villie var i den et Spor?
Alt Liv er Villen - Villien er det Første
I hver en Sjæl, den mindste som den største.

Ja, sukked Homo: hvis jeg bare vidste -
Men naar jeg seer tilbage paa min Vei,
Seer alle Planer jeg som Bobler briste,
Og hvad jeg vilde før, ei meer vil jeg.
Saa saml din Tanke her nu paa det Sidste,
Afbrød ham Alma: og forsag blot ei!
Lad for din Frelse beggeto os bede;
Den, Bønnen gjælder, er jo her tilstede.

Ja du har Ret, han hvisked: det er sandt,
Ja lad os bede, før det bli'er forsiide;

Men tør og udtømt er mit Hjertes Kilde,
Og til det Sidste mine Kræfter svandt.
Lad mig et Øieblik blot ligge stille
Og vende Tanken i den rette Kant;
Hvis ind jeg sover og min Styrke glipper,
Saa lov mig kun, at ei min Haand du slipper.

Knap var det sagt, før ned han sank paa Puden
I dybest Slummer, og i Søvnens Baand
Laae bundne baade Legeme og Aand
Til Morgensolen skinnede paa Ruden;
Da aabned Øiet han, men ikke uden
For at faae Vished om, at Almas Haand
Endnu beskjermende hans Haand omfatter,
Da det han havde seet, sov ind han atter.

463

Fra Leiet bort ei Alma vilde vige,
Skjøndt der af Læger kom et halvt Dusin,
Som nu holdt Raad paa Dansk og paa Latin,
Og dømte Homo ned i Dødens Rige.
Hans Puls befølende de hørtes sige:
Her hjælper Doctor ei og Medicin;
Hans Stav er brudt; udtømt er Levekraften;
Alt er forbi - han væk er inden Aften!

Ved Middag, da sig Jensen indfandt atter,
Han af sin Slummer vaagned dog igjen,
Og skjøndt af Vennens Snak kun Lidt han fatter,
Fastholder dog hans Haand den rakte Pen,
Hvormed sit Navn ulæseligt han kratter
Paa Documentet, lagt paa Sengen hen.
Med et Gud hjælpe dig! Hold ud til Enden,
Saa gaaer det nok! sig trist bortlisted Vennen.

Den Døende var nu med Alma ene,
Der, holdende beredt en Lædskedrik,
Ved Leiet sad og med sit faste Blik
Betragtede hans sunkne Øiestene,
Beredende sig paa den sidste Scene,
Hvergang en Gysen gjennem ham der gik.
Den Bøn, hvorom ei meer hun minde turde,
Hun selv i Stilhed for hans Sjæl nu gjorde.

Hidtil paa Dødens Byrde taus han bar;
Ikkun de Syner, som hans Tanke væved,
Han af og til med Haanden gjennemskar;
Men nu med stive Blik han op sig hæved,
Og som om Alma han til Vidne kræved,
Han sagde med en Røst, der udslukt var:
Hvor blev den lange Tid, jeg havde vundet?
Kun et Minut jeg leved - det er svundet!

Her hendes slupne Haand han vilde tage,
Men efter Veiret snapped han ihast,
Hans Haand var som til Puden lænket fast.
Paa Leiet sank han aandeløs tilbage,
Hans Læber blaaned og hans Øine brast,
Og tungt det sidste Suk han hørtes drage.
De stumme Minder om det endte Spil,
De brustne Øine, trykked Alma til.

464

En Stund hun stod i taus veemodig Skuen,
Mens Candidaterne gik til og fra

For Liget ret i Øiesyn at ta'e,
Og deres Spøgen hørte hun med Gruen.
Men da Professoren nu kom, og da
Det lange Bord blev flyttet ind i Stuen,
Da vidste godt hun hvad der forestod,
Og med et Suk hun Værelset forlod.

Vor stakkels Helt nu ret blev maltraiteret;
Han ud af Sengen halet blev med Magt,
Blev derpaa nøgen op paa Bordet lagt,
Og saa med skarpe Vaaben obduceret.
Alt inden i ham blev for Dagen bragt,
Og gjennemflengt og krængt og trepaneret,
Fik han det Skudsmaal af vort Hospital:
En Mand, i hver Henseende normal!

Den Efterretning glæded Homo's Venner,
Thi som en Trøst i deres Sorg den kom;
Især blev Jensen glad, der strax erkjender
Sig egen Mening i den fælles Dom.
Han løb til hver Bekjendt i Byen om
Med Vennens Roes, som ham paa Tungen brænder,
Og skreg: var ikke slig en Død fatal? -
Har De det hørt? Han var normal, normal!

Men det det Mindste var, hvad Jensen gjorde:
Til Homo's Døttre fik han Budskab sendt,
Fik i Aviser gjort hans Død bekjendt,
Fik Anstalt truffet til at la'e ham jorde,
Fik et Proclama udstedt, som sig burde,
Fik læst og confirmeert hans Testament,
Fik Lotte fat, fik udbetalt Procenterne
Af Arven, og Legatet til Studenterne.

Men ved det Sidste han sig skilte slet;
Thi dengang han Legatets Form bestemte,
De gammeldags Forbandelser han glemte
Mod dem, der brød Testators Ord og Ret.
Den Feil bag Øret Consistoriet gjemte,
Og efter nogen Tid det lyktes let
At faae Legatet omgjort, der nu skjenker
Huusleiehjælp til ti Professor-Enker.

465

Dog Jensen havde Andet at bestille,
End faae Forbandelser paa Andre lagt.
Begravelsen med Glands og Pomp og Pragt
Gaaer netop for sig, og vi standse ville
Ved Homo's Gaard, hvor Liget hen er bragt,
Og hvor nu Sørgemarschen høres spille;
Men der os møder Politiets Stok -
Saa ud paa Gaden da blandt Pøblens Flok!

Der kommer Toget - stil dig her, min Læser,
Og al din Trængsel over Synet glem!
Der kommer Toget ud fra Homo's Hjem:
En dæmpet Gravchoral Musiken blæser,
Og med tilhylte Manker, Øren, Næser,
Sex sorte Heste trække Vognen frem;
Paa Fløielstæppet med den gyldne Liste
Sig hæver høit den laurbærdækte Kiste.

Seer du med Sorgens dybe Træk om Munden
De sorte Mænd, med Blikket vendt mod Jord?
Der kommer Homo's Buste, floromvunden,
Omgiven af Theatrets Sangerchor;

Og der paa Silkepuden, rød i Bunden,
Hans Ord'ner bæres, trukne paa en Snor;
Dem følge Skuespillerne, der sukke
Ved deres anden Faders Askekrukke.

Men hvilken Masse Folk! Det snoer og bølger
Sig ned ad Gaden og ad Torvet op!
Hvad Byen har af Stort og Herligt dølger
Sig her i Sørgeskarens lange Trop:
Paa Præstekjolen Uniformen følger,
Paa Hat og Hjelm Chakoens røde Top,
Paa Ridderkorset Stjernen - Poul paa Peter,
Og bag ved de utallige Karreter!

Hvor skulde vel man ende? hvor begynde?
Og derfor, kjære Læser! pas dit Snit,
Og her, hvor Folkets Hobe sig fortynde,
Drei gjennem Gaden ned med snare Skridt!
Ad Kirkedøren ind vi vil os skynde!
Til Choret op! der kan vi puste lidt.
Men hvilken Mængde pyntede Figurer!
Med Damer fyldt er Kirkens Pulpiturer.

466

Paa Org'let præluderes - Alles Blikke
Nysgjerrige mod Døren dreies om,
Og Alle skyndsomt til hinanden nikke,
Thi endelig engang dog Kisten kom.
Ak, det er Skade, Liget seer man ikke!
Man maa tiltakke ta'e med Præstens Dom,
Med Ordet al den vidtberømte Taler,
Der Homo's Værd og Billed klart nu maler.

Han vinker - Sangerchoret falder ind
Med et Farvel, som man den Døde byder;
Men da for dig, min Læser! svagt det lyder,
Saa vend mod Kirkegaarden nu dit Sind!
Vil du som jeg, vi over Volden skyder
Igjennem Porten ud, i Veir og Vind;
Vi Jordspaakastelsen tør ikke miste,
Vi Alting maa ha'e med her til det Sidste.

Det var i rette Tid vi kom afsted,
Thi alt iforveien Bedemanden kjører.
Her frem ad denne Sti! Til Gravens Bred
Igjennem Kirkegaarden den os fører.
Der see vi Kors ved Kors, som Hjertet rører,
Og her den aabne Grav vi standse ved:
Hvor dyb og mørk! Er Homo først der nede,
Kan han om Dagens Sollys længe lede.

Hvortil de Arbeidsfolk, som hist omringe
Den store Steen, der ligger endevendt?
Ak, det er Homo's Marmormonument,
Som Jensen her iforveien ud lod bringe;
Hans Venskab lod itide Meislen klinge,
At Vennens Grav ei vorder ubekjendt.
See, hvilken Steen! Den Mand kan sove rolig,
Der sligt et Tag faaer over slig en Bolig.

Men tys! Bag Hækken hist af Berberisser
Det lange Sørgetog alt skimtes kan.
Paa Pladsen rundt den vimse Graver bisser,
Og Kisten sættes paa det gule Sand.
Liigbærerskaren langsomt ned den hisser,
Mens Præsten stiger op paa Gravens Rand;

Han blotter sin Kalot, saa sort som Natten,
Og Alle see med ham - tilbunds i Hatten.

467

Af Graveren han la'er sig Spaden give,
Og siger, medens Jord han kaster paa,
De Ord, der Kistens hule Lyd oplive:
Af Jorden taget, skal til Jord du blive,
Og atter skal af Jorden du opstaae! -
Enhver af Følget op til Graven maa;
Til Kisten med den Tanke ned man kigger:
Aa gudskelov, at jeg der ikke ligger!

I Hui og Hast man Hullet kaster til,
Og iilsomt hjem til Byen Alle tage,
Som fra et langtudtrukket Skuespil;
Kun Jensen med sin Troskab og sin Klage
Blandt Folkene ved Stenen bli'er tilbage,
Og til den Ædle vi os slutte vil.
Med egen Haand han hjælper dem at lægge
Paa Vennens Grav det hvide Marmordække.

O Venskabs sidste, rørende Bedrift!
O hellige Troskab, som ved Graven sværmer!
Der ligger Stenen nu, som Homo skjermer
Mod Verdens Nød og onde Tungers Gift.
Hvor smukt, naar man fra denne Kant sig nærmer,
Imøde lyser os med gylden Skrift:
Her hviler Adam Homo med den blide Aand,
Baron, Geheimraad, Ridder af det hvide Baand.

468

ELLEVTE SANG

Nu sige Helten vi Farvel, min Læser!
Thi denne Verdens Ø han har forladt,
Hvor Arven af hans Feil og hans Fadaiser
I Sikkerhed blandt Slægten ud er sat.
Hans Planer Vinden bort som Avner blæser,
Hans Dyder sluges af den sorte Nat,
Han selv til tolvte Sang i Graven sover,
Og derfor nu til Alma gaae vi over.

Hvordan er siden sidst det *hende* gaaet?
Hvad i den stille Bolig gjør vel hun,
Som nylig hos den Døende har staaet,
Og lukt hans Øine til det lange Blund?
Mon eensom og bedrøvet og nedslaaet
Hun ørkesløs i Hjemmet sidder kun,
Og lader sine stride Taarer flyde,
For Mindets bittre Sødhed ret at nyde?

Ak nei! Hvor gjerne hun endogsaa vilde
I Sorgen hvile sig, det gaaer ei an;
Thi altfor Meget har hun at bestille,
Til at med Haand i Skjød hun sidde kan.
Fra tidlig Morgen indtil Aften silde
Hun stræbe maa, for snart at faae istand
Det Arbeid, som fra Folk er hende skikket,

Men som har urørt nu saa længe ligget.

Imens hun selv paa Hospitalet var,
Den fine Vask har hobet sig herhjemme,
Og uden Ophold maa den gjøres klar,
Da Folks Forventning hun vil ei beskæmme;
Thi Alma er tilaars, man ei maa glemme,
Hun sine Pligter og Principer har,
Og har man dem, man med sit Værk vedbliver,
Indtil af Haanden ud det Døden river.

469

Ved Skinnet af det første Daglys strax
Hun derfor og ved Bordet ned sig sætter,
Behandlende med Naal og Traad og Sax
De fine Damers Strimler og Manchetter,
Halskraver, Kapper, Kjoler og Corsetter,
Med andre Varer af det samme Slags.
Alting skal efterse es og repareres,
Før det til Vaskerballen tør leveres.

Den halve Dag staaer over den hun bøiet,
Utrættet ved sin Gjerning og sit Slid,
Med hvert et Stykke gjørende sig Flid,
Og vogtende sig for at skade Tøiet.
Vil sig en Taare trænge frem i Øiet,
Faaer til at viske bort den knap hun Tid;
Thi Øieblikket maa i Flugten gribes,
Da der skal stives, stryges, kruses, pibes.

Saa travl gaaer Dagen, for hvis Bryderi
Ei meer som fordum Natten trøster hende;
Thi før, naar Dagens Gjerning var tilende,
Var og med hver Bekymring det forbi;
Da kunde Hvilen hende Tanker sende,
Hvorved hun i sit Aag sig følte fri,
Og neppe var ved Sengen Lampen slukket,
Før Søvnen hendes Øie havde lukket.

Men anderledes nu. Er Nat det blevet,
Er af sin Møie Legemet først træt,
Da kræver dobbelt hendes Sjæl sin Ret
Til Mindet, som med Magt kun er fordrevet;
Da træder frem paany hvad hun opleved,
Da staaer den halve Nat, af Livet mæt,
Hun i det aabne Vindve - mod den blendende
Septemberhimmels Glands sit Øie vendende.

Mens trindt om hende Mørket Jorden gjemmer,
Og Søvnen dækker Livet med sit Bind;
Mens Kulden gjennemzittrer hendes Lemmer,
Staaer hun med drømmende, bevæget Sind,
Og lytter, som til fjerne Aandestemmer,
Til hver en Susen af den sagte Vind.
Omgiven rundt af det Uendelige,
Hun løsnet føler sig fra Støvets Rige.

470

I Svælget bag den lyse Stjerneskare
Fordyber speidende sig hendes Blik,
Om ei det dog var muligt at erfare,
Hvad Vei de hedenfarne Sjæle gik;
I disse Kloder, tindrende og klare,
Hun seer de Boliger, de Døde fik,
Og ved saa mangen Stjerne hun sig spørger,

Om der han boer nu - han, for hvem hun sørger.

Saa staaer hun Nat for Nat, mens Dag for Dag
Hun sine Kræfter paa en Gjerning sætter,
Der vil behandles som en vigtig Sag.
Men gjennemisnet af de køle Nætter,
Og hvileløs om Dagen, let man gjetter,
At Dag for Dag hun bliver mere svag;
Ja hende selv det er, som om hun vidste,
At dette Arbeid her var hendes sidste.

Med desto større Iver hun det gjør;
Men da for endt hun Værket maa erkjende,
Da Tøiet sees med Sneens Glands at blende,
Og er i alle Dele som det bør:
Da er med Kræfterne det og tilende,
Og dog sin Byrde hun ei lægge tør;
I Byen rundt maa selv sin Vask hun bære,
Skjøndt disse sidste Skridt faldt hende svære.

Knap var i Aftenmørket hjem hun vendt,
Før træt, som ved en Gang af mange Mile,
Hun strax paa Sengen lagde sig til Hvile
Med Følelsen, at nu var Livet endt.
I Feberdrøm saae Natten hun henile,
Ei mindste Søvn blev hendes Øie sendt,
Og reent af Dødens Mathed overvunden,
Laa som med Lænker hun til Leiet bunden.

Men ikke lang Tid hun om Frihed ledte,
Ikkun i fire Dage syg hun laa;
Den femte Dag, da Nabokonen Grethe
I Morgenstunden ind til hende saae,
Og med den Lædskedrik, hun tilberedte,
Og med sin vante Morgenhilsen: Naa,
Hvor gaaer det, Jomfru? sig mod Sengen dreied,
Laa hun med foldede Hænder død paa Leiet.

471

I Stilhed var fra Jorden bort hun dragen;
Fra Dødens Strid, der varede saa kort,
Var hun til Fredens Bolig gaaet bort,
Just efter Homo's Liigfærd Ugedagen.
Men Nabokonen tog saa nær sig Sagen,
Det tyktes hende smerteligt og haardt,
At hun saa brat var adskilt fra den Gode,
Med hvem hun Dør om Dør saa længe boede.

Hun havde hjulpet Alma til det Sidste,
Og heller ikke nu hun hende sveg;
Hun strax gik ud og fik bestilt en Kiste,
Og det en god forsvarlig en af Eeg.
Saa meget dog var efterladt, hun vidste,
Saa høit af Meublerne Beløbet steg,
At en Begravelse der kan besørges,
Saa rundt i Nabolavet det skal spørges.

Knap bragte Kisten man, før derfor Grethe,
Som havde skuret og gjort Stuen tom,
Sig til at pynte Liget strax beredte.
Men her dog i Forlegenhed hun kom;
Skjøndt Skab og Hylder bleve eftersete,
Skjøndt der blev ledt og søgt i hvert et Rum,
To sorte Kjoler kun opdaged Blikket,
Og klæde Liget sort, sig dog ei skikked.

Med spændt Forventning aabned hun Commoden,
Men heller ikke der hun hjulpet bli'er;
Den første Skuffe fuld var af Papir,
Og med et Suk hun haabløs strax forlod'en.
Hun udtrak nu den anden, nærmest Foden,
Og i et Glædesraab hun Luft sig gi'er.
Der laa - men paa sit Syn hun neppe stoler -
Der laa en Krands af konstige Fioler!

Der laa en heel fuldstændig Baldragt jo!
Af Mol en Kjole, som lidt guul er bleven,
Men hvoraf ei den mindste Stump er reven;
Et Livbaand - et Par hvide Silkeskoe;
En Perlesnor - af Alunshandsker to;
Kort sagt, der laa den Dragt, der er beskreven
Som Almas Baldragt i den femte Sang,
Da hun med Adam mødtes første Gang.

472

Hun som et Minde Dragten havde sparet,
Betragtende den tidt med Velbehag,
Indtil hun endelig paa Sorgens Dag
Den under Laas og Lukke dybt forvared.
Men Grethes Pande synlig sig opklared,
En saadan Stads var efter hendes Smag;
Hun samled Alting sammen og sig skyndte
Sin kjære Jomfru som til Bal at pynte.

Da dermed hun var færdig og ei Mere
At ordne" var i hver en Kant og Krog,
Begyndte Ruderne hun at polere;
Men eftersom Avisen til ei slog,
Maa nu Commodeskuffen Stof levere.
Hun Haandfuld efter Haandfuld deraf tog,
Hun ødsled med Papir meer end hun burde,
Thi Grethe vidste ikke hvad hun gjorde.

I sin Uskyldighed og travle Hast
Hun drømte ikke om, at Almas Minde,
Ja hele Tanke-Liv var sluttet inde
I denne Skuffe, som hun tømte fast;
At her endnu var Følelser at finde
Af Hjertet, som i Døden nylig brast:
Nei, Grethe Skuffens Indhold aned ikke,
Thi ellers havde vist hun Alt ladt ligge.

Nu greb med Hænderne hun vildt deri,
Og Minder fra en Fortid, rig paa Klage,
Begyndte Breve, der var holdt tilbage,
Suk, der ved Lyrens Klang var løste frie,
Betragtninger, som, Frugt af ældre Dage,
Kort: Tanke, Følelse og Phantasi -
Alt offred Grethe her til Reenheds-Guderne,
Men deiligt klare bleve ogsaa Ruderne.

Dog hvortil hjalp det? Dagen er tilende,
I største Hast sin Praas hun stikker an,
For rundt paa Væggen Lysene at tænde;
Thi snart fra Nabolavet ventes kan
De Qvinder, der indbudne var af hende,
For Alt at see, hvad her er bragt istand.
Een efter Een paa Gangen kom tilstede,
Og ind i Stuen Grethe bad dem træde.

473

De stod som slagne - hvilken Glands og Pragt
For Fattigfolk, hvis Blik i Mørket famler!
Der - midt paa Gulvet - paa to sorte Skamler,
Ved hvilke Blomsterpotter holde Vagt,
Staaer Kisten, hvorom Sværmen tæt sig samler.
Bestraalt af Lyset, i sin hvide Dragt,
Med blaa Fiolkrands, der sørgmodig smiler,
Med Roser i sin Haand, den Døde hviler.

Hvor er hun smuk at skue! Reent forsvunden
Er hver en Fure, hun af Tiden fik;
I Dødens Bad hvert Sorgens Træk forgik,
Og atter Ungdomssmilet sees om Munden.
Den unge Alma er tilbagevunden!
Ja, som hun hviler her med lukte Blik,
Kun lidt til Siden bøiende sit Hoved,
Hun ligner fast et Barn, der ind er sovet.

Den hele Kreds bevæget blev derved;
Sig Alles Blik mod dette Aasyn vendte,
Som de Beskuende et Gjenskin sendte
Af en uendelig og evig Fred.
De syntes at saa godt de hende kjendte,
Hun havde lang Tid boet paa dette Sted,
Og skjøndt hun leved for sig selv i Stilhed,
Hun dog saa tidt dem havde hilst med Mildhed.

Saa stod om Kisten Nabolavets Qvinder -
Men du, min Læser! du, som ønsker, at
Du paa den Skuffe kunde nu faae fat,
Der nylig opfyldt var med Almas Minder,
Og hvori sig en Rest endnu befinder:
Følg du med mig og modtag denne Skat!
Jeg samled Stykkerne saa godt jeg evned,
Men det er ikke Stort, hvad Grethe levned.

I tvende Samlinger dig skjenkes her
Hvad der af Almas skrevne Ting blev sparet,
Hvoraf en Deel fra hine Tider er,
Da hun sin Elskers Troløshed erfared,
Mens den Deel, hvori Livet hun sig klared,
I Tid og Alder ligger mere nær.
Det Hele, som kun et Fragment er vorden,
Meddeles her i chronologisk Orden.

474

ALMAS EFTERLADENSKAB
I.
LYRISKE DIGTE

Du skriver ei - Forventning ei du kjender:
Den Tilstand, hvori Sjælen har sig knyttet
Til hvad der i det Fjerne bort er flyttet,
Til hvad man Dag og Nat sin Tanke sender.

I Febertørst man efter Budskab brænder,
For Ørets Sands har Livet selv man byttet,
Det er, som om man anspændt lytted, lytted,
Og desto meer, jo mere Haabet ender.

Den Vished, som det sidste Haab udslukker,
Til hiin Afsindighed da fører enten,
Der yttrer sig som evig grundløs Venten;

Eller den Sjælens indre Dyb oplukker,
Hvori fra Dagens solbestraalte Rige
Til natlig Bjergmandsliv man ned maa stige.

Her staaer det - i min Haand jeg holder Brevet,
Det Allersørgeligste nu jeg veed;
Paa alle Tvivlens Spørgsmaal kom Besked,
Det er forbi, forbi - her staaer det skrevet!

Fra Tordenskyen Lynet har sig revet,
Midt i min stolte Bygning slog det ned,
I Luer op gaaer al min Herlighed:
Hvad jeg har drømt og haabet og oplevet.

Men hvor er Armods bittre Nød, jeg frygted,
I dette Tilflugtssted, saa fast og trygt,
Hvorhen fra Undergangen jeg er flygtet?

475

Jeg sidder her jo i den brandfri Kjelder,
Af min Erindrings faste Grundmuur bygt,
Og mine Skatte jeg endnu jo tæller.

Unyttig Stræben! Kraften er forbi.
Har i en Andens Liv man sit begrundet,
Har til et Menneske man ret sig bundet,
Man mægter ikke meer at vorde fri.

Forgjæves kæmper jeg - min Phantasi
Bestandig former hvad der er forsvundet;
Men han, i hvem jeg før har Livet fundet,
Er nu det Dødningskriin, jeg hviler i.

Jeg boer i ham, men frit jeg aander ikke.
Jeg kalder, men man hører ei min Stemme,
Jeg speider - Alt er Nat for mine Blikke.

Endnu med Livets Følelse begavet,
Det kolde Hjerte kun jeg kan fornemme,
Hvori jeg ligger levende begravet.

Daarende Haab, som nu vugger
Midt i Fortvivlelsen atter mit Hjerte:
Efter den bittreste Smerte
Op som en lysende Stjerne du dukker!

Lyset dog trøster mig ikke,
Aldrig min Glæde tilbage det bringer;
Mørket, hvis Dyb mig omringer,
Skuer jeg truende for mig at ligge.

Styrtet i Havdybets Bølger,
Døer man ei strax, skjøndt man strider forgjæves:
To Gange op man jo hæves,
Før man med Strømmen til Afgrunden følger.

476

Høit i din Salighed sidder
Gud du hist oppe, mens smertebedøvet,
Knuget og bøiet i Støvet,
Eer for dit Blik jeg som Ormen mig vrider.

Mon Dig til Velbehag stemmer
Skabningens Smerte, hvis Træk sig afsløre?
Mon med en Musikers Øre
Sukket, det qvalfulde, kun Du fornemmer?

Mon det er Konstnersandsen,
Som med min Lidelse her Dig forsoner?
Passer til Himmelens Toner,
Til dens Accorder, maaskee Dissonansen?

Som naar den skyblevne Ganger,
Følende Pidsken, beroliges atter,
Da gjennem Slaget den fatter
Rytterens Villie, som Stilhed forlanger:

Saa er, o Gud! det min Lindring,
At om end ikke min Bøn Dig nu rører,
Du den alligevel hører,
Du den bevarer i evig Erindring.

Om end saa haardt Du nu slaaer mig,
Du er dog nær! selv dit Slag er mig Borgen;
Du er dog hos mig i Sorgen,
Du i min Nød dog tilfulde forstaaer mig!

Suk, som hver Tanke bevinger,
Hvor er den Kraft, som Jer holder i Tømme?
Sorger, som over strømme,
Hvor er den Magt, som jer Heftighed tvinger?

Floden, der bruser og skummer,
Gjennem Canaler jo flyder saa stille;
Klare som Perler jo spille
Mosede Vande, som Springrøret rummer.

477

Konsten til Hjælper jeg kaarer!
Den skal Naturen, den vildfarne, rette;
Den skal i Trøst mig omsætte
Længselens Klager og Ensomheds Taarer.

Sangfuglen over mig svæved,
Træet jeg var i dets kraftige Leven;
Hvor er den Freidighed bleven,
Hvormed jeg eengang mod Himlen mig hæved?

Glæden er flygtet, og Hvilen
Skuffer mit Sind og mit søgende Øie;
Evig jeg ned maa mig bøie,
Som over Skovdammen Grædepilen.

Livet, der fordum fremstilled
Klart sig for Synet og Glæde mig skabte,
Himlen, jeg over mig tabte,
Søger jeg nu i det omslørte Billed.

Aldrig hans Ord kan jeg glemme!
Aldrig den Lykke, hvorom de fortalte!
Kjærlig ved Navn han mig kaldte,
Da som et Echo først vaktes min Stemme.

Her, hvor mig Eensomhed dækker,
Er jeg kun Fjeldet, det lydløse, stille;
Svare som fordum jeg vilde -
Røsten er borte, der Gjenlyden vækker.

Stemmen mig blev til et Minde,

Dybest i Fjeldbrystet sidder den fangen;
Ingen den løser, og Klangen
Evig i Hjertet nu slutter jeg inde.

Landed i Ungdommens Dage
Vi paa det Øland, hvor Kjærlighed throner,
Aldrig til Fastlandets Zoner,
Hvorfra vi styred, vi vende tilbage.

478

Selv om vort Haab os beskæmmed,
Selv om vi Lundene tillukte finde,
Land maa vi kæmpende vinde,
Selv har vi Veien os spærret til Hjemmel

Hjertet fra det vi bortvendte;
Helten vi ligned, der dreven af Æren,
Dengang han landsatte Hæren,
Skibene bag sig paa Kysten opbrændte.

Sange, som lifligt mig klinge!
Sange, hvis Vinger af Toner jeg støbte!
Veed I hvor dyrt jeg Jer kjøbte,
Hvad det mig kosted, saa vidt Jer at bringe?

Prisen Jer Fuglen kan lære,
Den, hvem den selsomme Drift blev indpodet:
Det er med Hjerteblodet
At Pelicanen maa Ungerne nære.

Frem af det saarede Hjerte
Tankerne strømme, mens jeg mig forbløder:
Det er med dem jeg Jer føder,
Tonende Børn af den dæmpede Smerte!

Som under Solnedgang Rysten
Og Feberkulde betager Naturen,
Engen og Agerfuren
Dampe, mens Taager opstige fra Kysten:

Saadan fra Glæde til Smerte
Bævende føle vi Overgangen;
Sjælen af Frygt holdes fangen,
Zittren og Uro bespænder vort Hjerte.

Først naar med Glæden sig fjerner
Kampen i Sjælen, vi hilses af Freden;
Først naar i Havdybet Solen er gleden,
Stige, mens Taagerne synke, de evige Stjerner.

---

479 Hoser, saa farvede, friske,
Yndigt I blomstre fra duftende Hækker!
Ønsker, som Hjertet udklækker,
Liflige Ord I vort Øre tilhviske!

Lidt dog af Indhold I eie!
Hundred Pund Roser jo samles tilhobe,
Kun for en eneste Draabe
Rosenolie at bringe tilveie.

Ak, og hvormange, hvormange
Ønsker maa ikke vort Hjerte opgive,
Blot for at kalde tillive
Sukket, de himmelske Magter forlange!

Just som de stivfrosne Snoge,
Længst under Løvfaldet bragte til Stilhed,

Ved en Octobersols Mildhed
Atter fremlokkes af Huller og Kroge:

Saa, ved et Smiil kun af Lykken,
Luner, som flygted for Skjæbnen, der trued,
Feil, som den bittre Nød kued,
Daarlige Tanker, vi længst vendte Ryggen.

Blendes vi da ved hver Straale?
Skal vi bestandig da tugtes og tvinges,
Bøies, ydmyges, forringes,
Før vi den ringeste Glæde kan taale?

Naar man ved Mennesker hænger,
Potteplanten, den kjælne, man bliver;
Savner man Pleie, man hiver,
Altid til Røgt og til Hygge man trænger.

Røvet mit Ly og opreven,
Netop da Blomsten begyndte at skrante:
Atter til Frilandsplante,
Udsat for Storm og for Frost, er jeg bleven.

480

Lod jeg nu deler med Vrimlen,
Veirliget som det kan falde jeg tager,
Skyen hen over mig drager,
Solskin og Regn jeg kun venter fra Himlen.

Tidlig vi Mennesker ære,
Opad som Smaa til Forældre vi skue;
Siden Beundringens Lue
Konger og Helte og Konstnere nære.

Verden vor Hylding da kræver,
Virak vi bringe hvad Storhed bebuder,
Indtil vi selv vore Guder
Plyndre, naar Tiden Fortryllelsen hæver.

Hvad vi fra Mennesker tage:
Tillid, Beundring, Kjærlighed, Ære,
Vi til det Offerbaal bære,
Hvormed vi Gud vil alene behage.

Bagest i Logen i Mørket,
Piint af Theaterets Hede, jeg sukked;
Døren medeet man oplukked,
Og en forfriskende Luftning mig styrked.

Du for mit Syn dig fremstilled,
Du vor befriende Hjælper i Nøden:
Trøstende Tanke paa Døden,
Du kom mig nær, og jeg gjemmer dit Billed!

Hvergang mig Mismod betvinger
Her under Dagenes Byrde og Hede,
Vær som en Cherub tilstede,
Vift med de susende, kølende Vinger!

481

Hjemad Soldaterne trække,
Foden, den støvede, Steenbroen slider;
Foran Musiken dog skrider,
Fører med klingende Spil den bølgende Række.

Spillet dem Alle opliver,

Længden af Veien den Enkelte glemmer;
Styrke til kraftløse Lemmer,
Glæde til nedstemte Sjæle det giver.

Billed af Menneskeheden,
Ført af den evige, styrende Tanke!
Den, hvoraf Hjerterne sanke
Mod og Begeistring til Vandring herneden.

Du lille Fugl, som hopper om saa let,
Hvis muntre Qviddren møder nu mit Øre,
Hvor du forstaaer din Gjerning glad at gjøre,
Skjøndt du er omsnoet af Instinctets Net!

Tro i dit Dagværk, bli'er du aldrig træt
Ved Korn og Straae til Reden hjem at føre;
Vi Mennesker, som os i Frihed røre,
En saadan Troskab ei begribe ret.

Fri som en Fugl! ja dette Maal os stilles.
Hvor gjør dens Liv vor Lydighed tilskamme!
Hos den fra Budet Lysten aldrig skilles.

Fri som en Fugl! naar fyldt som den af Iver,
Hvert mindste Vink fra Gud os kan opflamme,
Og til Instinct os Lydigheden bliver.

O travle Liv med Arbeid kun for Øie,
Fra tidlig Morgen indtil Sol gaaer hjem,
Med Pen og Pensel, og omkap med dem
Med Naal og Traad, der Alt vil passes nøie:

482

O travle Liv, mit Hoved vil du bøie,
Vil standse Tanken, naar den iler frem
Imod det himmelske Jerusalem,
Mod Livet og mod Glæden i det Høie!

Min Trøst Soldaten er, der kjæk og hærdet
I Løbegraven Tjeneste forretter,
Arbeidende sig fremad uforfærdet.

Eengang han færdig er med Veiens Banen,
Stormstigen da til Fæstningen han sætter,
Og trænger ind og svinger Seiersfanen.

Hvor vidt dog Haabet i vor Ungdom rækker!
Saa langt som Synet og dets Grændse naaer;
Af det sin Fylde hele Livet faaer,
Der paa dets brede Basis ud sig strækker.

Men meer og meer sig denne Basis trækker
For Øiet sammen, mens man fremad gaaer,
Og alt som den formindskes Aar for Aar,
Indskrumper Livet med, som den bedækker.

Tilsidst den til et enkelt Punkt er bleven,
Og med Forundring naar vort Løb er endt,
Vi skue Resultatet af vor Leven:

I Haabets Sted, udstrakt mod hver en Side,
Staaer nu for os, som Livets Monument,
Resignationens faste Pyramide.

Kun Haabets Væld i Sjælen Liv frembringer,
Naar Alt opgives, vi ei leve kan;
Resignationen bag sin Klippes Rand

Det bundne Haab til evig Hvile tvinger.

Da standser Livet - Døden os omringer,
Vor Sjæl forsmægter i det øde Land,
Og ingen Moses slaaer af Klippen Vand,
Og rører Stenen, saa at Kilden springer.

483

Med eet Slag skeer det ikke meer herneden;
Men dog Miraklets Hjælp os Gud tilbyder
I Sjælens sidste Kraft, Taalmodigheden.

Den virker ufortrøden, skjøndt saa stille;
Den haarde Flint den langsomt gjennembryder,
Og frem i Draaber pibler Livets Kilde.

O Haab, som skuffer naar vi see tilbage,
Som altid troes, naar fremad gaaer vort Blik,
Som love, men ei holde har for Skik,
For hvilken Aand, o Haab, skal jeg dig tage?

Saa trøstende kan Løgnen ei bedrage!
Endskjøndt dit Udsagn aldrig holder Stik,
Du selv maa være sand; i dig vi fik
En evig Glædes Pant midt i vor Klage.

Ja du, som skuffer mig fra Stund til Stund,
Dig vil jeg troe! Dit Løfte vil jeg mindes!
Din Himmel er, skjøndt intet Øie saae den.

Saa peger en Magnetnaal ogsaa kun
Hen i den Retning, hvor Magneten findes;
Tilstrækkelig forlængt, den vilde naae den.

Naar Invaliden sig isøvne vender,
Mens i den gamle Skramme det ham stikker,
Ham Kampens vilde Syner Drømmen skikker,
Og Kugleregnens Lyd paany han kjender.

Igjen det i det trufne Lem ham brænder,
Igjen han i sit Blod paa Marken ligger;
Og Smertens bittre Skaal som før han drikker,
Ved Amputering under Lægens Hænder.

Saa gaaer det mig, naar Alt er paa det Bedste:
Et Ord, et Vink behøver kun mit Hjerte,
Og alle gamle Sorger strax det gjæste.

484

Det Frugten er af Kampen og af Striden!
Den gamle Vunde gjemmer paa sin Smerte,
Men hvo er modig dog som Invaliden?

Hvor kort en Sommer har vort kolde Nord!
Og dog jo Somrens Navn bestandig høres:
Til Sommer vore Planer skal udføres!
Til Sommer reise vi og gaae ombord!

Til næste Sommer! er det fælles Ord,
Der lyder hvergang Haabets Stræng berøres,
Selv naar af Vintertaagen Solen sløres
Og Sneen farver hvid den frosne Jord.

Ikkun i Høst ved Somrens Tab vi sukke;
Men knap om vore Fødder rasler Løvet,
Før atter Sommerdrømme Hjertet vugge.

Hvi over Vintrens Varighed da klage,
Naar Haabet holder fast hvad Tiden røved,
Og Tanken dog har Sommer alle Dage?

Naar rigtig man har leet af Hjertens Grund,
Et lille Suk fra Brystet høres atter,
Ret som man selv fordømte denne Latter,
Hvori sig Sjælen frigjør for en Stund.

Det er som man af Skole skulked kun,
Idet saa heftig Glæden man omfatter,
Og Sorgens Folder i en Verden glatter,
Hvor Korsets Byrde først gjør Sjælen sund.

Men hvi blev Latter Mennesket da givet?
Hvad gavner den vel os, der her skal røres
Til Taarer ved den jordiske Tragedie?

Dens Tid ei kommer, førend endt er Livet,
Før, bleven til et Frihedschor, deri høres
Som Jubel ved den himmelske Comedie.

_____

485 O Lørdagsaftens Glands, som tidt mig blendte!
Hvor travlt det hele Nabolav nu har:
Rundt om Beredelsen jeg bliver vaer
Til Søndagmorgens Fryd, som er ivente.

Ved Gadeposten Vand nu Alle hente,
Der vaskes Vindver, og der skures Kar,
Og hver, af Sit optagen, meer ei ta'er
Forargelse af Venner og Bekjendte.

O Lørdagsaften, som gjør Alle lige!
Din Færd for Livet og for Alle gjælder,
Der mod en evig Søndagsglæde hige.

Og spotter man din Færd, saa agt ei Torten!
Skjøndt i din Gjerning du som Æslet træller,
Du løfter dog dit Hoved høit som Hjorten.

Hvor mange svundne Aar alt bag mig ligge!
Hvor fjern min Ungdom og dens friske Vaar!
Idag paany der aabner sig et Aar,
Og fremad drages atter mine Blikke.

Jeg tænker paa Kamelen, der at drikke
Kun eengang før den lange Vandring faaer:
Igjennem Sandets Ørkener den gaaer,
Og dog den styrter ei, forsmægter ikke.

Som den har ogsaa jeg af Kilden drukket,
Der kan den indre Tørst for lang Tid stille,
Naar Tørsten eengang er tilfulde slukket.

Igjennem Livets Ørken frem jeg traver,
Mens bag mig ligger Kjærlighedens Kilde,
Og for mig Dødens palmesmykte Haver.

486

ALMAS EFTERLADENSKAB
II.
RELIGIØSE BETRAGTNINGER

Vi *dyrke* Gud, naar i os selv vi pløie
Naturen ned, saa det Guddommelige,
Saa Naadens Spire kraftig frem kan stige;
Men hvormed *tjene* vi den Evighøie?

Hvad trænger Han til os og til vor Møie?
Han skabte Verden ved sit Bliv at sige;
Dog kan vi fange Sjæle til hans Rige,
Og denne Tjeneste har Gud for Øie.

Han bruger os, som Jægeren benytter
Den tamme Elephant og Lokkeduen,
Hvor ei til Gavn er Snaren eller Buen.

Til denne Tjeneste vor Løn sig knytter,
Den Løn, hvorefter alle Hjerter tørste:
Tilbedelsen - det Saligste, det Største!

Fuldbragt Forsoningen har Christi Død,
Og Evigheden frem hans Offer bærer;
Guds Kjærlighed til os det evig nærer,
Dog Seglet for Mysteriet Ingen brød.

Men Frelsens Budskab ud i Tiden lød,
Forløsning end den hele Jord begjærer,
Og end som Mester, Hjælper, Læge, Lærer,
Staaer Christus midt i Menneskenes Nød.

Forsoneren, der Verdens Synd kan dølge,
Der Straffen bære kan i Alles Sted,
Er ei istand vi til at efterfølge;

487

Men *Frelseren* tør ikke lades ene,
Han vil at vi skal tage Korset med,
Og staae ham bi, lig Simon fra Cyrene.

Forunderligt! Ved Lastens Træk vi blegne,
Vi for den Falskes Ord slaae Øiet ned,
Og see vi Troskab, der sin Løn ei veed,
Fornemme Fred vi paa en Andens Vegne.

Kan fremmed Skyld og Værd vi os tilregne?
Og gives der maaskee bag Gravens Bred
En fælles, stor Almeen-Samvittighed,
Hvis Virken spores alt i Støvets Egne?

Dens Stemme spirer skjult i hvert et Bryst,
Skjøndt sjelden her, hvor hver har nok at gjøre
Med *sin* Samvittighed, vi klart den høre.

Men *naar* den høres, lærer os dens Røst:
At med hverandre vi maae staae og falde,
At Palmen rækkes Ingen eller Alle!

Kan Væsner, som er skabte, modstaae Gud,
Og hvilken Udgang faaer tilsidst da Striden? -
Den Onde har sin Frihed, han har Tiden,
Og Seirens Tid for Gud han trækker ud.

Men Gud, som ikke kjender Tidens Tvang,
I Evighedens Dyb sig ind begiver,
Og ved den Tomhed, der tilbage bliver,
Gjør netop Synderen han Tiden lang.

Hvad nytter Dennes Trods? Hvad hjælper Vreden?
Ham med hans eget Vaaben rammer Gud;

Og trak end Tiden han bestandig ud,
Hans Modstands Grændse dog er Evigheden.

488

Hvorfor Dæmoner Mennesker besætte? -
Mon ei, fordi de fjernede fra Gud,
Og viste bort fra ham i Mørket ud,
Selv ville Salighedens Tab oprette?
Den Aandens Friskhed, Frodighed og Kraft,
De før i Herligheden havde havt,
Det Væld af Liv, de forhen følte stige,
De stoled paa som Hjælp i Mørkets Rige;
Men denne Rigdom, som de regned paa,
Ved første Greb dog sammensmeltet laa.
Den Fylde, som uendelig de drømte,
Fra Livets Kilde dem ei meer tilstrømte;
Dens Væld var standset - tørret i dem selv
Til Bunden var Lyksalighedens Elv,
Og Alt, paa Mindet nær, for dem var omme.
De følte sig paa eengang golde, tomme,
Og med Forfærdelse nu greb dem først
Den vilde Hunger og den hede Tørst:
Det friske Liv de maatte ha'e tilbage,
Den tabte Fylde - men hvorfra den tage?
Da (som en Rovfugl speidende seer ned)
De skued Menneskets Naturlighed,
Der nyskabt, sorgløs, frank og fri og frodig,
I Ungdomshaabets Kraft sig rørte modig,
Og over den de styrtede sig vildt,
For deres Tørst og Hunger at faae stilt;
Thi selv - som det i Skriften om dem hedder -
De vandre gjennem øde, tørre Steder.
De ville bort fra Undergangens Vei,
De ville mætte tieres tomme Jeg,
De ville, knyttede til Sjælevrimlen,
Med straalende Ansigt atter op i Himlen,
I Fyldens, i Lyksalighedens Hjem. -
Bestandig deres Savn dem driver frem,
I deres Ørk de føle sig forladte;
Da Christus drev dem ud af den Besatte,
Og rensed Menneskets Natur ved sin,
De søgte Tilflugt i en Hjord af Sviin;
De styrted sig i Søen fra dens Bredder,
Alting af Angest for de tørre Steder.

Til Frelsen er kun Naadens Vei den rette;
Dæmonerne, som anden Vei vil gaae,
Som bryde ind og Sjælene besætte,
489 For den forspildte Herlighed at naae,
Kun Røvere og Tyve kaldes maae.
Men skjøndt for deres Værk dem Rum er givet,
Og skjøndt de Tumleplads har her i Livet,
De veed, at deres Magt en Ende faaer.
De troe og skjælve, som der skrevet staaer.
Hvor langt endog de Kampens Tid uddrage,
Af sikkert Nederlag dog findes Spor
I Legionens gamle Spaadomsord:
Er du før Tiden kommen, os at plage?

Ved Christi Seier er Djævlen overvunden,
Og dog at friste jo endnu ham lykkes;
Han virker fort - det Gode undertrykkes,
Hvor var det muligt, var hans Magt forsvunden?

Ved Christi Seier til Kirken lagdes Grunden,
Lig Djævlens Throne den af Sjæle bygges,

Og for hver Sjæl, der vindes, ud der rykkes
En Steen af Thronen, som holdt før den bunden.

Mens Kirken stiger, Thronen sammen falder;
Steenhjerterne, hvorover Djævlen kneiser,
Faae Liv og skyde Angerens Krystaller.

Tilsidst, naar levende er alle Stene,
Naar paa sin Kirke Christus Spiret reiser,
Er Thronen borte - Djævlen er alene.

Af Djævlens Fald gik Verdens Uro frem.
Dengang han havde tabt med Lysets Hjem
Det Høieste, der til en Skabning gives,
Det Liv, hvori Lyksaligheden trives,
Og nu Fortvivlelsen angreb ham vildt
Med sit »fortabt, forspildt, fortabt, forspildt!«
Da - for af Naget ei at sønderrives,
Og selv fortæres af et evigt Savn -
Sin Qval han kasted ud i Verdens Favn.
For Salighedens Billed at forjage,
Forstyrrelsen til Hjælp han maatte tage;
490 For reent at drukne det i Glemsels Elv,
Usalighed han maatte skabe selv,
I Undergangen Verden med sig trække,
Forføre, friste, skuffe, ødelægge,
Og flygtende bestandig for sit Jeg,
Sit eget Væsen i de Andres tabende,
Sit eget Helved for de Andre skabende,
Ustadig storme frem paa Mørkets Vei.
I denne Djævlens Virksomhed og Trængsel
Er intet fugtigt Veemod, ingen Længsel,
Thi aldrig qvæges han af Haabets Bad;
Hans Sorg er som et vissent, løsnet Blad,
Der uden Hvile hvirvles om i Vinden;
Fortvivlelsen er som den tørre Vind,
Der fremad, fremad driver kun hans Sind,
Men evig tørrer Taaren bort af Kinden.

Naar eengang Naadens Kald de Faldne høre,
Naar Ingen meer der gives at forføre,
Naar Djævlen ingen Verden eier meer,
Hvori han rase kan, og selv sig glemme,
Mens Andre Byrden af hans Qval fornemme;
Naar eensom i det Helved han sig seer,
Som for Alverden han berede vilde;
Naar selv han i den Ørken bliver stille,
Hvor Livet sig ved intet Spor betegner,
Hvor - lig det golde Strøg i Afrika -
Der Intet voxe kan, da ei det regner,
Og, omvendt, ingen Regn kan falde, da
Der Intet voxer - naar i denne Tørke
Nu Djævlen sidder - røvet Magt og Styrke,
Og nødes til at vende Blikket ind
I hvad han vilde flye: sit eget Sind;
Naar efter en uendelig Udvidelse
Han endelig engang sig samle maa:
Da først vil Straffens Tid for ham opgaae,
Thi da hans Liv først Eet er med hans Lidelse.

Lyksaligt er, sig nyskabt at fornemme,
Og føle sig i Haabets Paradiis;
Men saligt er, sit eget Selv at glemme,
Og skabe noget Nyt paa aandig Viis.

491

Til denne Dobbelthimmel vi os svinge,
Naar for Tilværelsen vi takke Gud;
Naar Hjertets indre Lovsang vi frembringe,
Mens Livets Lyst i Toner bryder ud.

Dog hvis vor egen Røst vi da kun høre,
Det gaaer os som det fordum Djævlen gik:
Hans Toners Skjønhed fængslede hans Øre,
Og Æren af hans Lovsang Gud ei fik.

Han synger ikke længer - reent forstemte
Er Glædens Strænge, hvori Klangen laa,
Og Hjertets Text, han over Sangen glemte,
Forgjæves søger han at komme paa.

Men naar engang i Himlen Fuga synges,
Den store Fuga, der er Livets Lyst,
Hvor alle Stemmer i hverandre slynges,
Og hvor dog skjelnes skal hver enkelt Røst;

Naar Gud, som fylder Alt, sin Lov skal høre
Som Udbrud af hvert Hjertes Poesi:
For Harmonien at fuldstændiggjøre,
Mon ikke Djævlen da faaer et Parti?

Paa Middelaldrens Borge, man fortæller,
Stod Dandsen tidt og Gildet ovenpaa,
Mens nedenunder, i den skumle Kjelder,
I Lænker smægtende de Fangne laae.

Saadan sig Himmerige Mange drømte.
De Salige sad høit i Herlighed,
Mens nedenfor med Hylen de Fordømte
I Mørkets Dyb en evig Pine led.

Hvo havde holdt det ud i Dandsens Vrimmel,
Hvis Fængslets Suk var trængt til Borgens Sal?
Hvem kunde finde Freden i en Himmel,
Hvor end man troede paa en evig Qval?

492

Om de Fordømtes Tilstand læser jeg,
At i det fjerne Mørke ud de lukkes,
Hvor Ormen døer ei, Ilden slukkes ei.

Er *det* vor Sorg, at Ilden ikke slukkes,
At Ormen ikke døer? Nei! Livets Tegn
Er denne Pine, der tilbage vender,
Der Mindets qvalte Blus paany antænder,
Og danner mod en evig Død et Hegn.
I denne Smertens Nat, foruden Lise,
Endnu en Aand kan truende sig vise;
Den urofulde Sjæl, som ei kan døe,
Hvem Naget holder vaagen, mens den skuer
Ned i Fortabelsens den mørke Sø,
Endnu ved Synet af en Dommer gruer.
Den seer af Himlens Gud et omvendt Billed
I Dybet af sit svundne Liv fremstillet;
Den seer, betagen af sin egen Skræk,
En Skrækkens-Aand, for hvem den sammen farer;
Den seer en Gud, men som kun aabenbarer
Sig under Hævnerens de grumme Træk.

Boer intet Haab i de Fordømtes Hjem? -
Hvem eier Magten, som betvinger dem,
Hvem vækker Qvalen op, som aldrig ender?
Er Mørkets Fyrste Den, der Straffen sender?

Nei, Fristelsen kun Denne hører til;
Han stiller Synderen paa Afgrundsranden,
Men Straffen hører Gud til, ingen Anden!
I den Fordømtes Indvold, lig en Ild,
Lig Ormen, der bestandig gjenta'er Naget,
Sin Bolig den Almægtige har taget,
Thi som forfærdelig han føles vil.
Den Livets Lue, hvoraf Alt sig nærer,
Den Varme, hvoraf Hjerter gjennemglødes,
Den Flamme, hvoraf Saligheden fødes,
Fornemmes her som Ilden, der fortærer.
Men selv i den et Haab dog holder Stand;
Hvor stærk endogsaa blev den indre Brand,
Hvor dybt endogsaa den Fordømte skjælved:
Gud - Himlens Gud - udgjør jo selv hans Helved.

493

Vi ligne Døden ved et Sædekorn,
Som lægges ned, til atter op det skyder;
Ved Puppen, som det Hylster gjennembryder,
Hvori dens Liv var spundet ind tilforn;
Thi Døden paa den nære Fødsel tyder.
Naturens Kræfter Livet Bistand række,
Just naar dets gamle Form de ødelægge;
Forraadnelsen dets Baand opløse vil,
Selv Ormene, hvem Dødens Krav ansporer,
Hver løbende med Sit, lig Creditorer,
Ved Livets Gjennembrud maae hjælpe til.
Men Sjælen mærker ei det vilde Spil;
Dybt i sit eget Væsen concentreret,
I Virksomhed og Dannen absorberet,
Sit Legeme, det ny, den former sig.
Den sidder stille - Archimedes lig,
Der selv ved Krigens larmende Opvækkelse,
Ikkun beskæftiget med sit System,
Fordybet sad og løste sit Problem
Midt under Syracusas Ødelæggelse.

Det er den første Død, hvis Art vi kjende;
Men nu den *anden* Død, der tales om
I Skriften ved den endelige Dom,
Hvad er den anden Død, som ei faaer Ende?
Med hvilket andet Navn betegne denne,
End med Forhærdelsen? naar Stenen lig,
Død for Alverden og som død i sig,
Uvirksom, eensom, uforanderlig,
Berøvet med hver Stræben Haab og Længsel,
Den gudsforladte Sjæl, i natlig Fængsel
Af sin Bevidsthed kun et Livstegn hentende,
Afmægtig paa Befrielse kun ventende,
Er fastholdt i et evigt Mørkes Skjød.

Er ei der Frelse fra den anden Død?
Ved Tidens Traad endnu dog Livet hænger,
Ved Tiden, som kun er et Øieblik
For Livet, der i Graven Hvile fik,
Men som sig uafseelig her forlænger,
Afmaalende den aldrig endte Nød. -
Er ei der Frelse meer fra denne Død?

494

Naar Stene sprængtes, stundom man der inde
En levende Tudse jo har kunnet finde,
Som, maaskee hele Sekler indeklemt,
Der sad og vented, for Alverden gjemt -

Saa er det og mit Haab, at eengang Gud
Forhærdelsen med Magt vil gjennemtrænge,
Vil med sin Naades Lynslag Døden sprænge,
Og løse Sjælen af dens Fængsel ud:
Den tabte Sjæl, hvis Liv i Afmagt endte,
Og som, lig Tudsen, mægted kun *at vente*.

I vor Natur der boer en dobbelt Trang:
Vi vil os føle frie, vil ei bestemmes;
Men dog vil af et Forsyn ei vi glemmes,
Vi Styrelsen vil spore paa vor Gang.

Hvordan saa modsat Attraa vel forlige?
Kun Gud det mægted, som har skabt vor Aand:
Han skjenked Sjælen Frihed - det vil sige,
Han holder den i et elastisk Baand.

Ved hver Bevægelse det giver efter,
Det rækker til endnu paa fjernest Vei,
Og styrted Sjælen end med fulde Kræfter
Sig ned i Dybet - Baandet brister ei!

Hvordan skal Naadevalget vi forstaae,
For hvilken Lære jo Saamange bæved:
Har Gud for sig kun *nogle* Sjæle krævet?
Vil hvad der kaldes Verden Han forsmaae?

Paa Himlen selv Forklaringen jeg saae,
Naar Nattens blanke Stjerner frem sig hæved,
Og Melkeveiens Taage bag dem svæved,
Lig Verdens Myl blandt de udvalgte Faa.

Vort Blik ei Melkeveiens Lys opdager,
Og just som Rummet her, saa Tiden fjerner
For Synet Dem, der eengang vælges ud.

495

Men Evigheden Rum og Tid optager,
For Gud er ogsaa Melkeveien Stjerner,
Og hver en Sjæl en udvalgt er for Gud.

At være udvalgt - det er ei at prange
I himmelsk Høihed eller jordisk Ære,
Er ei sit Kors som Hæderstegn at bære,
Men Korsets Byrde til sin Deel forlange.

Det er, i Herrens Viingaard ind at gange
Og ved de første Timer kaldt at være,
For sig i Dagens Arbeid at fortære,
Mens ledige paa Torvet staae de Mange.

For Værkets Skyld der Tid de Faa forundes,
Men Flere kaldes til, mens Dagen rinder,
Og Alle, før den ell'vte Stund er svunden.

Guds Rige da ved Hjælp af Alle grundes,
Hvis Løn er eens; thi Først og Sidst forsvinder
Hvor Alt er evigt - Lønnen evig vunden.

Hvem har ei stundom følt det høie Mod,
Hvorved det er, som Jorden knap vi rørte,
Som om den hele Verden os tilhørte?
I Livets Friskhed havde det sin Rod,
I Følelsen af Nyskabthedens Fylde,
I den Lyksalighed, som kun vi skylde
Vort Udspring og vort adelige Blod,
Naar i vort Sind den Tanke sig befæster:

Af Gud jeg skabt er, af den største Mester!
Men dette Mod maa i sin Svulmen tæmmes,
Skal over Værket Mesteren ei glemmes;
Dets høie Skud maa kappes i sin Top,
Skal ei det skyde vildt som Hovmod op;
Det selv maa af den Helligaand behandles,
At det fra Stof kan blive til Product:
Maa gjøres mygt - til Ydmyghed forvandles.
Thi Ydmyghed af Modet er en Frugt;
Den dybt i sig fornemmer Spirens Frodighed,
Der da sig aabenbarer som Frimodighed.

_____

496 Hvor er vort skjulte Menneske? Vi vide,
At det er til og er vor Eiendom;
Men om i os det findes, eller om
I Gud det gjemmes, derom kan man stride.
Snart mærke vi det lige ved vor Side,
Lig Duften af en Blomst, vi gaae forbi;
Snart som et indre Suk det løses fri;
Snart som en Klang det kommer - snart som Vinden,
Kun hørlig ved dens Kommen og Forsvinden.
Skjøndt for vort Syn det aldrig holder Stand,
Det sandses, føles og indaandes kan,
Ja tidt saa tydelig dets Nærhed spores,
At os vort eget Hjerte bli'er for trangt,
Og vi dets Væsen føle kan som vores;
Men tidt igjen det fjerner sig saa langt,
Som var det ikke meer med os forbundet,
Som var det ei blot skjult, men reent forsvundet.

Hvad er vort skjulte Selv, som snart at vige
Og snart at komme, faaet har for Skik
Fra vort Bevidstheds første Øieblik:
Med hvilket Ord dets Væsen vel udsige?

Det nævnes kan *det Eiendommelige*,
Der frem med os af Skabertanken gik;
Det aandelige *Navn*, Enhver jo fik,
Da frem af Intets Nat han monne stige.

Med vor Natur vi gjøre hvad vi ville,
Vor Arv fra Slægten kan vi sætte til,
Kan Gaver, Evner, Anlæg, Alt forspilde;

Men dette evige Navn, hvormed vi skabtes,
Vor Frihed aldrig sætte kan paa Spil;
Vi var tilintetgjorte hvis det tabtes.

Naar faae vi denne skjulte Eiendom,
Hvorved en jordisk Fødsel strax os skilte:
Det Jeg, vi savned, om end ei forspildte,
Da vi med Slægtens Synd til Verden kom?

497

Fra Vuggen af gik søgende vi om;
Vor Roes blandt Mennesker vort Savn ei stilte,
Den rigeste Natur det ei formildte;
Skilt ved sit skjulte Selv, er Sjælen tom.

Naar faae vi denne Skat, vi høiest skatte,
Og som i Sikkerhed for Sjælen ud,
Lig en Umyndigs Midler, Gud jo satte?

Naar ret vi blive myndige! Naar Navnet,
Vort eiendommelige Navn hos Gud,
Vi halvt har lært at kjende gjennem Savnet.

Hvordan det Jeg, der her er aabenbaret,
Ved Fødslen af vort rette Jeg forsvinder -
Hvordan sit skjulte Menneske man vinder:
Paa dette Spørgsmaal gjemmer Himlen Svaret.

Den Helligaand sin Daad har ei forklaret,
Og Mennesket, før selv det sig besinder,
Alt født og døbt og nævnt ved Navn sig finder,
Da Naaden kun som Virkning det erfared.

Om Aandens Værk dog ingen Tvivl os levner
Det skjulte Menneske, der klart sig viser,
Og ikke blot som Skaber Gud nu priser;

Thi nu med Sandhed det ham Fader nævner:
Som Himlens Barn, Guds Søn det har til Broder,
Som gjenfødt Sjæl, den Helligaand til Moder.

Hvad trøster O s - os som ei Maalet naaede,
Som end med Slægtens Arv betynged' gaae,
Som aldrig i vor Magt os selv kan faae,
Som rundt om see Naturligheden raade? -
Vi, som Gjenfødelsen endnu forvente,
Vi hente Trøsten af Guds egne Ord:
»Den nye Himmel og den nye Jord
Staae altid for mit Ansigt« - »Jeg dig kjendte,
Før i din Moders Liv jeg danned dig.«

498

Hver Sjæl, som evig eiendommelig,
Staaer altsaa ikke blot i Muligheden,
Men *færdig* for Guds Ansigt. Jeg er til,
Mit egentlige Menneske var til,
Før det som født forvansket blev herneden,
Og Gud det skuer, som det blive vil.
O, rige Trøst for os i Livets Spil,
Hvor tidt det synes, som om Alt fortabtes!
Men ogsaa Trøst for Den, af hvem vi skabtes:

Med Blikket paa vort egentlige Jeg,
Der staaer for Ham, før det i os er vorden,
Gud i sin Salighed forstyrres ei
Ved Slægtens Synd, der raaber op fra Jorden.

Som Solen mig de Ord imøde skinne:
Gud i sit Billed skabte Mennesket,
Han i sit eget Billed skabte det,
Dengang han skabte det som Mand og Qvinde.

Guds Væsen altsaa Qvinden slutter inde,
Der har med Manden lige Byrd og Ret;
Men hvor i Guddomsdybet skal vor Æt,
Skal vi det Qvindeliges Ophav finde?

Dets Udspring i den Helligaand jeg finder,
Som har fra Evighed undfanget Sønnen,
Og som i Tiden Sjælene gjenføder;

Som trøster og veileder og paaminder,
Som træder frem for os med Suk i Bønnen,
Og som bedrøves, naar den Modstand møder.

Hvorhelst Historiens Bog vi kun oplade,
Hvorhelst vi paa Naturens Blikket rette,
Guds Gjerninger os i Forundring sætte:
Vi dem betragte studsende og glade.

499

Men skuende kun Livets Overflade,
Vi Synernes Betydning ikke gjette,
Og uden *den* tilsidst vi blive trætte,
Lig Børn, der Billedbogen gjennemblade.

Vor Afmagt her den Helligaand opretter,
Som med sin Skuen gjennemtrænger Livet,
Og al dets Indhold samler og bevarer.

Den som en Moder ned til os sig sætter;
I Bogen, som os Faderen har givet,
Den Billederne tyder og forklarer.

Dengang den Helligaand sig kraftigt rørte
I Kirken, mens den Verden danned om,
Dengang dens Gaver overflødigt kom,
Man om Mariadyrkelsen ei hørte.

Først da for Kirken Aanden sig tilslørte,
Og Sandsen blev med Tanken mindre from,
Da først for Jordens Slægter man i Rom
Maria frem som Himmeldronning førte.

Men vi, som er for Gloriens Straaler blinde,
Som, søgende det evig Qvindelige,
Det ei kan troe et Værk af Skaberhaanden:

Vi stige maae til Himlen, for at finde
Den inspirerende, den naaderige,
Den evige Madonna skjult i Aanden.

Vil vi den Helligaand som Væsen kjende,
Og see, at Livet i sig selv den har;
Vil dens Selvstændighed vi blive vaer,
Maae Tankerne paa Bønnen vi henvende.

Ifald Gud Fader, hvem vi Bønnen sende,
Var Den, der mod sin Himmel selv os bar,
Der baade bad i os og sendte Svar,
Saaes med et Spil jo Gud sig selv at blende.

500

Men Bønnens Andagt Sjælen ene skylder
Den Helligaand, der sig i os nedlader,
Og, bedende med os, vor Bøn gjør hellig;

Der med sit eget Guddomsliv os fylder,
Og løftende vor Aand op mod Gud Fader,
Er Eet med ham, og dog fra ham forskjellig.

Vi elske Faderen og Sønnen, men
Den Helligaand, som trøster og opliver,
Os ukjendt i vort eget Hjerte bliver,
Og aldrig med vor Bøn vi naae til den;

Thi hvergang vi den søge, den igjen
Os viser bort, idet den os indgiver
Sit eget Væsens Kjærlighed, der driver
Mod Faderen og Sønnen Hjertet hen.

For sig den hverken Tak vil eller Ære,
Fra sig den viser Kjærlighed ens Røst,
Thi den personlig kun for Gud vil være.

Alene ham de dybe Suk den skjenker;

I ham den henter sin og Verdens Trøst,
Naar i hans Væsens Dybder den sig sænker.

Som Gud sin Søn lod Tornekronen bære,
Lod ham paa Jorden føle Hjemmets Savn,
Saa sender ogsaa bort han fra sin Favn
Den Helligaand, naar Sjæle Trøst begjære.

Kan end det synes, at den savner Ære,
Maa end som Sendebud den gjøre Gavn,
Og nævnes end i Daaben sidst dens Navn,
Guds Ømhed for den viser Skriftens Lære.

Enhver Bespottelse kan Gud tilgive,
Endog den største mod ham selv og Sønnen,
Men hvo der spotter Aanden, dømt vil blive;

501

Thi skjøndt den som en salig Aand maa tænkes,
Der hverken attraaer Æren eller Lønnen,
Guds Hjerte taaler ikke at den krænkes.

I hvilke Ord Forløsningstanken klæde? -
Den maatte nævnes: Sønnens Gang fra Gud,
Fra Faderhjemmet af, i Verden ud,
For det guddommelige Spor at træde,
Der siden efterfølges skal af Alle,
Hvem med sin Hyrderøst han høres kalde,
Idet fra Verden han gaaer hjem til Gud.
Forløsningen er Sønnens Vandren ud
Og Venden hjem - dens Mærketegn er Sporet,
Hvortil vi ledes skal ved Kald af Ordet.
Men trænger til Forløsning blot vor Jord?
De mange Boliger, vort Øie kjender,
Det store Faderhuus, hvis Glands os blender,
Har det af Sønnens Vandring intet Spor? -
Ved Magtens høire Haand vi dog ham troer:
Endnu han færdes maa i Verdens Egne,
Endnu sin Kjærlighed ved Daad betegne!
Skjøndt himmelfaren, er han Jorden nær,
Og hisset virkende, han virker her;
De skilte Verdner kan hans Kraft forbinde,
Som dengang han paa Bjerget saaes at skinne,
Og stod som den forklarede Messias,
Der talede med Moses og Elias.

Forløsningen, ved Sønnens Fremadskriden
Fra Gud til Verden og til Gud tilbage,
For hele Skabningen med sig at drage,
Udgjør i aandelig Betydning Tiden.

I Christus Tiden er hans lange Liden,
Hans Savn af Herlighedens Hjem - hans Plage,
Ved paa sin Skulder Verdens Aag at tage:
For ham er Tiden Gangen, Møien, Striden.

I Verden er den Spliden, Tvivlen, Synden,
Det deelte Sind, af Ønsker sønderlemmet,
Det spredte Sind, som mange Lyster føder;

502

Som hindre vil et evigt Livs Begynden,
Som standser Sønnen, paa hans Vei til Hjemmet,
Og til en langsom Vandringsgang ham nøder.

Mens Uhrets Gang vi ei formaae at bøie,

Mens vi den ydre Tid ei tage fangen,
Sees i den indre Verden efter Trangen
Og Hjertets Attraa Tiden sig at føie.

Forløseren vor Svaghed har for Øie;
Paa Sjælenes Begjæren og Forlangen
Som et barmhjertigt Uhr han sagtner Gangen,
Og lemper efter Evnen Skridtet nøie.

Ind under Tidens Aag vor Bøn ham bringer;
Hvergang vi som vor Frelser ham anraabe,
Sin Længsel efter Hjemmet han betvinger.

En Kraft fra den Langmodige vi drage,
Vi trække ham i Kjærlighedens Kaabe,
At han os med sig maa paa Veien tage.

Hvis ikke Kloderne sig dreied mere,
Den ydre Verdens Tid var heelt udrunden;
Og Tiden var i Aandens Verden svunden,
Var Villien een - dens Retninger ei flere.

Kun i det Vexlende kan Tid regere,
Til Lysets Kamp med Mørket den er bunden,
Til Frygt og Haab, til Freden, tabt og vunden,
Til Sindet, hvor de mange Villier ere.

Men denne Skiften-om af Lys og Mørke
Ophører dog, naar Lyset er oprundet,
Der skal i Solens Sted for Verden skinne,

Og denne Sjælens Vaklen uden Styrke,
Naar hvad der er fornødent først er fundet,
Naar Hvilen i Guds Kjærlighed vi finde.

---

503 Som Tidens Tegn, der os dens Ende spaaer,
Som Fylden, der dens Tomhed vil fordrive,
Igjennem Universet (Tidens Skive)
Lig Verdensuhrets Viser Christus gaaer.

Hans Ord det Varsel er, som Verden faaer
Om til det Evige sig hen at give;
Den Kreds, han paa sin Bane maa beskrive,
Er Veien hjem, hvor Hviletimen slaaer.

Saa længe Viseren sig frem bevæger,
Er end det Tid til Frelseren at komme,
Som mod det store Maal bestandig peger.

Er Maalet naaet, der Christi Vandring kroner,
Da er i evig Hvile Tiden omme,
Og Evighedens dybe Klokke toner.

Da Gud er Kjærlighed, hans Væsen kræver,
At han fra Evighed er meer end Een;
Men Kjærlighed hver Villieforskjel hæver,
Og derfor Gud fra Evighed er Een;
Forskjelligheden i de tre Personer
Er Kjærlighedens Forhold - er dens Toner.

Naar den oprindelige Tohed tænkes,
Af hvilken Sønnen tænkes udelukt,
Modtages Kjærligheden mens den skjenkes,
Og Sønnen sees som Kjærlighedens Frugt.
Med ham, i hvem de To til Een forbindes,
Treenighedens indre Verden vindes.

Men denne himmelske Natur, som fødes,

I hvilken Faderen sit Billed seer,
I hvilken han med Aanden evig mødes,
Og hvorved Kjærligheden Fyldest skeer:
Men den Eenbaarne, som har ingen Lige,
Er det ei ham, der udad sees at hige?

Der skuer med de længselfulde Blikke
Ud fra Treenigheden, for at naae
Den Verden, som endnu dog fandtes ikke,
Men som han forud i sin Længsel saae;
504 Der beder Faderen den Verden skabe,
Hvori hans Kjærlighed sig kan fortabe?

Ud over Skabningen Guds Øie svæver -
Han seer sit Værk, han seer dets Maal og Meed;
Men kølig synes os hans Kjærlighed,
Og for hans Dommerblik vort Hjerte bæver.

Sit milde Faderøie først han hæver,
Naar han forløst den skabte Verden veed;
Thi da paa Sønnens Gjerning seer han ned,
Der Faderhjertets fulde Bifald kræver.

Da elsker evig, som et Værk af Sønnen,
Han denne Skabning, der sin Skjønhed tabte,
Men nu af Herlighedens Træk oplives;

Da for sin Kjærlighed han høster Lønnen,
Naar Verden, som for Sønnens Skyld han skabte,
Af Sønnens Hænder ham tilbagegives.

Jeg tørster! fra sit Kors vor Frelser sukked,
Da Skabningen han skued ved sin Fod;
Men Kjærlighedens Tørst blev ikke slukket,
Skjøndt Verden han at drikke gav sit Blod.
Idet han breder Armene mod Alle,
Til Tak ham rækkes Eddike og Galde.

Paa Sønnens Tørst den Helligaand dog tænker;
Naar Verden først den gjenfødt kalder sin,
Som Trøstens Aand den Aandens Frugt ham skjenker,
Ham skjenker Verden som »den nye Viin«,
Hvis Kraft og Styrke skal hans Bryst bevæge,
Hvis Varme skal ham evig vederqvæge.

Da først er Skabningsværket ført tilende,
Naar Verden gaaet er fra Haand til Haand:
Fra Faderen til Sønnen, og fra Denne
Til Gud tilbage ved den Helligaand;
Og da, ved Livets fulde Gjennembrydning,
Sees Korset i dets evige Betydning.

505

Da breder Sønnen fra Treenigheden
Igjen som fordum sine Arme ud
Mod Verden, gjennemtrængt af Kjærligheden,
I al sin Stræben higende mod Gud;
Og under Aandens fulde Aabenbaring
Modtager ogsaa Formen sin Forklaring.

Thi Korset, som til Hjerternes Udvidelse
Beskues da i Salighedens Egn,
Er selve Christusskikkelsen, hvis Lidelse
Her lyser frem som Kjærlighedens Tegn,
Naar de i Korsets Form udstrakte Arme
For Verden aabne sig med evig Varme.

Naar Alt i Frelsens Favn er sluttet inde,
Naar i Fuldendelsen vi hvile skal,
Hvad hindrer da et nyt Tilbagefald?
Hvad gjør, at alle Fristelser forsvinde?

Guds Aasyn skued Ingen nogensinde:
Ei Englene, der fulgte Hovmods Kald,
Ei Menneskenes endeløse Tal,
Der rev sig løs og vandre som iblinde.

Men for de Rene Gud vil synlig blive,
Og aabenbares først han for vor Sands,
Kan Sjælen aldrig mere løs sig rive.

Beskuelsen dens Salighed begrunder;
Ved Synet af hans Faderaasyns Glands
Al Frihed gaaer i Kjærligheden under.

I Himlen, hvor tilsidst vi Bolig tage,
Hvor Tiden og hvor hver en Stræben ender,
Hvor ingen Gjerning venter vore Hænder,
Skal vi en evig Hviles Sødhed smage.

I *den* Bevægelse dog bli'er tilbage:
Den dybe Glæde, der til Savn ei kjender,
Der under Hjertets Slag tilbage vender,
Hvergang i Kjærlighed vi Aande drage.

506

Ved Siden af den Sjæl, vort Hjerte kaarer,
I Lyset, som Treenigheden skabte,
I Salighedens Skjød, ved Livets Kilde:

Med vor Forløsers Blod i vore Aarer,
Kun i Beskuelsen af Gud fortabte,
Fyldt' af den Helligaand, vi sidde stille.

507

TOLVTE SANG

Fra Kirken til Theatret! Overgangen,
Naar brat den skeer, forvirre maa vort Sind:
Fra Hjertets Himmelflugt i Psalmesangen
Til Phantasiens farveblandte Skin!
Fra Skriftens Alvor, som ta'er Sjælen fangen,
Til Daarlighedens lette Hjernespind!
Til slig en Overgang man maa sig ruste,
Og før man Skridtet gjør, man lidt maa puste.

Saa pust, min Læser! førend frem du skrider
Til Skuespillet, som dig venter nu,
Og lad imens mig kalde dig ihu,
At Sandhed, skjøndt kun een, har flere Sider.
Mens Kirken blot den simple Sandhed lider,
Den brogede paa Scenen skuer du;
Men hvilken Form end vælges, Læredigtet
Dog ligefuldt til Sandhed er forpligtet. -

Det var som død at vi vor Helt forlod,
Det var i Gravens Skjød vi sidst lod blive

Det Menneske, som da han var ilive
Vi fulgte paa hans Vandring, Fod for Fod.
Nu spørger jeg min Læser: har du Mod
Til Dødens dunkle Forhæng bort at rive,
Og mens i Jorden smuldrer Heltens Krop,
Ham selv paa andet Sted at søge op?

Du havde godt deraf; et lille Røre
Frembragtes dog i Tankerne derved,
Og Ting maaskee du kunde faae at høre,
Som traf dit Hjerte paa det rette Sted.
Du selv skal dog den samme Reise gjøre,
Naar eengang Livet du er færdig med,
Og som paa Skuespil man først gjør Prøve,
Saa kunde du jo forud her dig øve.

508

I Homo's Sted du kunde sætte dig,
Og ved de Ord, som han med største Føie
Bag Gravens dunkle Bred tilegner sig,
Og ved de Ting, der træde ham for Øie,
Du kunde tænke: Det maa mærkes nøie,
Det angaaer ham, men angaaer ogsaa mig;
Blot i mit Hjertes Uhr der skeer en Stilstand,
Saa er jeg netop selv i samme Tilstand.

Desuden, kjære Læser! du vist veed,
At kloge Folk der gives, som saa gjerne,
Til Lindring for en lærd Nysgjerrighed,
Sig ønsked hensat paa en Nabostjerne,
For der med Teleskoper fra det Fjerne
Paa Jorden og dens Dunstkreds at see ned;
De holde for, og sikkerlig med Rette,
At stor Fornøielse der var i dette.

Men dersom Jorden, seet paa den Maneer,
Kan Godtfolk glæde, hvad vi ei bestride,
Da maa det sikkert dog fornøie meer,
Naar, kommen om paa Dødens anden Side,
Man lader Øiet let tilbage glide
Paa Livet og dets Skikkelser af Leer,
Der springe, løbe, hoppe og staae stille,
Og de forunderlige Roller spille.

Da bli'er det muligt først at hitte Rede
I Vilderedet, hvori her man gaaer;
Thi reven ud af Tummelen der nede
Man stille paa den lyse Top da staaer,
Hvor alle Taager sig for Synet sprede,
Hvor fjernt i Perspectiv man skue faaer
Hvad her os ligger altfor klos paa Næsen,
Til at man skjelne kan dets rette Væsen.

Men hvad maaskee dog meest dig friste vil,
Til uden Ophold, kjæk og ufortrøden
At vandre frem med Helten gjennem Døden,
Er den Omstændighed, som kommer til,
At netop slig en Vandring er fornøden,
For at tilendebringe Digtets Spil;
Og derfor Dødens Forhæng rask tilside!
Hvordan det Homo gaaer, vi dog maae vide.

509

Han i det andet Liv just aabner Øiet,
I nyskabt Form han just sig seer omkring

Blandt alle de vidunderlige Ting,
Som baade ham forbaused og fornøied.
Livsfølelsen, ved Dødens Bad forhøiet,
Ham alle Pulse satte stærkt i Sving,
Og til hans Hjerte der en Glæde strømmed,
Hvori hans Væsen som lyksaligt svømmed.

Nu døer du aldrig! i hans Bryst det klang;
I denne Skikkelse du eier Borgen
For Livet, som i Frihed op sig svang.
Fra Jorden hævet, er du løst fra Sorgen;
Her i Udødeligheds friske Morgen
Det sidste Led af Dødens Lænke sprang;
I evig Ungdom, skrider du imøde
Det Paradiis, hvis Frugter evig gløde.

Alt efter Frugten greb han, da en Klage
Frem af hans Indre som en Kilde brød,
For meer og meer i Styrke til at tage,
Til brusende hans Sjæl den overflød.
Halv uvilkaarlig saae han sig tilbage,
Og idetsamme for hans Øre lød
En Tordenrøst, ham høilig uvelkommen:
Nu, Adam Homo, stævnes du for Dommen!

Han ved sit fulde Navn sig hørte kalde,
Og da en myndig Røst kun voved Sligt,
Det aldrig ham i Tanke kunde falde,
At ikke Lydighed var her hans Pligt.
Han fulgte Røsten og gik frem - men Alle,
Som følge med ham, gjøres vitterligt,
Til foreløbig Sætten-ind i Sagen,
At Dommen her er ikke Dommedagen.

Nei Dommen her er den specielle Dom,
Der venter paa Enhver, som Førstegrøden,
Naar efter Gravens Nat i Morgenrøden
Af det bevidste Liv man seer sig om;
Naar Mindet, som var hyllet til i Døden,
Og som kun langsomt ud af Svøbet kom,
Medeet som Lynet ned i Tanken falder,
Og Jordens svundne Liv tilbagekalder.

510

Vor Helt befandt sig nu paa Dommens Sted.
Han saae iveiret - Blikket sig forliste
I Himlens Lyshav, som han dobbelt priste,
Da, ved at skue ned, han dvælte ved
Det Helvedmørke, som ham Dybet viste,
Og som en bundløs Afgrund trued med;
Men for og bag sig, i et lige Leie,
Han skued to uendelige Veie.

Han selv for en uhyre Vægtskaal stod,
Hvis Tunge lodret sig iveiret hæved,
Saa ganske lige begge Skaaler svæved
Imellem Himlens lyse Straaleflod
Og Helvedmørket nedenfor hans Fod,
Og her for Alvor først hans Hjerte bæved;
Thi klart, som om det prentet var i Staal,
Sit Navn han læste paa den ene Skaal.

Han svimled fast, og uden lang Betænken
Han ligefor sit Navn sig satte ned
Paa hvad han selv antog for Synderbænken,
Hvor nu en Stund han svedte Angstens Sved;

Men da saa atter, efter dyb Nedsænken,
Hans bange Blik iveiret langsomt gled,
Saae pludselig, paa Vægtens anden Side,
Processens Advocater frem han skride.

Ved Skranken overfor ham stod de stille:
Tilhøire Advocatus Hominis,
Der her Defensors Rolle skulde spille,
Og der saae ud som var ham Seiren vis.
Til sin Client, hvis Mod han styrke vilde,
Han smiilte tillidsfuldt og veltilfreds.
Hans Udtryk var uendelig Godmodighed,
Foreent med en Forretningsmands Koldblodighed.

Paa venstre Side stod hans Kammerat,
Ved Syn af hvem hver Stræng i Homo dirred,
Og det med Føie; thi han her jo stirred
Paa Sagens Actor, Djævlens Advocat,
Der med sit Minespil ham reent forvirred,
Og som en haard og hjerteløs Krabat
Med diabolisk Blik ham gjennembored,
Og synlig ved sit Offers Angst sig mored.

511

Hos sin Forsvarer Offret søgte Trøst;
Til hans Medlidenhed hans Haab sig ranked,
Hvorpaa sin sidste Smule Mod han sanked,
Og sig beredte til den haarde Dyst.
Alt stod paa Spil - og dobbelt heftig banked
Nu derfor ogsaa Hjertet i hans Bryst,
Da Djævlens Advocat, som strax paaskyndte
Processen, med en smidig Røst begyndte:

I Medfør af den Stilling, jeg beklæder,
Og med en Fuldmagt fra min Principal,
Der ingen Exceptioner her tilsteder,
Og med et Blik paa Lovens Ideal,
For hvilket dristig jeg i Skranken træder,
Fremsætter jeg i Retfærds Dommersal
Den Paastand: at det Menneske, der kalder
Sig Adam Homo, Helvede tilfalder.

Til Støtte for min Paastand frem jeg lægger
Personens Vita, fra hans Fødselsstund
Indtil det Øieblik ham Graven dækker;
Thi klart sig vise skal min Paastands Grund,
Naar over Lovens sikkre Maal man strækker,
Om nok saa lempeligt, hans Levned kun.
Som et Beviis, tilstrækkeligt for Tiden,
Jeg derfor lægger Loven her ved Siden.

Her holdt han inde; men han knap forstummed,
Før Advocatus Hominis faldt ind:
Jeg tager Ordet *med* et trøstigt Sind,
Nu da min Vederpart jeg har fornummet;
Thi hans Beviis er virkelig forblommet,
Og for hans Paastand er der knap et Skin.
Han Homo's Liv med Loven her forener,
Men hvilken Lov? - Mon Danske Lov han mener?

Ifald saa er, da kommer han tilkort;
Med Danske Lov maa Homo's Liv man maale,
Og blank som Solen min Client skal straale,
Ustraffelig, kjendt fri for Bod og Tort.
Saameget bedre kan han Prøven taale,
Som længst det Lovsted man har taget bort,

Der her alene ham til Regnskab kræved;
Thi Bøderne for Leiermaal er' hæved'.

512

Men mener min Collega Mose Lov,
Og vil han os Propheterne paanøde,
Da gaaer han aabenbart kun ud paa Rov,
Og da med Exceptionen maa jeg møde,
At min Client ei dømmes kan som Jøde,
Saa anden Domstol gjøres her behov.
Jeg derfor til Moralens Lov mig vender,
Thi den alene gyldig jeg erkjender.

Dog her jeg den Bemærkning strax maa gjøre,
For at parere Lovens første Stød,
At Homo blev med Arvesynden fød,
Endnu før Haand og Fod han kunde røre;
Men ham tilbogs vil dog vel ei man føre
Den Synd, hvoraf som første Aarsag flød
Maaskee hans fleste Feilgreb og. Vildfarelser,
Der kun var Arvesyndens Aabenbarelser.

Fremdeles - jeg det siger med Beklagelse,
Da nødig jeg vil Nogen gaae for nær -
Fremdeles, naar en mangelfuld Opdragelse
I Hjemmet og i Skolen, men især
Et slet Exempel hist, et andet her,
I den Tid man er aaben for Modtagelse
Af Godt og Ondt, til Ungdoms Letsind lægges,
Da tænker jeg, en god Deel Skyld vil dækkes.

Og endelig mit Hovedargument,
Som her paa ingen Maade tør forsømmes,
Da sikkert af Enhver det vil indrømmes,
At skal en Charakteer ei saa omtrent,
Men upartisk, med Grundighed bedømmes,
Maa man dens Tid tilfulde have kjendt;
Thi Mennesket, dets Handlen og dets Liden,
For største Part jo er Product af Tiden.

Men hvordan var beskaffen Homo's Tid?
Var den heroisk, idealsk, prophetisk,
Var den romantisk, ridderlig, poetisk,
Var den arcadisk og idyllisk blid? -
Gud bedre det! det var kun Kjævl og Strid;
Det var en Tid, der kaldes maa cometisk,
Da Halen spilled Hovedrollen i
Dens Drama, som er gudskelov forbi.

513

Det var en Tid, da Middelmaadigheden
Sig allevegne gjorde tyk og bred;
En Tid, da Ungerne smed ud af Reden
De Gamle, hvem tilskamme først de bed;
En Tid, da hver en Sjæl var træt af Freden,
Men ogsaa hjertelig af Striden kjed;
En Tid, hvis Svaghed man især bemærked,
Hvergang den rigtig lagde Haand paa Værket.

En Tid, da man i Hob sig kotted sammen,
For at tilveiebringe noget Stort,
Og under Hurra skiltes ad med Gammen,
Naar Ingenting tilsidst man havde gjort;
En Tid, da man bed Hovedet af Skammen,
Mens Æren blev beklikket og besmurt;

En Tid, da selvklog Dømmen, huul Bagtalen,
Bestandig stopped Munden paa Moralen.

Og nu man sætte sig i Homo's Sted!
Det er at sige: nu man ham opfatte
Som Tidsproduct og som et enkelt Led
Af Kjæden, den mangfoldig sammensatte,
Og da først rigtig vil hans Værd man skatte!
Vel havde han en Rem af Huden med,
Vel saaes han stundom Tidens Svaghed dele,
Men o, hvor staaer han ædel idethele.

Hvor var han hævet over sine Tider
Just i Moralen! Hvor var der et Spor
Hos ham af Nid, Bagtalen, Rygtemord,
Af dette Hovmod, som Alverden rider,
Af denne Riven-ned til alle Sider?
Hvor var hans Virksomhed og Stræben stor!
Hvor var han ærlig! Hvor var han alvorlig,
Selv naar han alt imellem handled daarligl

Ja, hvor kan han fordømmes? han, som ikke
Sig af med Dømmen og Fordømmen gav;
Han, som lod Pligten aldrig ganske ligge,
Om end han ei opfyldte heelt dens Krav;
Han, i hvis vennehulde Smiil og Blikke
Den gode Hensigt klart sig speiled af;
Han, som i Planer virked for sin Næste,
Og han, hvis Forsæt altid var det bedste!

514

Nei! En Natur af slig Elskværdighed
Umulig dog kan Helvede tilfalde.
Imellem Tidens Børn jeg Faa kun veed,
Hvem idethele jeg tør bedre kalde.
Skal han fordømmes, da fordømmes Alle,
Og trøstig jeg den Paastand lægger ned:
At Adam Homo, Slægts og Venners Glæde,
I Himlens Herlighed nu tager Sæde.

Her standsed Advocatus Hominis,
Idet han nikked over til dienten,
Som med en frygtsom, drømmende Forventen
Hans Tale havde hørt, og med en vis
Fortumlen vaagned op, dengang han endt'en.
Thi vel vor Helt var temmelig tilfreds
Med Defensionen, men endnu i Hjertet
Ham som en Braad dog Actors Paastand smerted.

Han kasted ængstelig et Blik paa Naalen,
I hvis Bevægelse hans Skjæbne laa;
Men efter en nøiagtig Øiemaalen
Fandt Vægtens Tunge lige han at staae.
Hans Navn tilsmiilte ham saa blankt fra Skaalen,
Og op igjen med styrket Sind han saae,
Da Djævlens Advocat sig rede gjorde,
Og atter tog paa denne Viis tilorder

Hvis Himlen ved Undskyldninger man vandt,
Hvis man til Paradiis sig kunde drømme,
Da vilde selv vor Synder jeg indrømme
Den Palme, ham Defensor værdig fandt;
Men nu jeg ham alene kan tildømme
Det Birkeriis, Moralen til ham bandt;
Thi tydelig det fremgik vel af Talen,
At jeg med Loven meente før Moralen.

Om Loven altsaa, ved mit Svars Begynden,
Med min Collega let jeg enes kan;
Men i hans Indlæg nævntes Arvesynden
Som Noget der tilgode kom vor Mand,
Da den betragtet blev som Syndebrønden,
Hvoraf der siden droges Spand paa Spand.
Da Homo selv ei havde gravet Brønden,
Saa kjendtes fri han for en Deel af Synden.

515

Et smukt Beviis! Min Vederpart vist troer,
At han sig kan paa Billighed beraabe,
Der rigtignok som Kjærlighedens Kaabe
Behov kan gjøres paa den usle Jord.
Men hvor kan Billighed han her vel haabe,
Hvor af Ubillighed ei findes Spor?
Nei, hvor Retfærdigheden er fuldkommen,
Der bruger Billighed man ei ved Dommen.

Den Arvesynd, som min Collega troede,
Ved en sædvanlig Tanke-Confusion,
At kunne regne sin Client tilgode,
Just lægges med til Syndernes Portion.
Hvad den beviser, efter stræng Methode,
Er ikke Skyldfrihed for en Person,
Men kun at Menneskene sammen hænge
Som Ærtehalm - men det vi vidste længe.

Det var om Arvesynden! Nu om Tiden,
Hvortil Exemplet og Opdragelsen,
Som Fosterbørn af Tidens Smag og Viden,
I Følge sund Logik maae høre hen.
Da Tiden her er trukket ind i Striden,
Saa vil jeg upartisk betragte den,
Og ei som Vederparten bruge Maske,
Blot for en smudsig Synder reen at vaske.

Da Homo's Fartøi gik for fulde Seil,
Var netop det en Tid som hver en anden:
Den havde sine Fortrin, sine Feil,
Sin Styrke og sin Svaghed i Forstanden,
Sin Part af Himlen som sin Part af Fanden;
Den var (hvad Tiden altid er) et Speil,
Der gjengav i et klart og samlet Billed
Den Samfundsaand, der uklar sig fremstilled.

Og hvis man dette Billed for sig ta'er,
Naar saae man da et bedre? - Lange Lister
Man paa de svundne Slægters Feil jo har;
Og spørges der om Syndernes Register,
Propheter, Vise, Digtre, Moralister
Os til enhver Tid give noksom Svar;
Enhver Skribent, som end er værd at læse,
Utvivlsomt gav sin egen Tid en Næse.

516

Men sæt, at Homo's Tid var bundløs slet,
Hvad, spørger jeg, hvad gjør saa det til Sagen?
Her af vor Synder fordres ikke Det,
Der er Product af Tiden, Døgnet, Smagen,
Men selve Frihedslivet, lagt for Dagen
Som den moralske Kraft i Mennesket;
Her spørges ei, hvorvidt han var begavet,
Men ethisk, sand Personlighed er Kravet.

Heraf sit Horoscop kan Homo stille,
Mens jeg, som nu mit Modbeviis har ført,
Ham lidt i Sømmene vil efterpille.
Om hans Elskværdighed vi nys har hørt;
Dog den vi ham med Glæde skjenke ville,
Thi blev end Jordens Damer deraf rørt,
Saa er det afgjort dog (hvad jeg beklager)
At ikke stort den Englene behager.

Hvor mange høist elskværdige Gemytter
Der maatte ned i Pølen, j e g bedst veed,
Saa hans Elskværdighed kun lidt ham nytter.
Hans rene Hensigt, eller, som det hed,
Hans gode Forsæt, heller ei beskytter
Ham mod det bratte Fald i Dybet ned;
Thi hvormed Veien brolagt er til Helved,
Det veed Enhver, som blot for Dommen skjælved.

Hans Dyder - her er Listen, som dem melder:
Han dømte ei - fordi hans Aand var svag,
Og Egoisten kun hans Eget gjælder.
Han ærlig var - ja, indtil Prøvens Dag!
Han var begeistret - ja, for Bagateller!
Han stræbte fremad - ja, i Selvbedrag!
Han rastløs virked - ja, for egen Hæder!
Han gjorde Godt - ja, mod den døde Skræder!

Nei, nu skal noget Andet han faae høre!
Lig Klangen just af Bøddeløxens Staal
Skal nu Moralen suse for hans Øre!
Til Knittren af det tændte Synderbaal,
Mens intet Lem af Angst han mægter røre,
Skal her han maales nu med Lovens Maal!
Nu gjælder det! Nu kan han Hjælp behøve!
Knald eller Fald, nu skal hans Liv staae Prøve!

517

Her holder Loven jeg, som undergiver
Det hele Liv Samvittighedens Dom;
Som ei paa Gjerninger alene driver,
Men som den bedste Handling kalder tom,
Naar Retfærd ei den Handlende opliver,
Saa ei blot Ret han gjør, men selv er from;
Som kræver Hjertets Reenhed, og som strækker
Sin Fordring ud, saa den hver Tanke rækker.

Her holder Loven jeg, som myndig kræver
Hvad ubetinget Lydighed er kaldt:
En Lydighed, hvori man aander, lever,
Og som man fyldestgjør hvad end det gjaldt;
En Lydighed, som ingen Tvivl ophæver,
Fuldkommen Lydighed i Et og Alt,
Ei efter Valg, Beregning og Besigtelse,
Men Lydighed, som absolut Forpligtelse.

Her holder Loven jeg, som knytter Nydelse
Af evig Lykke til de holdte Bud,
Mens, urørt af den sildige Fortrydelse,
Den i et evigt Mørke viser ud,
Til Dom, til Straf, til Qval og til Forskydelse,
Enhver, som paa den mindste Pligt gjør Brudd.
Med denne Lov vil Homo's Liv jeg maale;
Vi faae nu see, om det kan Prøven taale.

Han taug, og skred med djævelsk Hast til Værket,
Idet han Livets Bøger aabned brat,

Og Lovens Maal ved Eftertryk forstærked.
Vor stakkels Helt, af Modet reent forladt,
Paa Synderbænken skjalv, thi han bemærked,
At Vægtens Skaal sank ned mod Dybets Nat.
Dog hans Defensor lod ham ei i Stikken,
Men hæved hurtig Skaalen ved Repliken.

Til Djævlens Advocat han raabte: Stop!
Endnu er ei tilende vi med Tvisten,
Hold med den Maalen og den Prøven op!
Der glemmes reent, at min Client er Christen,
Er hævet over Loven, som Juristen
Jo holder for Retfærdighedens Top.
Fra Loven, som det strenge Maal justerer,
Til Evangeliet Homo appellerer.

518

Ja det er noget Andet! Actor svared,
Idet han Loven hurtig lagde hen,
Og derpaa - just som Homo's Blik sig klared -
Paa denne Viis tilorde tog igjen:
Hvis Sligt jeg havde vidst, jeg kunde sparet
Mig al min Tale, thi hvad nytter den?
Hvis under Evangeliet Homo hører,
Ham Lovens strenge Herrebud ei rører.

Og derfor - her paa eengang holdt han inde,
Og gav vor Helt et Blik, saa mildt og lyst,
At som en Steen der faldt fra Homo's Bryst,
Og som en Sol hans Ansigt saaes at skinne,
Ved Haabet om Processen nu at vinde:
Og derfor - vedblev hiin med venlig Røst,
Men med et Smiil, der røbed Helvedlisten -
Vi prøve vil, om Homo er en Christen.

Han studser vel; men det skal ei mig hindre,
Hans Gatechismus her at eftersee;
For ham den hele, fulde Ret skal skee,
Men for min Principal dog ikke mindre.
Al Evangeliet vil jeg blot erindre
Om Tro og Haab og Kjærlighed - de tre
Fornødne Stykker for at være Christen;
Og hvad nu Troen angaaer, da maa Tvisten ...

Hvad Troen angaaer - faldt Defensor ind,
Idet sin Vederpart han afskar Talen -
Da er den Paastand intet Hjernespind,
Skjøndt nys den blev forkastet i Moralen,
At Tidens Tro betragtes maa som Alen
For Troens Høidestand i Homo's Sind;
Kan end man være dydig muttersene,
Det fast umuligt er, at troe alene.

Nei! Naar paa alle Kanter Troen vakler,
Og Vantro ikke længer er en Last,
Da kræves der af Himlen selv Mirakler,
For at i Mennesket den skal staae fast.
Men skjenk nu Homo's Tid et Øiekast!
See, hvor i Troen Alle vare Stakler!
De Fleste troede Intet, og hvis Noget
De Andre troede, var det hen i Taaget.

519

De, som ei reent ved deres Tro sig skammed,
Gik dog med Christendommen paa Accord,

Saa af dens Dogmer de kun dem annammed,
Der mindst for sund Fornuft dem gjorde Tort.
Guds Under i sig selv ved Tvivl de lammed,
Og ei blot Englen raisonneertes bort,
Men de af Djævlen Intet vilde vide,
Selv om hans Kløer i sig de følte slide.

I slig en troløs Tid, hvor kan man vente,
At Homo, som ei Mos lod paa sig groe,
Som læste hvad den vantro Tid lod prente,
I noget Fast sig kunde slaae til Ro?
Og dog var ei han ganske uden Tro,
Den af og til sit Lys i ham dog tændte;
Thi meer end eengang ved sin Side saae
Han ganske tydelig et Forsyn staae.

Fortræfligt! raabte Djævlens Kammerat:
Min Vederpart Beviset har mig sparet;
Jeg ta'er til Indtægt hvad jeg har erfaret,
Og er blot Kjærligheden saa probat
Som Troen, da er Homo's Sag jo klaret.
Jeg derfor spørge maa hans Advocat,
Der af Clienten ta'er sig paa det Bedste,
Hvor høit han elsked Gud - hvor høit sin Næste?

Og hvor kan Kjærlighed man da forlange
I nogen høi Grad? lød Defensors Svar:
En Tid, der tager Følelsen til Fange,
Jo med det Samme Varmen fra den ta'er.
Er Kjærligheden bleven kold i Mange,
Det paa den Enkelte sin Virkning har;
Thi naar man i et koldt Rum sig befinder,
Den indre Varme jo nødvendig svinder.

Og dog var ei hans Kjærlighed et Nul;
Den ulmed altid, skjøndt man ei tør maale
Den med hans Haab, der, stedse holdt ved Huld,
Frem af hans klare Øine saaes at straale.
Hvert Skjæbnens Slag hans Haab har kunnet taale,
Af Haabets Stjerner var hans Himmel fuld,
Ved Haabet leved han, bestedt i Nøden,
Og Haabet tog han med sig selv i Døden.

520

Ja der er Syn for Sagen! Actor skreg,
Idet han haanlig paa vor Helt nu peged,
Hvis Angst just til det Høieste var steget,
Og af hvis Blik og Miner Livet veg.
Nei, vedblev han: hans Haab er overstreget!
Hans Tro, hans Kjærlighed var kun en Leg.
Af Defensionens lutter hule Nødder
Jeg aned strax, han stod paa svage Fødder.

At ei han Christen er, den Ting er vis!
Han er en Adamssøn og maa tilbage
Til Adams Lov, som frem igjen vi tage,
Og med hvis Maal han være maa tilfreds.
Holdt! raabte Advocatus Hominis:
Ei min Client behøver at forsage;
Han higed mod Fuldkommenhedens Land,
Til Idealet appellerer han!

Det kan jeg lide! Vederparten svared:
Det lige løs paa Sagen er at gaae.
Det Ideal, hvori er aabenbaret
Hans eget Billed, men som et forklaret

Og evigt, skal til Dommer her han faae.
Men naar han nu det seer, pas bare paa,
At han, som strækker Haanden ud mod Palmen,
Fra Dynen ikke synker ned i Halmen.

Her saae han op, hvor Lysets Straaler spilled,
Og Homo selv, hvis Øie fulgte hans,
Saae nu i Himlens Dyb med skærpet Sands,
Skjøndt fjernt dog klart, sit ideale Billed,
Der som et fuldendt Væsen ham fremstilled,
Omgivet rundt af Evighedens Glands.
Endskjøndt dets rene Skjønhed fast ham blendte,
Han Billedet for *sit* dog strax erkjendte.

Dets Træk vidunderligt hans Hjerte rørte,
Men for dets straalende Fuldkommenhed,
Der ham hans egen Usselhed afslørte,
Slog skamfuld og fortabt han Øiet ned.
Ei sin Forsvarers Ord han længer hørte,
De kun som tomme Lyd forbi ham gled,
Og ikke meer han selv modsige turde
Anklageren, der høit nu tog tilorde:

521

Al videre Proces er overflødig,
Den klare Sandhed har hvert Blendværk spredt;
Tilstaaelsen af Skyld, skjøndt her unødig,
Har i den bange Synders Blik vi seet.
Defensor selv er mat, om ikke mødig,
Og nu da hans Client sin Ret er skeet,
Og hver Appel har Brøden lagt for Dagen,
For Retfærds Domstol jeg indlader Sagen.

Der blev et Ophold og et lydløst Stille,
De tvende Advocater stirred paa
Retfærdighedens Vægt, som om de vilde
Udforske Skjæbnen og den Dom, de saae
Paa Tungens Spids vibrerende at spille.
Men Dommen alt i Homo's Hjerte laa;
Knap Tungen rørte sig, før dybt han skjælved,
Og Skaalen med hans Navn sank ned mod Helved.

Da greb ham Haabløshedens klamme Haand,
Som til et Intet fast ham sammenknuged
Og om hver Livets Yttring lagde Baand;
En Vammelhed hans sidste Kraft udsuged,
Og i den Afmagt, som paa Hjertet ruged,
Og i den Svimmel, som betog hans Aand,
Udtømte sig hans hele Qval i Sukket:
Saa er da Naadens Lys for evig slukket!

Paany at døe han havde ønsket gjerne,
Men pludselig til Livet blev han vakt;
Thi lig et Lys i Bjergets dybe Schacht
Saae lige for sig, men i videst Fjerne,
Han nu paa eengang Glimtet af en Stjerne,
Der tiltog meer og meer i Glands og Pragt:
Da størst den var, den Straalerne forliste,
Og kun et glandsfuldt Billed da sig viste.

Endnu dets Former uvist sammen fløde,
Men snart den rene Skikkelse blev klar,
Der iilte ham med Fuglens Hast imøde,
Og Haabet gjenfødt til hans Hjerte bar.
Det var den unge Almas Træk, de søde,
Og det den gamle Jomfru Stjernes var;

Det var et Aasyn, lysende forklaret,
Der begge Minders Skjønhed aabenbared.

522

Det Alma var, som for sin Støvdragt fri,
I Form, der Væsnets Deilighed afslørte,
I Glandsen af den Himmel, hun tilhørte,
Ham hilste her paa Evighedens Sti.
Et Blik af evig Kjærlighed ham rørte,
Idet hun Skranken iilte let forbi,
Og dækket af Uskyldigheds Ægide
Nu stilled sig til Forsvar ved hans Side.

O, hvilket Haab oplived Homo's Bryst!
O, hvilken liflig Trøst hans Sjæl husvalte,
Ved Synet af de Træk, hvori sig malte
Den faste Tillid, da med himmelsk Røst,
Mod Skranken vendt, hun disse Ord nu talte:
I Liv og Død var denne Sjæl min Lyst!
Ham har jeg kaaret til mit Alt, mit Hele;
Hans Lod er min - hans Skjæbne vil jeg dele!

Med største Glæde! Jeg skal ei det hindre,
Gjenmælte Djævlens Advocat paastand;
Men - vedblev han - ifald paa intet Mindre,
End paa at frelse ham der lægges an,
Da maa om Skriftens Himmel jeg erindre:
Kun Een har Nøglen, som den aabne kan,
Kun Een er Frelseren paa Afgrundsranden,
Men ingen skabt Sjæl frelse kan en anden.

Men fra Fortabelse den dog befrie!
Gjensvared Alma med den hulde Stemme,
Som Kjærlighedens Varme toned i:
Hvor To de samme Lidelser fornemme,
Og i den fælles Nød sig selv forglemme -
Hvor To er Eet, er Helvede forbi.
Meddelelsens den store Lov fuldender
Først Retfærds Lov; thi Forskjel ei den kjender.

Den er for alle Slægter, alle Tider,
Ja, gjennem Evighed den varer ved;
Og som for Ens Skyld tidt en Anden lider,
Som Synd og Sorg og Mistvivl og Fortræd
Meddeles kan som Pest til alle Sider,
Saa gaaer det og med Glæde, Trøst og Fred,
Med Haab og Tro, der Frelsen Vei berede;
Og efter denne Lov er *jeg* tilstede.

523

Hvad jeg af Naade modtog, her jeg bringer
Den Sjæl, hvem Troskab jeg paa Jorden svor:
Det Naadebrev, som mig en Plads betinger
Iblandt de salige Seraphers Chor,
Med Ret til Seirens Krands og Glædens Vinger.
Her er mit Naadebrev! Med disse Ord
Hun det paa den af Vægtens Skaaler kasted,
Som nys, da Navnet sank, iveiret hasted.

Knap var det skeet, før Vægtens Tunge bæved,
I Cirkelbue den tilbage gik,
Og netop i det samme Øieblik
Som ned med Naadebrevet Skaalen svæved,
Sig Homo's Navn fra Dybet opad hæved,
Til samme Stilling begge Skaaler fik;

Til atter Homo's Skjæbne svæved lige
Imellem Helvede og Himmerige.

Han selv sad uvis - rundt han saae sig om;
Men paa et Vink af Alma han sig rørte,
Og nu fra Dommen bort hun taus ham førte,
I modsat Retning af den Vei, hun kom.
Idet han vendte Skranken Ryggen, hørte
Han Djævlens Advocat at raabe: tom
Staaer Synderbænken! Der han smører Hæle!
Fordømt! De holde sammen, disse Sjæle.

Men bort sig Homo skyndte - frem han skred
Som en Forbryder, sluppen gjennem Bommen,
Der i sin Angst i lang Tid ikke veed,
Om og det muligt bli'er, at undflye Dommen.
Dog nu han frelst var; til sig selv nu kommen,
Betragted han med dyb Ærbødighed
Den milde Seraph, som han saae at skride
Alvorlig, taus og stille ved sin Side.

Hvor qvæged dette hulde Syn hans Bryst!
Hvor kaldte det i Mindet frisk tilbage
Hvert Indtryk af hans Jordlivs bedste Lyst,
Af deres korte Samlivs fagre Dage!
Hvor lod ham denne Vandring Glæden smage
Af en unævnelig og evig Trøst!
Han havde overstaaet nu det Sværeste,
Og han var gjenforenet med det Kjæreste.

524

Uendelig ham tyktes Lykkens Sum,
Og da et fjernt og rødligt Skjær ham blendte,
Til Alma med det Spørgsmaal han sig vendte:
Er Himlens Indgang i det lyse Rum?
Nei, lød det Gjensvar, som ham Alma sendte:
Det Skinnet er fra Purgatorium;
Dets Porte lige for os seer du ligge,
Og anden Vei til Himlen har vi ikke.

Hvordan! udraabte han med bange Stammen:
Saa den er ikke kommen, Naadens Stund?
Fra Helvedmørket freistes jeg da kun,
For at fortæres her i Skjærsildsflammen.
Frygt ikke! svared hun: men tag dig sammen;
I disse Flammer vorder Sjælen sund,
I Lidelsen dig Trøsten just berører,
Og gjennem Luerne min Haand dig fører.

Du - spurgte Homo - du mig føre vil?
Du til din Himmel ei tilbage vender?
Du, hvem den Salighed, som aldrig ender,
Blandt de udvalgte Sjæle hører til -
O, svared hun, paa eengang streng og mild;
Hvor lidt dog Kjærligheds Natur du kjender!
Hvor lidt Udvælgelsen! Hvor lidt dog mig!
Ja, jeg er udvalgt - men til Hjælp for dig.

Her skred med sikkre Trin hun modig frem,
Og Homo, som af *hende* lod sig lede,
Hvis faste Tillid holdt hans Uro nede,
Snart naaede Luttringens og Smertens Hjem.
Idet sig Porten aabned vidt for dem,
Og dunkle Skikkelser forbi dem giede,
Som til en Hilsen og en Velkomstsang
Dem dette Skjærsildschor imøde klang:

Her vi omsnoes af blussende Flammer,
Som med Jordstoffet nære vi maae;
Her fortæres hvad Sjælen kun lammer,
Hvad fra Tanken, den verdslige, stammer,
Hvad ei Himlen, den rene, kan naae:
Her af Barmen os ud bliver revet,
For at sænkes i Luernes Elv,
Hvad til anden Natur var os blevet,
Saa det er os, som brændte vi selv.

525

Rundt omkring vi kun Ildhavet skuer,
Der vil Sjælene luttre som Guld,
Der vort Stempel at udslette truer,
Der i Asken vor Hæder nedkuer,
Der vor Herlighed brænder til Kul.
Hjertets smeltede Pandser henflyder,
Med vor Pynt drive Flammerne Spøg:
Vore Krandse, Bedrifter og Dyder
Gaae op som et Intet i Røg.

Høit iveiret sig Luerne svinge,
Mens i Baalet vi selv tynges ned
Af den Vægt og Værdi, vi medbringe,
Indtil Sjælen som fattig og ringe
Stiger ud af den Smerte, den led.
Fra sin tyngende Byrde løsreven,
Af sin Længsel paa Vinger ført frem,
Mere let da end Flammerne bleven,
Gaaer den op til sit himmelske Hjem.